

SALINMÄENTIE 1, LAHTI
KOUKUKIINTEISTÖ

RAKENNUSHISTORIASELVITYS 2025

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	4	5.4.4 SISÄTILOJEN ARKKITEHTUURI	33
2	RAKENNUKSEN PERUSTIEDOT	5	5.5 RAKENNUSTAPA	38
3	RAKENNUSPAIKAN HISTORIA JA KAAVOITUS	6	5.6 TALOTEKNIikka	39
3.1	LAUNE	6	5.7 HUOLTORAKENNUS	39
3.2	ALI-JUHAKKALA	6	5.8 TAIDE	41
3.3	YLEISKAAVA	7	5.8.1 KUPARIKONSTRUKTIO, KAUKO RÄSÄNEN, 1961	41
3.4	ASEMAKAAVA	7	5.8.2 SININEN JÄÄTIKKÖ, OLAVI LANU, 1993	42
3.5	KOULURAKENTAMINEN JA -ARKKITEHTUURI 1950-LUVULLA	9	5.9 MUUTOSVAIHEET	43
3.6	LAHDENPOHJAN KESKIKOULUSTA SALINKALLION KOULUKSI	10	5.9.1 SANEERAUS JA LAAJENNUS 1988-91	47
4	RAKENNUKSEN HISTORIA	12	5.9.2 VUODEN 2001 TULIPALO	49
4.1	SUUNNITTELU	12	5.9.3 KOTITALOUDEN TILOJEN MUUTOKSET 2004	49
4.1.1	VÄINÖ VUORINEN, ARKKITEHTI	18	5.9.4 JULKISIVUSANEERAUS JA POHJAKERROKSEN MUUTOKSET 2011–2012	49
4.2	RAKENTAMINEN	19	5.10 ALKUPERÄISENÄ SÄILYNEET RAKENNUSOSAT	51
5	RAKENNUS JA SEN YMPÄRISTÖ	20	5.10.1 PÄÄAULA	51
5.1	RAKENNUKSEN SUOJELU	20	5.10.2 LÄNSIKÄYTÄVÄ	52
5.2	RAKENNUSPAIKKA	20	5.10.3 ITÄKÄYTÄVÄ	53
5.2.1	SALINMÄENPUISTO	21	5.10.4 RUOKASALI JA KEITTIÖTILAT	54
5.3	MASSOITTELU JA JULKISIVUT	22	5.10.5 JUHLA- JA LIIKUNTASALIT, NÄYTTÄMÖ	56
5.3.1	JULKISIVUJEN JA LEIKKAUSTEN PIIRUSTUKSET	22	5.10.6 OPETUSTILAT	57
5.3.2	SISÄPIHA	28	5.10.7 HALLINTO- JA HENKILÖKUNNAN TILAT	61
5.4	SISÄTILAT JA HUONEJAKO	31	5.10.8 ENTISET ASUNTOTILAT	61
5.4.1	1. -POHJAKERROS	31	6 YHTEENVETO	62
5.4.2	2. KERROS	32	7 LÄHDELUETTELO	65
5.4.3	3. KERROS	32	8 VALOKUVAT	66

AJANTASAISIMMAT PÄÄPIIRUSTUKSET VUODELTA 2011

ARKKITEHTITOIMISTO VUORELMA ARKKITEHDIT OY

LIITE 1: ASEMAPIIRUSTUS, 1:1500

LIITE 2: POHJAPIIRUSTUS 1. KERROS + KELLARI, 1:100

LIITE 3: POHJAPIIRUSTUS 2. KERROS, 1:100

LIITE 4: POHJAPIIRUSTUS 3. KERROS, 1:100

LIITE 5: VESIKATTO, 1:100

LIITE 6: LEIKKAUKSET A JA B, 1:100

LIITE 7: LEIKKAUKSET C JA D, 1:100

LIITE 8: JULKISIVUT ETELÄ JA POHJOINEN, 1:100

LIITE 9: JULKISIVUT ITÄ JA LÄNSI, 1:100

KORKOMAAILMAKAAVIOT, 2025

ARKKITEHTITOIMISTO H&M ARKKITEHDIT

LIITE 10: 1. ELI POHJAKERROKSEN KORKOMAAILMAKAAVIO.

LIITE 11: 2. KERROKSEN KORKOMAAILMAKAAVIO.

LIITE 12: 3. KERROKSEN KORKOMAAILMAKAAVIO.

MUUTOSALUEIDEN KAAVIOT, 2025

ARKKITEHTITOIMISTO H&M ARKKITEHDIT

LIITE 13: 1. ELI POHJAKERROKSEN MUUTOSALUEET.

LIITE 14: 2. KERROKSEN MUUTOSALUEET.

LIITE 15: 3. KERROKSEN MUUTOSALUEET.

1 JOHDANTO

Tämän rakennushistoriaselvityksen kohteena on osoitteessa Salinmäentie 1 sijaitseva koulurakennus. Rakennuksen nimi oli vuoteen 1975 asti Launeen Yhteislyseo ja sen jälkeen vuoteen 2007 Salinkallion yläaste ja lukio, ja lopuksi koulutoiminnan loppumiseen vuoteen 2020 asti Salinkallion koulu.

Rakennus valmistui vuonna 1958 ja sen suurimmat muutokset on tehty vuosina 1989-91 sekä 2011. Näiden lisäksi on vuosisien varrella tehty pienempiä tilakohtaisia muutoksia.

Selvitys on tehty taustatiedoksi rakennuksesta kohteen kaavamuutostyötä varten. Tavoitteena on kartoittaa koulun kaava-, kehitys- ja käyttöhistoria ja vaiheet sekä ominaispiirteet, säilyneisyys ja suojelutilanne. Selvitys on koottu yhdistämällä rakennuksen eri vaiheiden piirustuksista saatua tietoa, paikan päällä tehtyjä havaintoja, uusia ja vanhoja valokuvia sekä lehtileikkeitä ja muita kirjallisia lähteitä.

Selvityksessä käsitellään aluksi rakennuspaikan historiaa ja kaavoituksen nykytilannetta. Seuraavaksi on katsaus koulurakentamisesta 1950-luvulla ja esimerkisuunnittelijana tuolta ajalta on nostettu arkkitehti Jorma Järvi, joka kirjoituksillaan ja hankkeillaan toi vahvasti esiin muutosta niin koulun pedagogisissa menetelmissä kuin sen niiden vaikutusta koulujen arkkitehtuuriin.

Koulun historia -osiossa kerrotaan rakennukseen muuttaneen Lahdenpohjan koulun historia sen perustamisesta, vuodesta 1942, lähtien ja sen jälkeen rakennuksen suunnittelu, rakentaminen sekä suunnittelija arkkitehti Väinö Vuorinen Rakennushallituksesta.

Rakennus ja sen ympäristö osiossa on esitelty rakennuspaikka, rakennuksen massoittelu ja rakennuksen alkuperäiset suunnitelmat sekä nostettu esiin rakennuksen arkkitehtonisia yksityiskohtia. Näiden jälkeen on kerrottu rakennustapa, talotekniikka sekä esitetty huoltopihan huoltorakennus.

Taide -osiossa on esitelty sisäpihalla sijainnut kuvanveistäjä Kauko Räsänen veistos sekä edelleen käytävällä sijaitseva taiteilija, professori Olavi Lanun reliefi sekä kyseiset taiteilijat. Muutosvaiheiden alle on koottu rakennukseen kohdistuneet merkittävimmät muutokset aikajärjestyksessä. Loppuun on vielä koottu rakennuksessa alkuperäisinä säilyneet rakennusosat, pinnat ja kalusteet.

2 RAKENNUKSEN PERUSTIEDOT

OSOITE	Salinmäentie 1, 15700 Lahti
KIIINTEISTÖTUNNUS	398-24-1566-1
ARKKITEHTISUUNNITTELU	Väinö Vuorinen, arkkitehti, Rakennushallitus
RAKENNESUUNNITTELU	Insinööritoimisto T.O. Pöysälä
RAKENTAJA	Rakennusliike Lauri E. Reponen Oy, Heinola
SUUNNITTELUAJANKOHTA	1955-1956
RAKENNUSLUPA	1956
VALMISTUMISVUOSI	1958
TONTIN PINTA-ALA	10415 m2
RAKENNUSOIKEUS	kaavassa tontin tehokkuusluku max.1
KÄYTETTY RAK.OIKEUS	5696 ka-m2
RAKENNUKSEN BRUTTOALA	6878 br-m2
RAKENNUKSEN TILAVUUS	30300 m3

KAAVOITUSTILANNE

Voimassa oleva asemakaava, joka tuli lainvoimaiseksi 05.10.1955, sitä edeltävä kaava oli vuodelta 1953. Koulurakennus sijaitsee julkisen rakentamisen korttelialueella (Y).

Voimassa oleva yleiskaava on 2035 (Y-205), joka sai lainvoiman 12.2.2025. Yleiskaavassa alue on varattu pääasiassa asumiselle.

RAKENNUSSUOJELU

Rakennusta ei ole suojeltu asemakaavalla (sr-merkintä) eikä rakennusperintölailla.

Rakennus on inventoitu vuonna 2012 paikallisesti arvokkaaksi kulttuurihistorialliseksi kohteeksi ja kuuluu yleiskaavan arvokkaiden kohteiden luetteloon. Lisäksi rakennus kuuluu uuteen maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden luetteloon osana Launeen arvokasta aluetta.

(19) (20)

OSAPUOLET

Tilaaaja: Lahden kaupunki / Kaupunkiympäristön palvelualue, asemakaavoitus /kaavoitusarkkitehti Heidi Kontulainen, yhteyshenkilö

Laatija: H&M Arkkitehdit
Anneli Hellsten, arkkitehti SAFA, yhteyshenkilö
Sonja Immonen, arkkitehti

SELVITYKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Selvitys on tehty taustatiedoksi rakennuksesta kohteen kaavamuuostotyötä varten.

Tavoitteina oli kartoittaa koulun kaava-, kehitys- ja käyttöhistoria ja vaiheet sekä ominaispiirteet, säilyneisyys ja suojelutilanne.

3 RAKENNUSPAIKAN HISTORIA JA KAAVOITUS

3.1 LAUNE

Koulurakennus tontteineen sijaitsee kaupungin eteläisessä Launeen kaupunginosassa Launeen pientaloalueen ja Ali-Juhakkalan pientaloalueen välisellä kallioisella Salinmäen kukkulalla.

Launeen pientaloalue on maastoltaan hyvin tasaista. Alue kuului aiemmin Hollolaan, josta se liitettiin Lahteen suuressa alueliitoksessa vuonna 1933. Nimensä Laune on saanut Launeen lähteestä Launeenkadun varressa. Lähteen ympäristössä oli asutusta jo 1920-luvulla.

Alueen kaavoitus pohjautuu pääosin arkkitehti Carolus Lindbergin laatimaan kaupungin eteläisten alueiden asemakaavaan vuodelta 1937. Laaja puutarhamainen pientaloalue rakentui melko lyhyessä ajassa johtuen sodanjälkeisestä asuntopulasta ja oli yksi laajimmin kasvaneista pientaloalueista Lahdessa vuosina 1945-55. Osa tonteista luovutettiin siirtoväelle ja rintamamiehille. Ajallisesti yhtenäiset alueet ovat maisemakuvallisesti ja kaupunkirakenteellisesti arvokkaita.

Osa Launeen pientaloalueesta on asemakaavalla suojeltua.

3.2 ALI-JUHAKKALA

Salinmäen länsipuolelle rakentui Launeen kanssa samoihin aikoihin Ali-Juhakkalan pientaloalue. Kaupunki oli lunastanut Ali-Juhakkalan kartanolta maata rintamamiestonteiksi. Koulun rakentamisen aikaan rakentaminen Ali-Juhakkalan puolellakin oli kiivasta.

Kuva 1. Ilmakuva vuodelta 1946. Lahden karttapalvelu.

Kuva 2. Ilmakuva vuodelta 1960. Lahden karttapalvelu.

3.3 YLEISKAAVA

Lahdessa on voimassa koko kaupungin kattava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205), joka koostuu erillisistä kaavakartoista. Yleiskaavassa on viisi oikeusvaikutteista osayleiskaavaa ja yksi oikeusvaikutteinen rantayleiskaava. Yleiskaava hyväksyttiin Lahden kaupunginvaltuustossa 9.12.2024, ja se sai lainvoiman 12.2.2025. Yleiskaavan koostuu erillisistä kaavakartoista, joita esitellään seuraavassa. Kartat on rajattu koulutontin lähiympäristöön.

3.4 ASEMAKAAVA

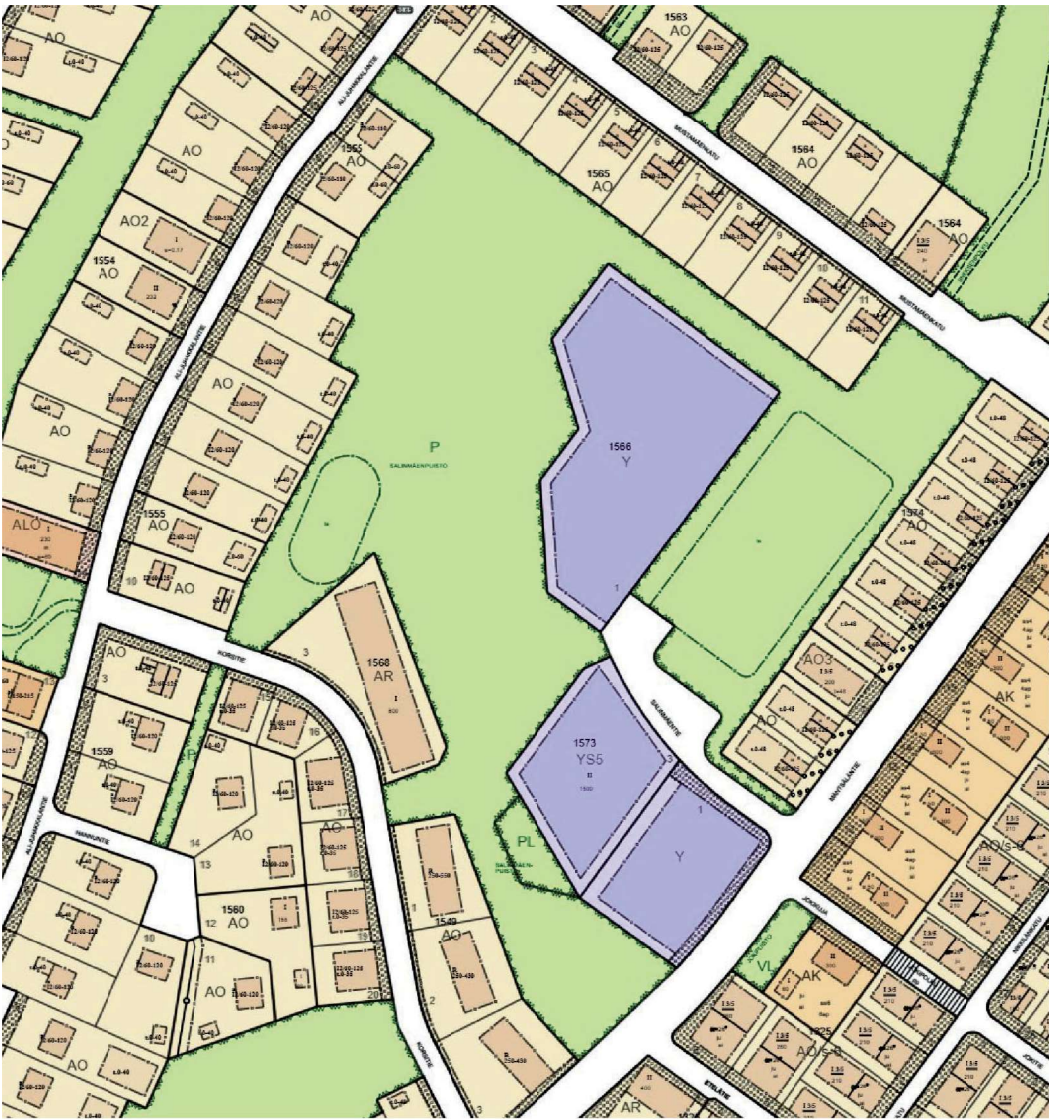
Voimassa oleva koulutontin asemakaava tuli lainvoimaiseksi 05.10.1955, sitä edeltävä kaava oli vuodelta 1953. Koulurakennus sijaitsee korttelissa 1566. Kortteli on julkisen rakentamisen korttelialue (Y). Rakennusala käsittää lähes koko tontin. Tontin pinta-ala on 10415 m² ja rakennusoikeus 10415 ka-m². Tontin tehokkuusluku eli tontin kerrosalan suhde tontin pinta-alaan ei saa ylittää lukua 1. Tontti on kaupungin omistuksessa.

Voimassa oleva kaava koskee myös tontin itäpuolella olevaa leikki- ja urheilualuetta (le), Salinmäentien katualuetta sekä Mäntsäläntien varteen sijoitettua toista Y-tonttia, jolla on nykyisin Salinmäen palvelukodin rakennukset.

Länsipuolella sijaitseva Salinmäenpuisto on 23.4.1953 vahvistetulla asemakaava-alueella.

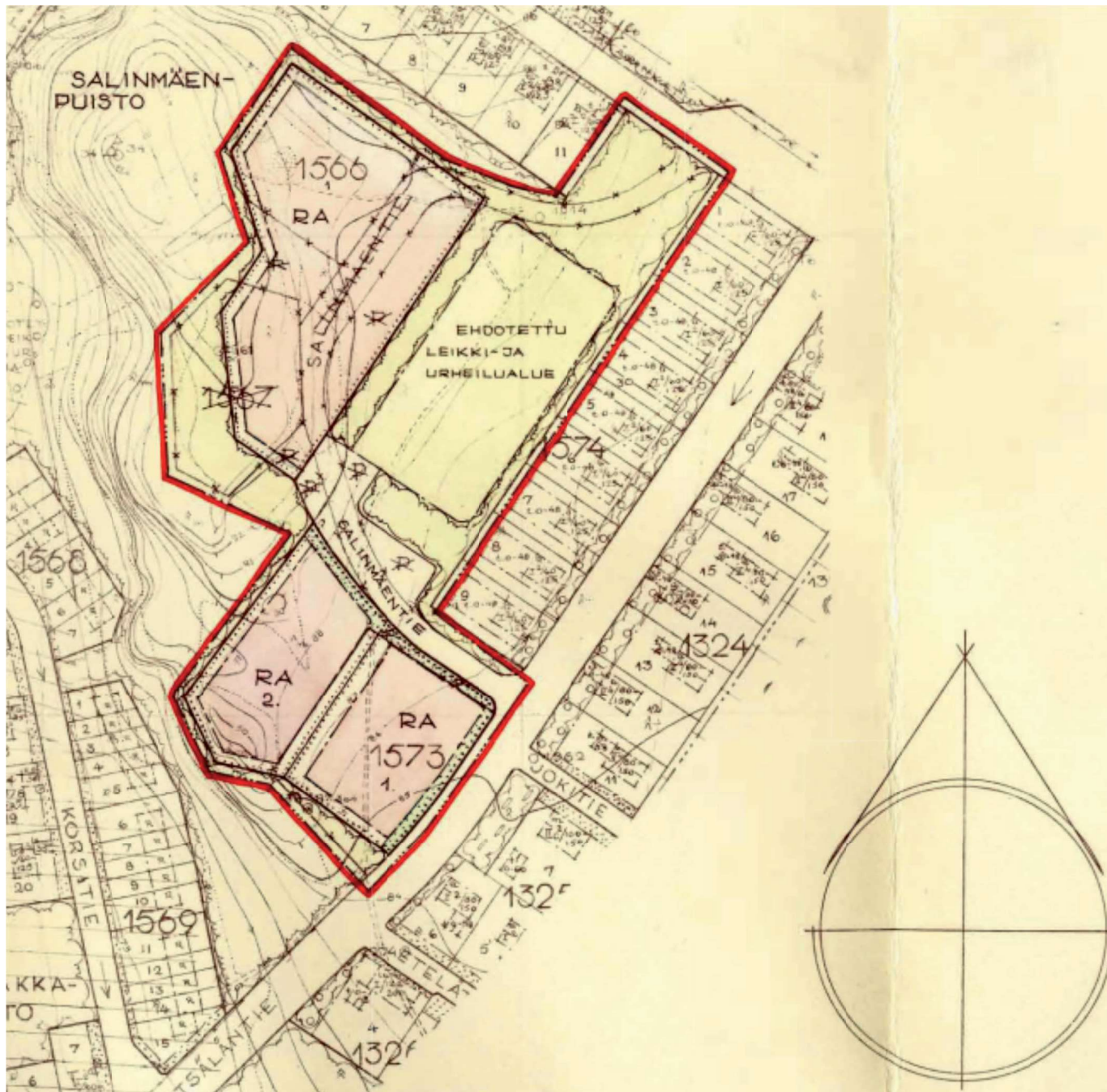
Koulutontin eteläpuolella oleva YS5 -tontin asemakaava on vuodelta 1970. YS5 -tontti on sairaaloiden ja sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialue.

Tontilla toimii tällä hetkellä Salinkallion perhekeskus.

Kuva 3. Voimassa oleva asemakaava. Lahden karttapalvelu.

(1), (2), (3), (4), (5), (6)

Kuva 4. Asemakaava vuodelta 1955.

RAKENNUSALA, JONKA SISÄPUOLELLE SAA RAKENTAA KOULU-RAKENNUKSIA, JOIDEN KERROSLUKU SAA OLLA ENINTÄÄN III, KUITENKIN SITEN, ETTÄ TONTTI-TEHOLUKU EI SAA YLITTÄÄ LUKUA 1. KUITENKIN KORTTELI N:O 1566 TONTTI N.O 1:SSÄ SAA KERROSLUKU OLLA ENINTÄÄN IV, ULLAKOLLE SALLITAAN SITÄPAITSI RAKENTAA 1/2" ULLAKON PINTA-ALASTA B-PALO-LUOKKAA OLEVIA OPETUSTILOJA, LÄHINNÄ SELLAISIA TILOJA KUIN LAULULUOKKA, PIIRUSTUSLUOKKA, TYTTÖJENKÄSITYÖLUOKKA JNE

3.5 KOULURAKENTAMINEN JA -ARKKITEHTUURI 1950-LUVULLA

Toisen maailmansodan jälkeen Suomessa oli kova paine rakentaa uusia kouluja niin kaupunkeihin kuin maaseudulle. Kouluja oli tuhoutunut ja suuret ikäluokat olivat tulleet kouluikään. Suomessa oli tuolloin vielä rinnakkaiskoulujärjestelmä eli kansakoulusta saattoi jatkaa joko ammatti- tai kansalaiskouluun tai pyrkiä oppikouluun. Oppikoulu koostui viisivuotisesta keskikoulusta sekä kolmivuotisesta lukiosta. Pääosa oppikouluista oli yksityisiä, kannatusyhdistysten perustamia, mutta näiden lisäksi oli valtion oppikouluja, joihin myös Launeen yhteislyseo lukeutui.

1950-luvun alkupuoliskolla uudet koulut noudattivat vielä pitkälti perinteistä tilajäsentelyä. Luokat sijoitettiin riviin käytävän varteen joko molemmin puolin tai toispuoleisesti, jolloin luokahuoneet voitiin paremmin suunnata valon ja ilmansuunnan mukaan. Sali oli yleensä omassa siivessään. Monikerroksisissa rakennuksissa ruokasali sekä yhteiset tilat sijoitettiin alimpaan kerrokseen. Julkisivuiltaan koulut olivat yleensä rapattuja, sokkeleissa esiintyi liuskekivikoristeita ja tiili- tai peltikattojen muotona oli harjakatto.

Sotien jälkeisen fyysisen jälleenrakentamisen ohessa vapautui Suomessa myös henkinen ilmapiiri ja se heijastui myös pedagogisiin ihanteisiin. Sitä kautta muutos vaikutti myös kouluarkkitehtuuriin eikä koulun roolia nähty enää ”kurinpitolaitoksena”. Keskeiseksi tavoitteeksi nousi lapsen yksilöllisyyden ja tarpeiden arvostaminen ja oikeanlainen motivointi. Koulurakennuksissa siirryttiin vähitellen pois ankarasta muodosta ja kohti oppilaslähtöisempää arkkitehtuuria. Vuosikymmenen loppupuolella koulurakennukset muuttuivat matalammiksi ja ne sijoitettiin ympäristöönsä paremmin ja luonnonläheisemmin kuin ennen. Horisontaalisuus korostui mm. yhtenäisinä ikkunanauhoina ja kattomuotona yleistyi loiva lapekatto. Myös materiaalit julkisivuissa ja julkisivujen osissa monipuolistuivat, mukaan tulivat mm. puhtaaksi muuratut julkisivut, mineriitti-levyt, betonilaatat ja profiloidut peltilevyt. Välituntipihat suunnattiin mahdollisimman aurinkoiseen ilmansuuntaan ja koulun välittömään läheisyyteen sijoitettiin urheilukenttä.

Suomessa kouluihin erikoistuneisiin arkkitehteihin lukeutuivat 1950-luvulla arkkitehdit Jorma Järvi, Aarne Ervi, Osmo Sipari sekä Kaija ja Heikki Siren. Heidän kouluissaan näkyivät ensimmäisinä uudet toiminnalliset ja arkkitehtoniset ajatukset, kuten matala koulurakennus, erilaiset

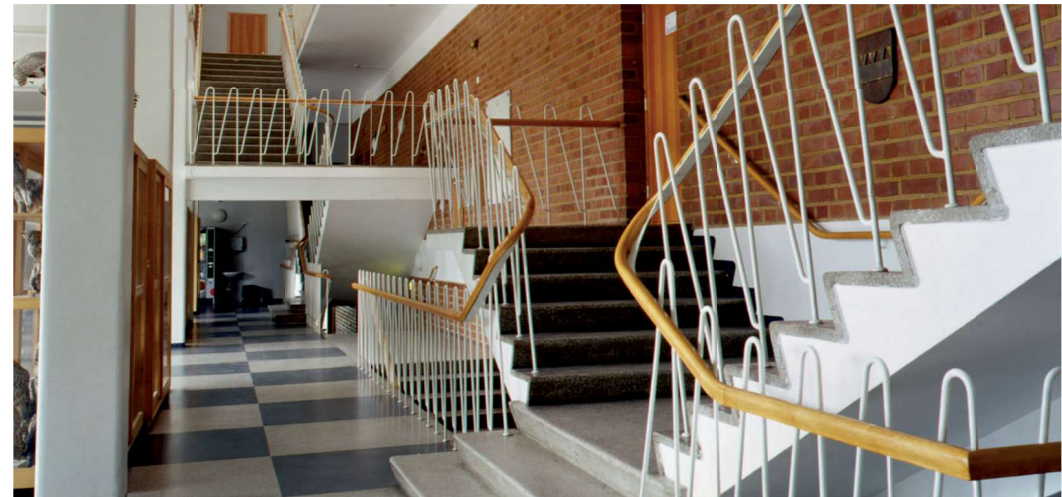
valaistusratkaisut, luonnonvalon huomioiminen sekä halli- ja soluperiaatteet. He myös kirjoittivat julkisesti koulusuunnittelusta ja -arkkitehtuurista.

Erityisen paljon aiheesta kirjoitti arkkitehti Jorma Järvi ja hän myös toteutti uusia periaatteita omissa suunnitelmissaan. Järven kohteissa on tunnistettavissa aikakaudelle uusia elementtejä, jotka ovat edelleen käytössä koulurakentamisessa, kuten keskusaulat ja aineluokkajärjestelmä. Järven koulusuunnittelua koskevat kirjoitukset ja koulurakennukset ovat olleet malliesimerkkejä siirtymässä vanhoista periaatteista uusiin. Ne eivät olleet tyyppiratkaisuja, vaan jokainen suunnittelukohde oli yksilö, jolla oli yksilölliset tarpeet, mahdollisuudet ja rajoitteet riippuen rakennuspaikasta, käyttäjistä ja taloudellisista sekä käytännöllisistä reunaehdoista. Suunnittelussaan hän korosti lasten mittakaavaa, tilojen tehokkuutta ja monikäyttöisyyttä sekä koulujen hyödyntäminen muuhunkin kuin opetukseen, koulu voi toimia alueensa kulttuurikeskuksena.

Edellä esitetyt uudet pedagogiset ajatukset ovat mitä ilmeisimmin olleet Väinö Vuorisen suunnittelun lähtötavoitteina Launeen Yhteislyseon koulurakennusta suunnitellessaan.

Jorma Järven ensimmäinen koulu oli vuonna 1949 valmistunut Keravan yhteiskoulu, jossa hän toteutui aineluokkajärjestelmä ensimmäisenä Suomessa. Rovaniemen Yhteislyseossa toteutettiin ensimmäisen kerran hänen kehittämiensä keskus-aularatkaisu vuonna 1952.

(7) (8) (9)

Kuva 5. Keravan Yhteiskoulun aulatilaja. Kuva Arkkitehtuurimuseo.

3.6 LAHDENPOHJAN KESKIKOULUSTA SALINKALLION KOULUKSI

Koulu perustettiin vuonna 1942 Lahdenpohjan kauppalaan Lahdenpohjan Keskikoulu -nimisenä valtion oppikouluna. Lahdenpohjan kauppala sijaitsi luovutetun Karjalan alueella n. 40 km Parikkalasta itään Laatokan rannalla. Koulunkäynti sota-alueella oli hankalaa ja jo syksyllä 1944 koulu siirtyi evakkoon. Koulu oli yksi niistä 11 koulusta, jotka joutuivat siirtymään luovutetulta alueelta. Opetushallituksesta ohjeistettiin koulun silloista rehtoria Aura Sievästä, että koulun uudelle sijoitukselle tulisi löytää sellainen paikkakunta, jossa varmasti riittäisi oppilaita. Lopullinen paikka koululle löytyi Lahdesta, jossa koululle luvattiin oma tontti. Lahdessa koulun nimi muuttui Lahden Keskikouluksi.

Uutta koulutonttia koulu joutui kuitenkin odottamaan yhdeksän vuotta. Vuodet 1944–53 se toimi Lahden Lyseon ja vuodet 1953–58 Kannaksen Yhteislyseon koulurakennuksissa. Kaupungin väkiluku kasvoi sotien jälkeen voimakkaasti ja se

vaikeutti myös lasten oppikouluun pääsyä. Lahden Keskikoulu ei Kannaksen tiloissa pystynyt kasvamaan ja se oli este myös Kannaksen Yhteislyseon kasvulle. Koulu anoi kaupungilta pikaista ratkaisua tonttikysymykseen ja koska kaupungin eteläiset kaupunginosat tarvitsivat oman koulun, lahjoitti Lahden kaupunki 18.4.1955 n. 10400 m²:n suuruisen tontin Salinkalliolta Salinmäen puistoalueen reunalta.

Koulun toiminta uusissa tiloissa oli varsin edistyksellistä ja yhteisöllistä, johtuen pitkälti niin uusista monipuolisista tiloista kuin innokkaasta ja inspiroivasta opettajakunnasta. Uudenlaisia opetustekniikoita käyttivät mm. kuvataiteen opettajat Olavi Lanu ja Tutta Vuori-Lanu, jotka käyttivät opetuksessaan koko rakennusta sekä sen piha-alueita hyväkseen. Oppilaille Lanujen tapa opettaa oli hyvin innostavaa ja rohkaisevaa. Tunneilla tehtiin paljon ryhmitöitä ja isoja kolmiulotteisia installaatioita, joita vietiin myös koulun ulkopuolelle mm. Lahden torille ja jopa Tampereelle ja Helsinkiin asti. 1960–70-luvulla koulu olikin ylivoimainen koulujen välisissä kuvataidekilpailuissa.

Kuva 6. Kuvataideluokka vuonna 2002. Kuva SALLY Lahden Yhteislyseon – Salinkallion koulun Seniorit ry:n jäsenlehti

Kuva 7. Liikuntatunti liikuntasalissa. Kuva Raimo Sepponen.

Uudenlaisia opetusmetodeja käytti erityisesti myös äidinkielenopettaja Kauko Saraste, joka korosti oppitunneillaan keskustelun tärkeyttä ja kriittistä ajattelua. Sanomalehdet olivat tunneilla ahkerassa käytössä.

Koulussa oli myös vilkas kerhotoiminta ja liikunta sekä luonnontieteet olivat erityisen suosittuja. Vetäjänä toimi biologian opettaja Leo Kohonen.

Kun 1970-luvun koulu-uudistuksessa siirryttiin rinnakkaiskoulujärjestelmästä yhtenäiskoulujärjestelmään, syntyi peruskoulu, johon keskikoulut sulautuivat ja lukioista tuli itsenäisiä kouluja. Launeen yhteislyseon uudeksi nimeksi tuli 1975 Salinkallion yläaste ja lukio, sillä Lahdessa oli jo kaupungin Launeen kokeiluperskoulou.

(10) (11) (12) (13)

Kuva 8. Tyttöjen koripalloilua 1960-luvulla. Kuva Matti Salmi.

Kuva 9. Kuvityön tekoa vuonna 1969. Kuva Raimo Sepponen.

4 RAKENNUKSEN HISTORIA

4.1 SUUNNITTELU

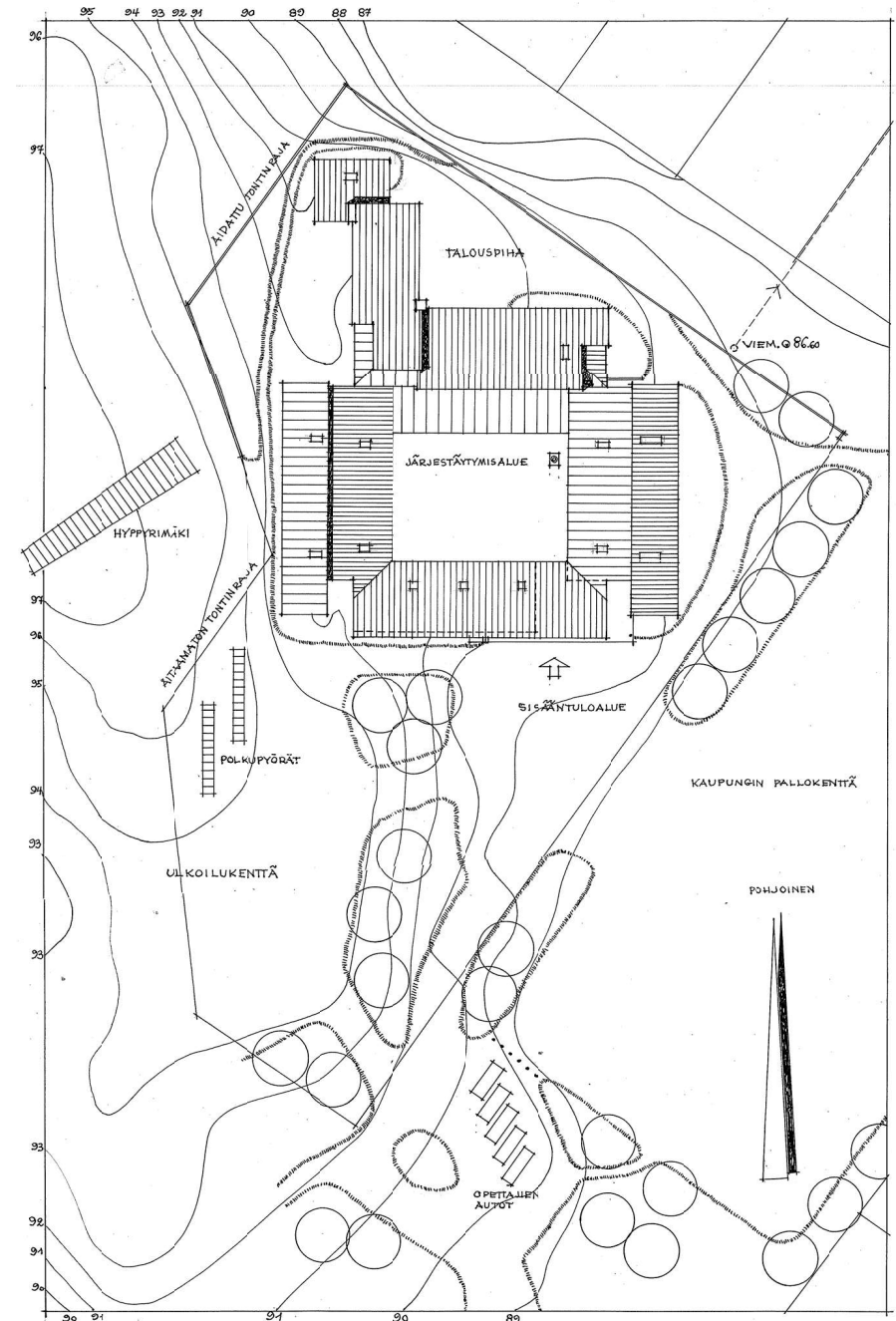
Tontin luovutuksen lisäksi Lahden kaupungilla oli tarkoitus teettää koululle myös suunnitelmat, jotta rakennushanke toteutuisi pikaisesti, mutta valittu arkkitehti sairastui ja suunnittelu siirtyi Rakennushallitukseen arkkitehti Väinö Vuoriselle. Koulun silloinen rehtori Ilmari Vartiainen oli tyytyväinen saadessaan myös vaikuttaa suunnitelmiin. Väinö Vuorisella ei saatujen tietojen mukaan ollut tuolloin aiempia merkittäviä koulu-suunnittelukohteita, mutta mitä ilmeisimmin hän oli hyvin perehtynyt ajan uusiin pedagogisiin ja toiminnallisiin suunnittelutavoitteisiin.

Hän sijoitti koulun diagonaalisesti ja luonnonläheisesti tontin pohjoisosaan, jolloin välituntiapiha jäi valoisalle eteläpuolelle ja huoltopiha turvallisesti rakennuksen taakse. Käynti huoltopihalle tosin oli maaston muotojen takia Mustanmäenkadulta kevyen liikenteen väylän kautta.

Myös rakennus itsessään noudatti uusia ajatuksia. Se oli muodoltaan moderni, matala, lapekattoinen ja useasta osasta koostuva rakennus, joka ”upposi” viereiseen Salinmäen rinteeseen eikä pyrkinyt erottumaan maisemasta.

Rakennuksen luokkasiivet kiertyvät neliömuotoisen sisäpihan ympärille siten, että pääovi on välituntikatoksen kautta kuljettavan sisäpihan perällä. Luokkasiipien ratkaisu oli omintakeinen mutta erittäin toimiva.

(11) (14) (15)

Kuva 10. Asemapiirros 9.6.1956. Väinö Vuorinen

Kolmikerroksisessa siivessä oli alun perin keskikoulun perusluokat ja kaksikerroksisessa lukion luokat. Kaksi kerrosta korkeiden käytävien molemmissa päissä olevista korkeista ikkunoista tulvi hienosti valoa rakennuksen läpi. Käytävän yläosassa on kaksi tasannetta, josta kummastakin on käynti kahteen luokkaan.

Luokkien sijoittelulla saatiin oppilasryhmät hyvin hajautettua eivätkä ilmaviksi suunnitellut ylätasanteet vähentäneet käytävien luonnonvaloa. Portaikkojen välitasanteilta on käynnit erikoisluokkiin. Idänpuoleisessa siivessä olivat teknisen työn ja käsityön luokat päällekkäin ja lännenpuoleisessa alempana musiikkiluokka ja sen päällä kuvaamataidon luokka.

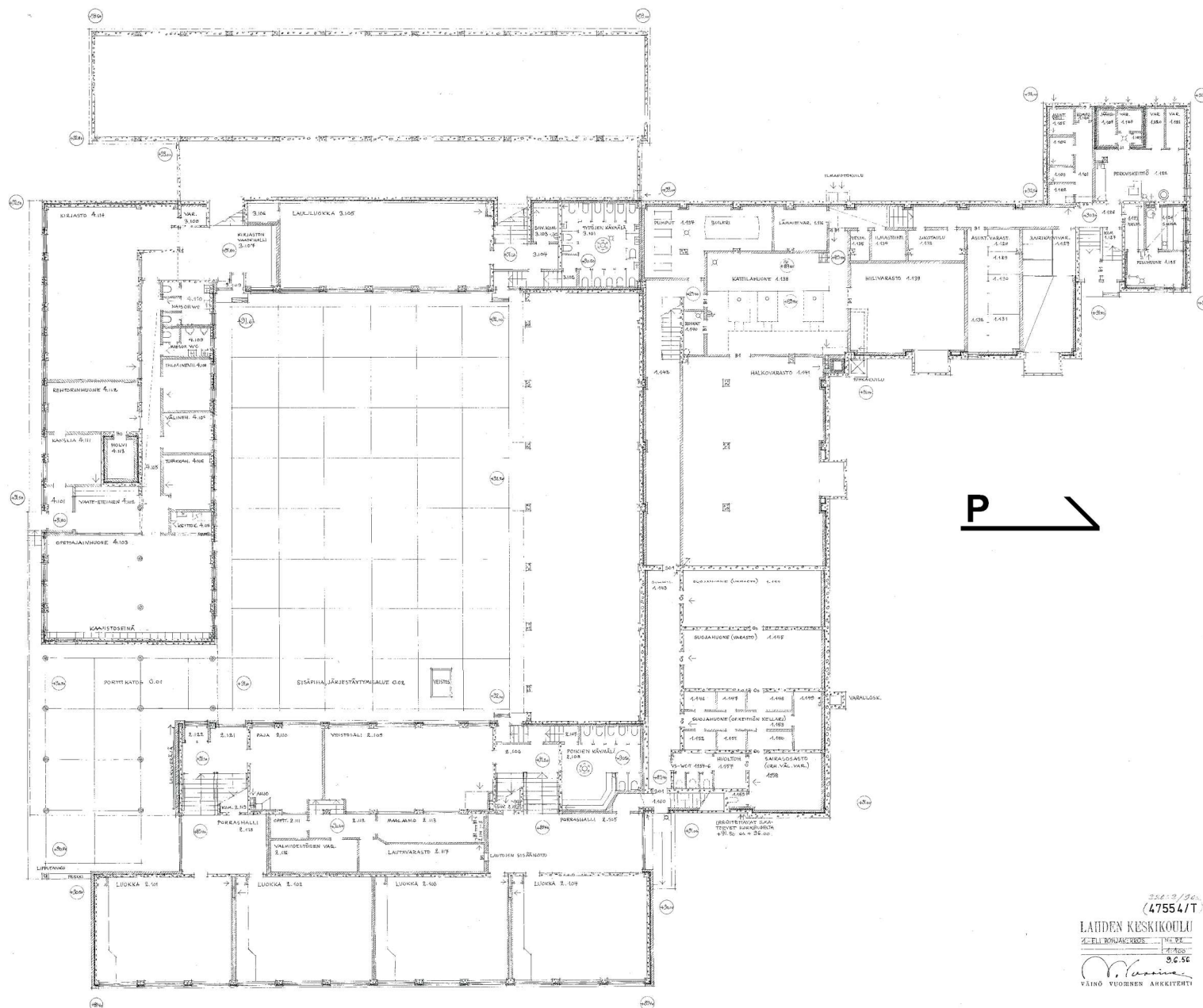
Koulun kaksi salia, juhlasali ja liikuntasali, Vuorinen sijoitti kulmikkain siten, että näyttämö on isoja juhlia ja tapahtumia ajatellen avattavissa molempiin saleihin. Salit on myös nostettu ylempään kerrokseen, jolloin niihin on saanut runsaasti luonnonvaloa

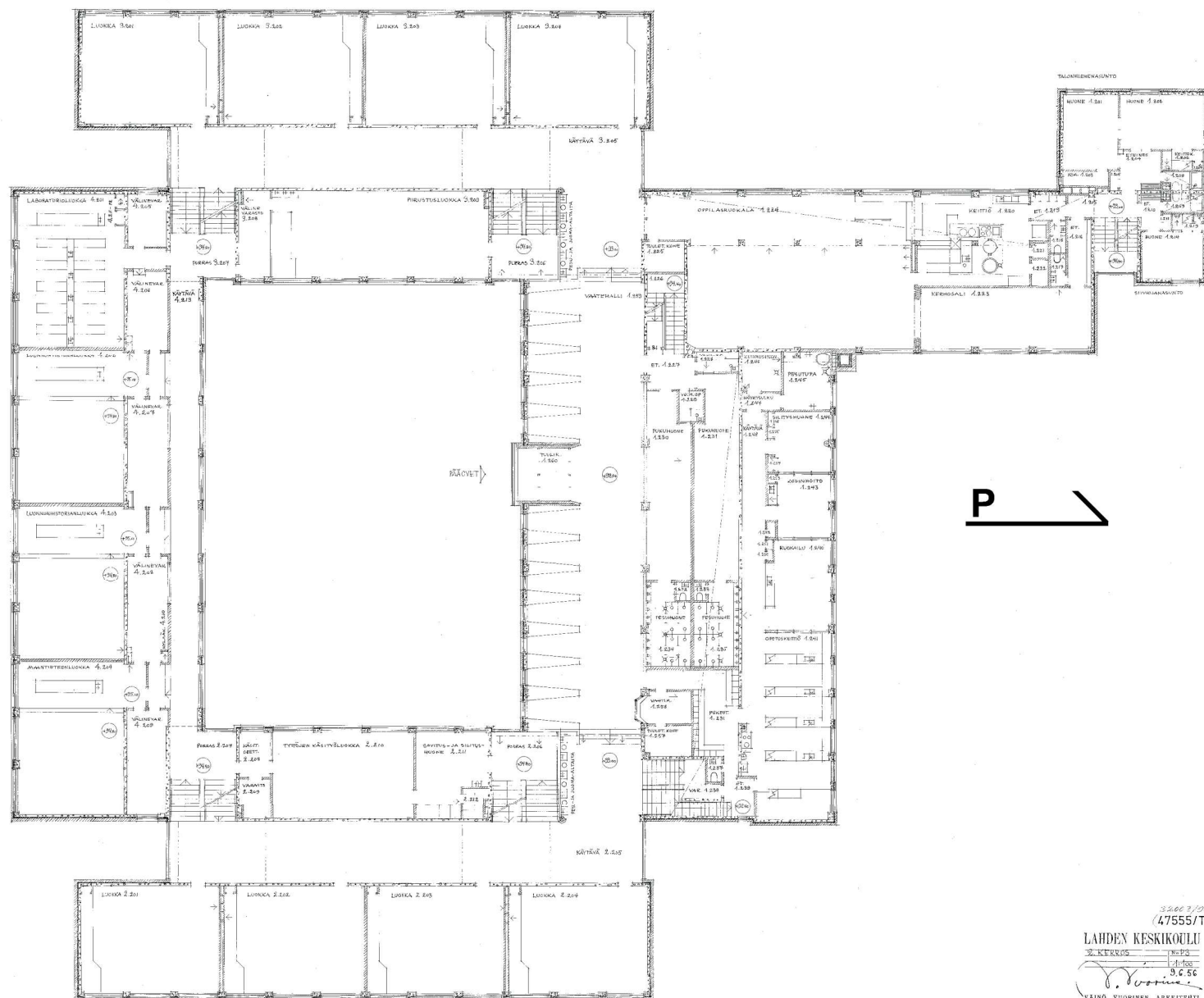
Kuva 11. Oppilaat välituntikatoksessa. Kuvat Raimo Sepponen 1968–69.

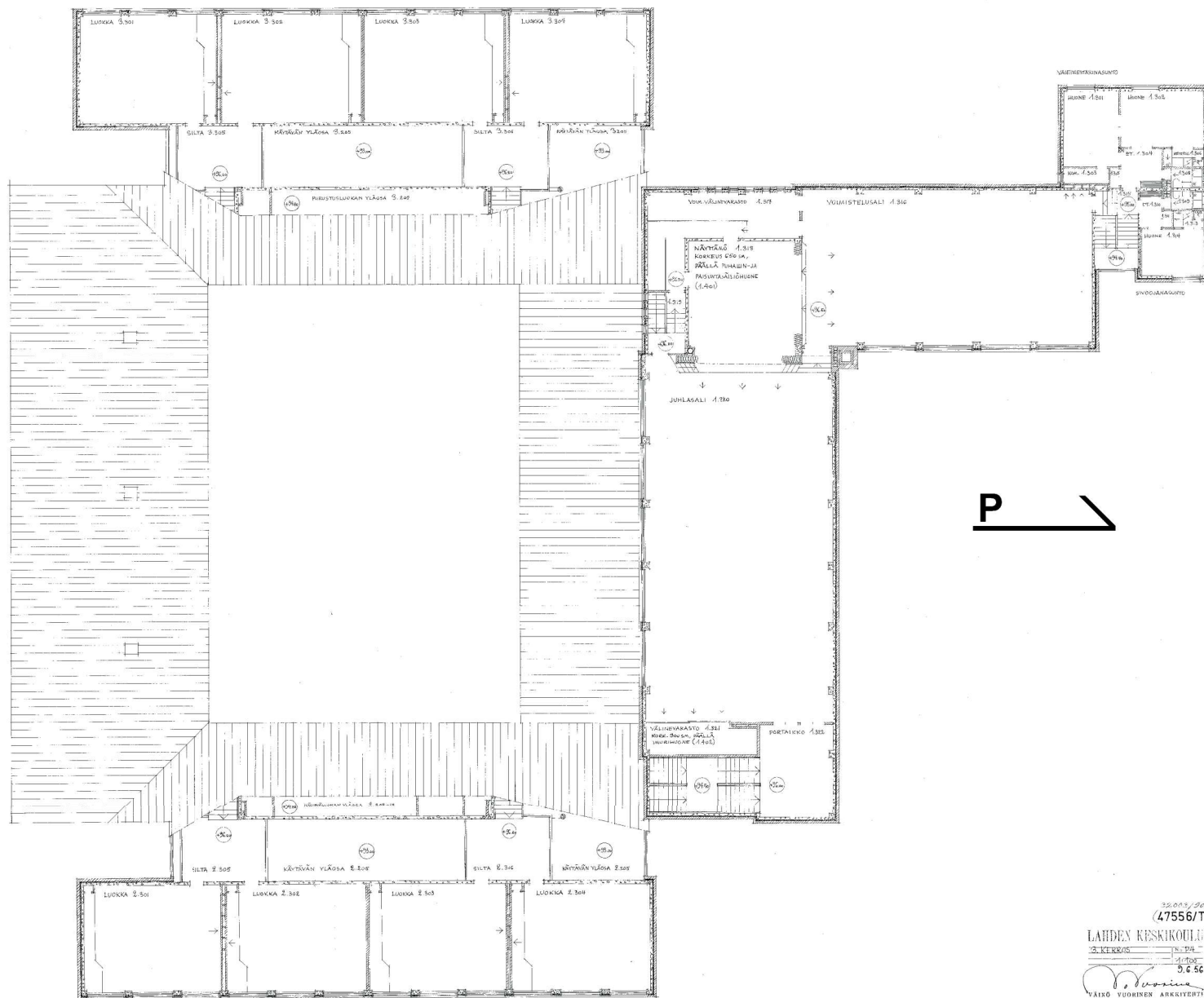
Kuva 12. Valvova opettaja odottaa oppilaita pääovella.

Kuva 13. 1. eli pohjakerros, pohjapiirros. Rakennuslupapiirustus 1957. Väinö Vuorinen

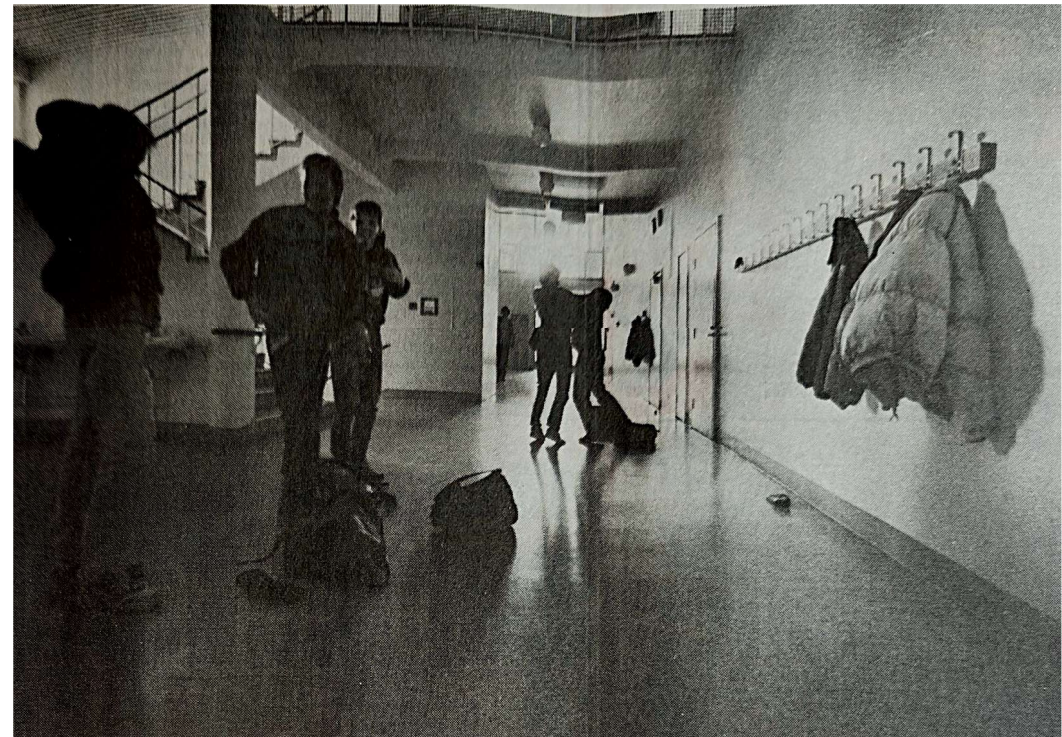
Kuva 14. 2.kerros, pohjapiirros. Rakennuslupapiirustus 1957. Väinö Vuorinen

Kuva 15. 3.kerros, pohjapiirros. Rakennuslupapiirustus 1957, arkkitehti Väinö Vuorinen.

Kuva 17. Oppilaita lukion siivessä 1950-luvun lopulla. Kuva Matti Salmi.

Kuva 16. Oppilaita läntisessä käytävässä vuonna 1992. Etelä-Suomen Sanomat 11.4.1992.

4.1.1 VÄINÖ VUORINEN, ARKKITEHTI

Arkkitehti Väinö Ilmari Vuorinen (1921–2004) syntyi Pöytyällä ja kirjoitti ylioppilaaksi Lohjan Yhteiskoulusta 1940. Arkkitehdiksi hän valmistui Helsingin Teknillisestä korkeakoulusta vuonna 1948. Diplomityönä aiheena oli ”Alustava tutkimus Jyväskylän yleisasemakaavoitusta silmällä pitäen.” Hän sai Väinö Vähäkallion stipendin 1947. Opintomatkoja hän teki Ruotsiin 1939, Tanskaan 1947, Sveitsiin 1950, Ranskaan ja Englantiin 1952.

Hän aloitti Jyväskylän kaupungilla toimistoarkkitehtina vuonna 1948. Vuonna 1949 hänet valittiin vastaperustetun Jyväskylän kaupungin asemakaava-arkkitehdin virkaan,

Kuva 18. Väinö Vuorinen. Suomen korkeakouluinsinöörit ja arkkitehdit, 1956, sivu 955

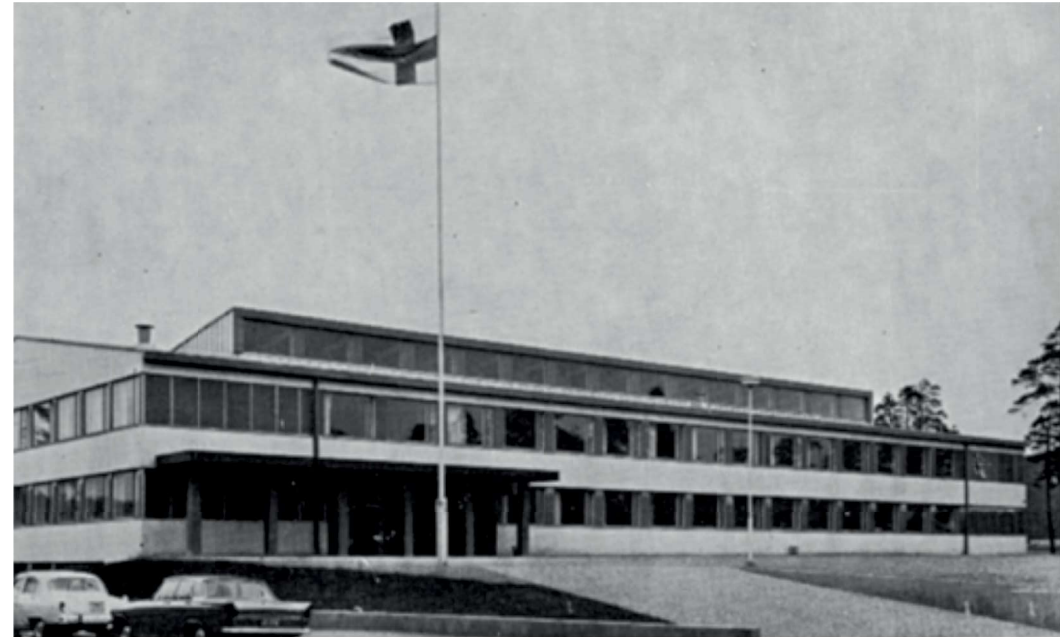
osittain diplomityönsä ansiosta, työskennellen kyseisessä virassa vuoteen 1956 asti. Vuonna 1956 hän oli töissä Rakennushallituksessa, jolloin hänen tehtävänään oli mm. Launeen Yhteislyseon uudisrakennuksen suunnittelu. Hänet mainitaan rakennushallituksen historiikkiteoksessa ”Suomen rakennushallinto 1811–1961”. Vuorinen mainitaan kirjan matriikkeliosuudessa, jonka otsikkona on Muu virkakunta.

Vuosina 1956–1959 Vuorinen toimi Kouvolan kauppalanarkkitehtina ja sen jälkeen Kymen läänin lääninarkkitehtina 1959–1967. Vuodet 1967–1984 hän toimi Kouvolan apulaiskaupunginjohtajana, jolloin hänelle kuului mm. teknisten asioiden valmistelu.

Vuorisella on useita suunnittelukohteita Kouvolan seudulla mm. As Oy Satosalpa 1957, Tornionmäen vesitorni 1960, Liiketalo Torinlyhty 1961, Kouvolan Yhteiskoulu 1963, Kauppaoppilaitos 1967 (nyk. Kouvolan Lakritsi) sekä Vuohijärven kirkko 1966, joka toimii nykyisin Vuohijärven luonto- ja kulttuuritalona. Vuosina 1961–1972 Vuorinen suunnitteli muutoksia, laajennuksia ja uudisrakennuksia Kouvolan Sairaalanmäen alueelle.

Viereisissä kuvissa esitetyissä rakennuksissa on nähtävissä samaa linjakkuutta ja muodonantoa kuin Launeen yhteislyseon rakennuksessa vaikka ovat seuraavalta vuosikymmeneltä. Yhteiskoulurakennus paloi keväällä 2011.

(16) (17) (18)

Kuva 19. Kouvolan Yhteiskoulu, 1963. Kouvolan Yhteiskoulun vuosikertomus 1968–69. Helsingin yliopiston kokoelmat.

Kuva 20. Vuohijärven kirkko, 1966. Vuohijärven luonto- ja kulttuuritalo. Kouvolan Sanomat, arkistokuva Jussi Loperi.

4.2 RAKENTAMINEN

Rakentaminen alkoi tammikuussa 1957, kun myös rahoitus saatiin koulun rehtorin aktiivisen toiminnan ansiosta nopealla aikataululla valtion työllisyysrahastosta. Pääurakoitsijana toimi Rakennusliike Lauri E. Reponen Oy Heinolasta.

Koulun peruskiven muuraustilaisuus oli 9.4.1957. Tilaisuudessa muurattiin suljettu kuparilieriö tulevan koulurakennuksen sisääntulosivustan peruskiveen muistoksi tuleville sukupolville. Lieriön sisällä on koulun peruskirja, koulun viimeisin vuosikertomus, koulualueen kartta, kappale kutakin kyseisen päivän Lahdessa ilmestynyttä sanomalehteä sekä näytteet käytössä olevista rahoista.

Valmistuessaan koulu muuttui 8-luokkaiseksi ja sen nimeksi tuli Launeen Yhteislyseo. Koulussa aloitti 1958 ensimmäisenä lukuvuonna 543 oppilasta. Ensimmäisiä luokkia oli neljä ja toiselle ja kolmannelle luokalle perustettiin c-luokat. Ensimmäistä kertaa koulussa oli myös lukioluokka 32 oppilasta.

Koulun vihkiäisjuhlaa vietettiin 24.2.1959. Rehtori Vartiainen mukaan uusi koulurakennus tarjosi koululle mahdollisuuden kehittää ja toteuttaa itsenäisesti omia suunnitelmia ja toimintoja sekä harrastustoimintaa oppilaille. Koulurakennus kiinnosti myös sekä lahtelaisia että ulkomaalaisia retkikuntia. Nähtävänä oli keskikaupungin kouluista poikkeava valoisa rakennus luonnon keskellä, sekä vuodesta 1961 lähtien kuvanveistäjä Kauko Räsäsen teos ”Kuparikonstruktio”.

Kuva 21. Lehtileike, SALLY Lahden Yhteislyseon – Salinkallion koulun Seniorit ry:n jäsenlehti. nro. 1/2000

Koulun peruskiven muuraus 9.4.1957. Kuvassa Kouluhallituksen osastopäällikkö Niilo Kallio, vanhempainneuvoston pj. Väinö Keskitalo, rehtori Ilmari Vartiainen, priimusoppilaat Arja Kuoppala ja Jorma Ketonen sekä oppilaskuntaa.

5 RAKENNUS JA SEN YMPÄRISTÖ

5.1 RAKENNUKSEN SUOJELU

Salinkallion koulu on inventoitu vuonna 2012 paikallisesti arvokkaaksi kulttuurihistorialliseksi kohteeksi ja kuuluu siten myös yleiskaavan arvokkaiden kohteiden luetteloon. Koululla ei ole kuitenkaan suojelumerkintää, koska tontilla on voimassa alkuperäinen asemakaava vuodelta 1955.

Näiden lisäksi rakennus kuuluu uuteen maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden luetteloon osana Launeen arvokasta aluetta. Launeen asuinalue on maakunnan tasolla harvinaisen laaja esimerkki sodanjälkeisestä aluekokonaisuudesta, johon kuuluvat asuinrakennusten lisäksi alueen asukkaita varten rakennetut palvelut ja lähivirkistysalueet. Aluekokonaisuudella on sekä historiallista että yhteiskunnallista ja rakennushistoriallista arvoa.

(19) (20)

Kuva 22. Ilmakuva alueesta toukokuussa 1980. Kuva Raimo Airamo.

5.2 RAKENNUSPAIKKA

Rakennus on sijoitettu mielenkiintoisesti ja suojaisasti pohjoiseteläsuuntaisesti poiketen ympäröivien katujen ja pientalojen linjauksista Salinmäenpuiston keskelle.

Ajoyhteys koululle on tontin etelänurkkauksesta Mäntsäläntieltä Salinmäenkadun kautta. Jalankulku- ja kevyen liikenteen reittejä koululle on useita, mutta yksikään niistä ei johda suoraan koulun pääovelle, vaan ensin saavutaan koulun välituntipihalle. Käytetyimpiä reittejä ovat olleet Launeen puolelta Mustanmäenkadulta sekä Salinmäenkadun kautta tulevat reitit. Näiden lisäksi on koulun taakse tuleva kevyen liikenteen polku pohjoisesta Ali-Juhakkalantieltä.

Koulun ympäristö on säilynyt varsin ennallaan. Puusto omakotitonteilla on kasvanut ja estää niiltä nykyisin suoran näkyvyyden koulun kentän suuntaan. Mäntsäläntien varteen on rakentunut Salinkallion Perhekeskuksen viereen kuvassa punakattoisena näkyvä Salinmäen Palvelukoti.

Tontin itäpuolisen puistoon kuuluvan leikki- ja liikunta-alueen kentän yhteyteen on tuotu jääkiekkokaukalo ja kenttäalue on erotettu aidoilla. Eteläpäädyssä on varsin huonokuntoinen huoltorakennus.

(20)

Kuva 23. Ilmakuva toukokuussa 2025. Pasi Widgren, Lahden kaupunkisuunnittelu.

Korkeuseroa tontilla noin 6,5 metriä. Itäisimmällä nurkkapisteellä kävelypolun kohdalla on maaston korkeus n. +89.0 ja korkeimmillaan tontti on lännessä Salinkallion puoleisella sivulla ollen n. +96.5. Rakennuksen ympärillä pihojen korkeustasot vaihtelevat +90.9–92.0 välillä. Eteläisen julkisivun osalta rakennus on ”kaivautuu” rinteeseen.

Kasvillisuutta itse tontilla on varsin vähän, sillä rakennus huolto-, sisääntulo- ja pysäköintialueineen täyttää lähes koko tontin.

Kuva 24. Maastokartta toukokuu 2025, Lahden karttapalvelu

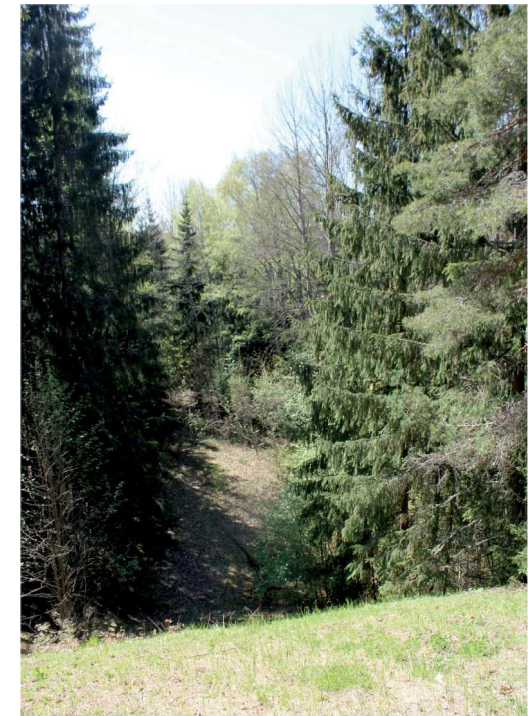
5.2.1 SALINMÄENPUISTO

Koulutontin ympärille kiertyvä Salinmäenpuisto erottaa rakennuksen pihoineen ympäröivistä pientaloalueista. Salinmäenpuisto on maisemallisesti arvokas mäki, jonka puisto on pääasiassa vanhaa havupuuvältaista puustoa. Ympäröivä puisto tarjosi koululle upean maaston liikuntatunneille ja oppilaille luonnonläheisiä paikkoja välituntien viettoon.

Puistoon rakennettiin vuonna 1962 puurakenteinen hyppymäki, josta pystyi hyppäämään parhaimmillaan jopa 30 metriä. Mäki toimi myös oppilaille mielenkiintoisena kiipeily- ja ajanviettopaikkana. Mäen alaslaskurinne on edelleen havaittavissa puiston keskellä.

Kuva 25. Salinmäenpuiston männikköä. Kuva H&M arkkitehdit.

Kuva 26. Entisen hyppymäen alaslaskurinne. Kuva H&M Arkkitehdit.

5.3 MASSOITTELU JA JULKISIVUT

Rakennus on alun perin muodostunut sisäpihan ympärille kiertyvistä lapekattoisista siivistä. Siipien matalampien osien katot kaatavat sisäpihalle ja ulommat lappeet nousevat näitä korkeammalle, jolloin osaan ylemmän kerroksen luokkatiloista on saatu myös ylävaloa, sillä ylempien tilojen katot ovat vesikaton kanssa yhdensuuntaisia. Juhlasali nousee pääsaapumissuunnasta tultaessa pääoven yläpuolelle muita korkeammaksi erottuen siten selkeästi luokkasiivistä. Pääaula juhlasalien edessä on vain yksikerroksinen, jolloin juhlasaliin on saatu hienosti luonnonvaloa.

1990-luvun taitteessa tehdyssä suuressa peruskorjauksessa vesikatoille on lisätty iv-konehuoneita, jolloin kattomaailman hierarkia on muuttunut.

Rakennus on väriltään vaalean keltainen, alkuperäisen värin mukaisesti. Pääjulkisivumateriaalina on ollut rappaus

Alkuperäisessä etelän puoleisen julkisivun piirustuksissa vuodelta 1956 on esitetty rakennuksen julkisivumateriaalit varsin kevyesti. Luettelossa on seinien osalta vain maininta kalkkihiekkatiiliseinät, vaikka seinissä oli mitä ilmeisimmin alusta lähtien karkea rappaus. Ks. kuva 29.

Pääpiirustuksessa vuodelta 1988 samaa julkisivujen materiaaliluetteloa on täydennetty rappauksen ja alumiinilevyjen osalta. Tuolloisen peruskorjauksen yhteydessä ei kuitenkaan vielä korjattu julkisivuja. Seinien osalta on sana kalkkihiekkatiiliseinät pyyhitty yli ja tilalla on karkea rappaus sekä ikkunapilarien alumiinilevyjen perään on lisätty sana luonnonvärinen. Ks. kuva 31.

Eteläsivulla on 2.kerroksen rakennusmassa vedetty pohjakerrosta ulommaksi luomaan varjoa toimisto- ja hallinnon tilojen ikkunoille. Sokkelissa on kauttaaltaan pystysuuntainen koristeutus, joka seuraa ikkunoiden rytmitystä. Ks. kuvat 30 ja 32.

Kuva 27. Ilmakuva etelästä 2025. Kuva Pasi Widgren, Lahden kaupunkisuunnittelu.

Kuva 28. Ilmakuva pohjoisesta 2025. Kuva Pasi Widgren, Lahden kaupunkisuunnittelu.

GALV. PELTIKATTO
KALKKIHIEKKATILISEINÄT
BETONIJALUSTA
IKKUNAPILAREISSA ALUMIINILEVYT

Kuva 29. Ote
pääpiirustuksesta Julkisivu
Etelään 9.6.1956

JULKISIVUMATERIAALIT:

1. GALV. PELTIKATTO MAALATTU
2. KALKKIHIEKKATILISEINÄT KARKEA RAPPAUS
3. BETONIJALUSTA MAALATTU
4. IKKUNAPILAREISSA ALUMIINILEVYT LUONNONVÄRINEN
5. POLTTOMAALATTU ALUMINISÄLEIKKÖ

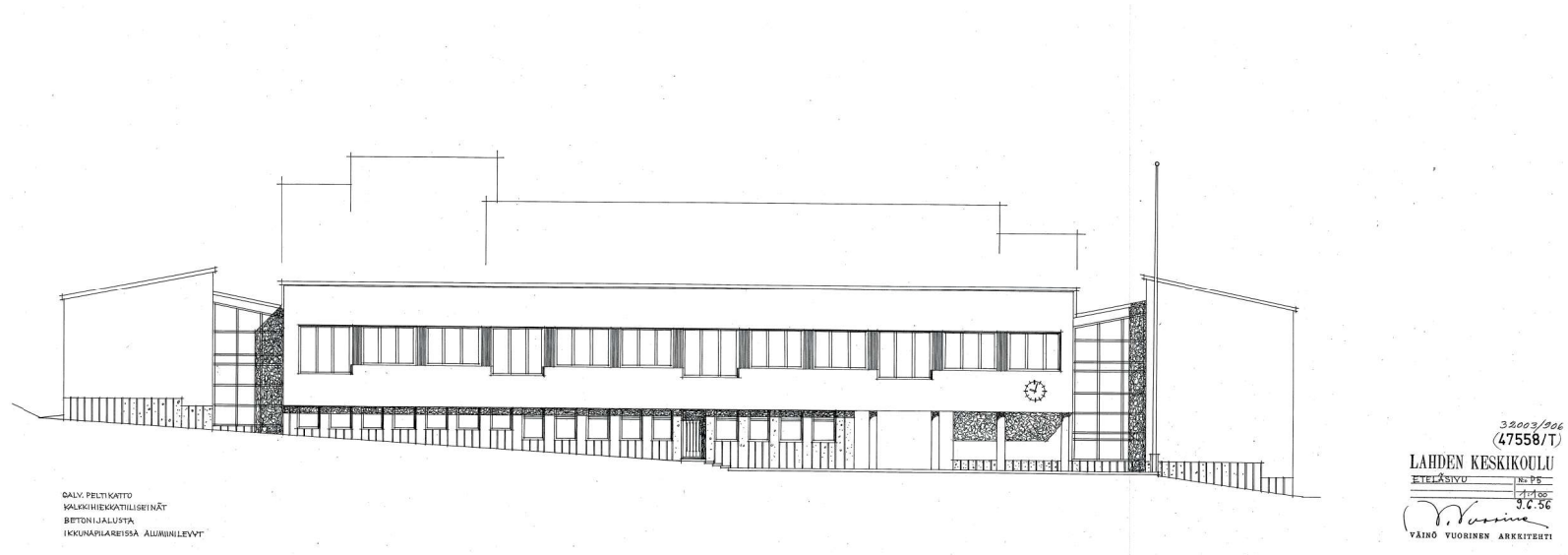
Kuva 31. Ote
pääpiirustuksesta Julkisivu
Etelään 10.8.1988.

Kuva 30. Henkilökunnan
tilojen ulkoseinää etelään päin.
Kuva H&M Arkkitehdit.

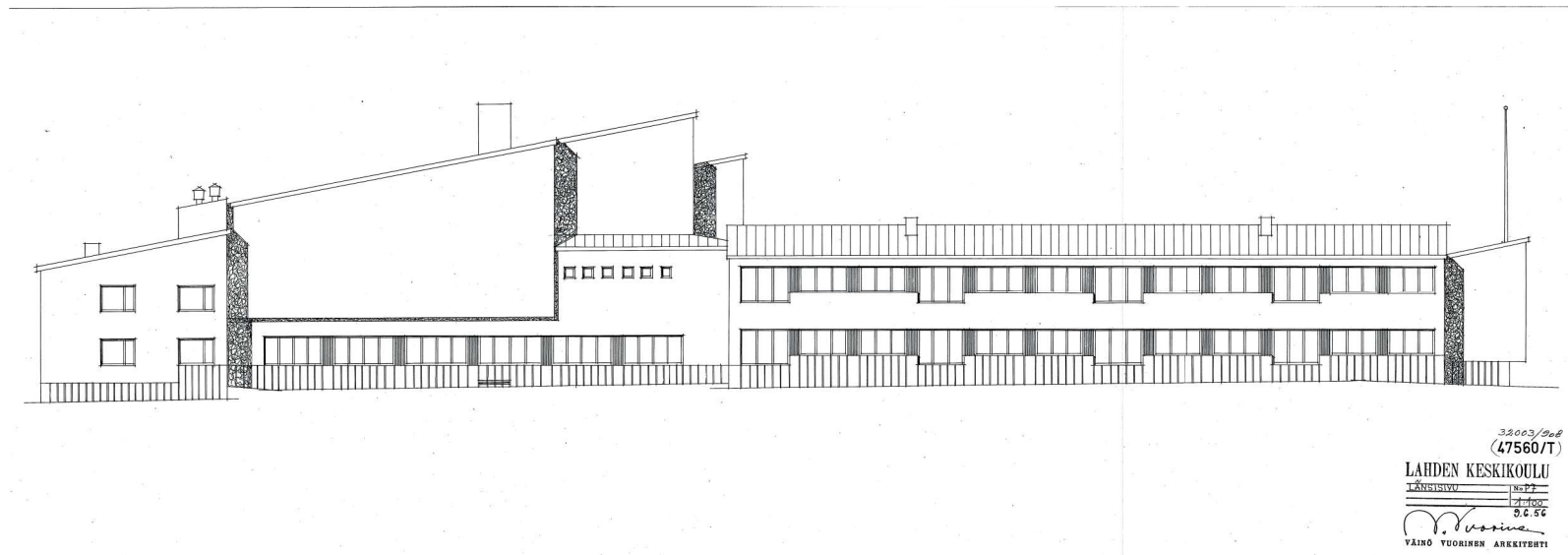
Kuva 32. Välituntikatos ja eteläpuolen julkisivu. Kuva H&M Arkkitehdit.

5.3.1 JULKISIVUJEN JA LEIKKAUSTEN PIIRUSTUKSET 9.6.1956

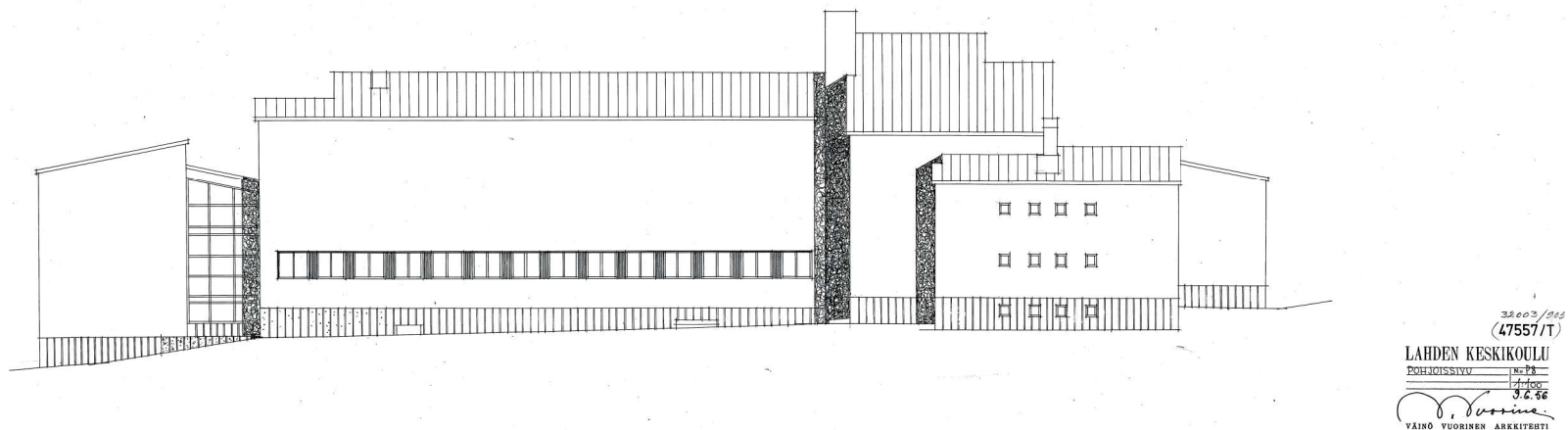
Kuva 33. Julkisivu etelään.

Ylemmät ikkunat ovat luonnontieteen luokkien ikkunoita, alapuolella opettajainhuone ja toimistotiloja.

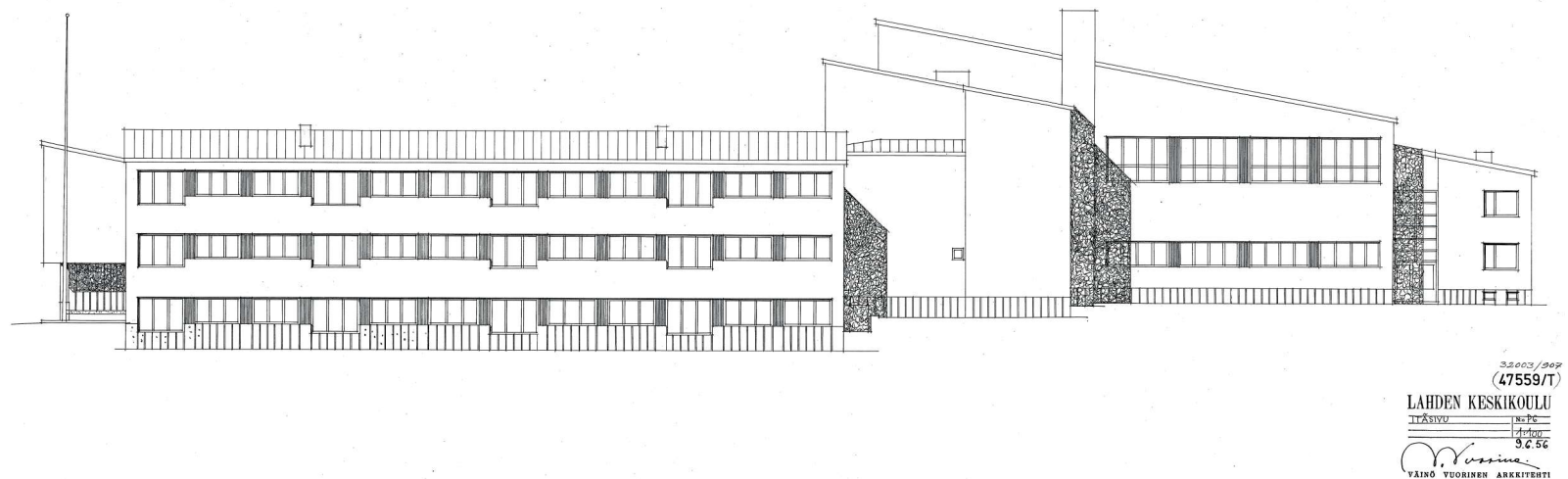
Kuva 34. Julkisivu länteen Salinmäen suuntaan.

Vasemmassa laidassa on kaksikerroksinen asunto-osa. Keskellä alkuperäinen ruokasalin ikkunarivistö, ja oikealla lukion luokkasiipi.

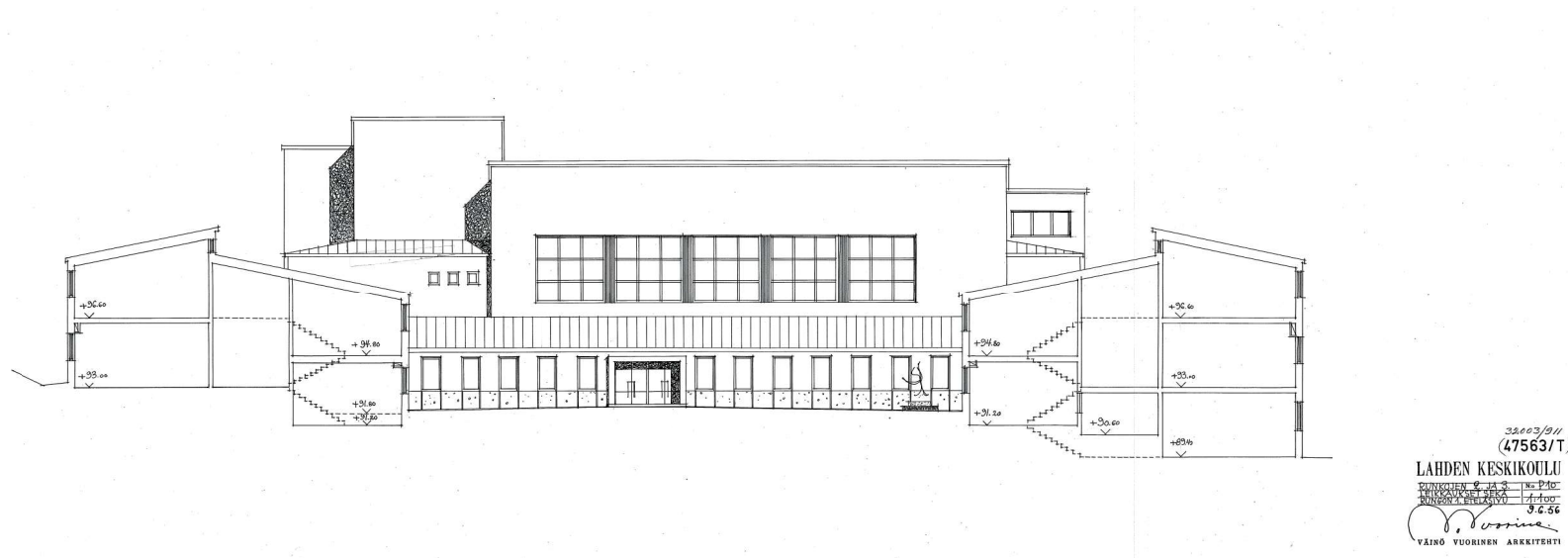
Kuva 35. Julkisivu etelään.

Vasemmalla korkea itäisen käytävän päätyikkuna, keskellä juhlasalin alapuolella kotitalouden opetustilojen ikkunat ja oikealla liikuntasalin pääty, edessä asunto-osa.

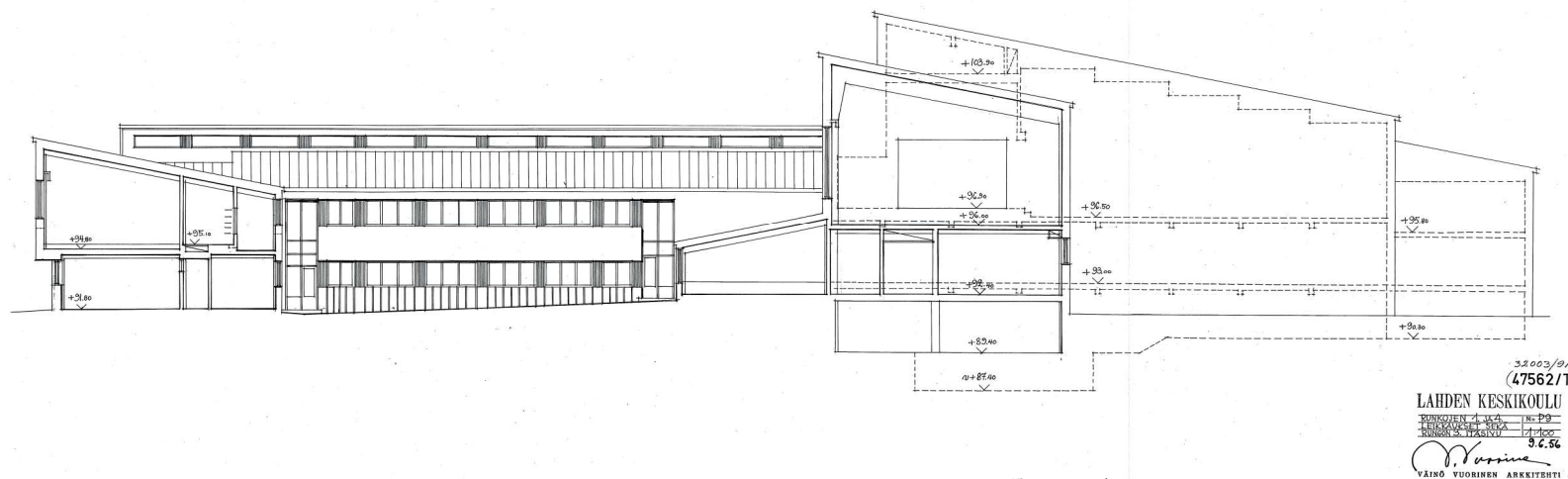
Kuva 36. Julkisivu itään.

Edessä on keskikoulun luokkasiipi, oikealla takana liikuntasalin ikkunat, jonka alapuolella ruokasalin ja kerhohuoneen ikkunoita. Nauhaikkunaa on rytmitetty siten, että luokkahuoneissa tauluseinän puoleisten päätyjen ikkunat ovat korkeampia.

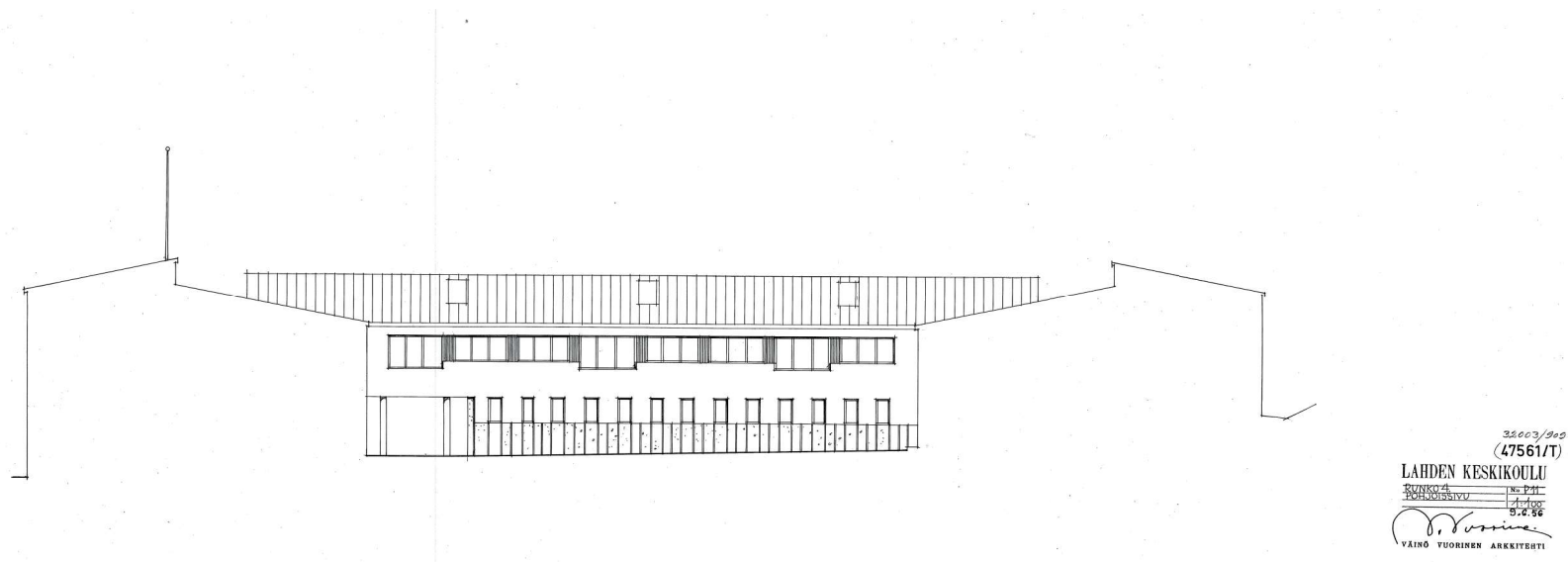
Kuva 37. Leikkaus sisäpihan kohdalta.

Oikealla on lukion siipi, keskellä pääsisäänkäynti ja yläpuolella juhlasalin ikkunat, vasemmalla on keskikoulun luokkasiipi. Siipien leikkauksissa on havaittavissa luokkien sijoitus puolen kerroksen välein.

Kuva 38. Leikkaus hallintosiiven ja juhlasalin kohdalta.

Leikkauksessa näkyy juhlasali sekä taaempänä korkeampi liikuntasali.

Kuva 39. Sisäpihan hallintosiiven pohjoissivu.

Kuva 40. Sisäpihan hallintosiiven pohjoissivu. Kuva H&M Arkkitehdit

5.3.2 SISÄPIHA

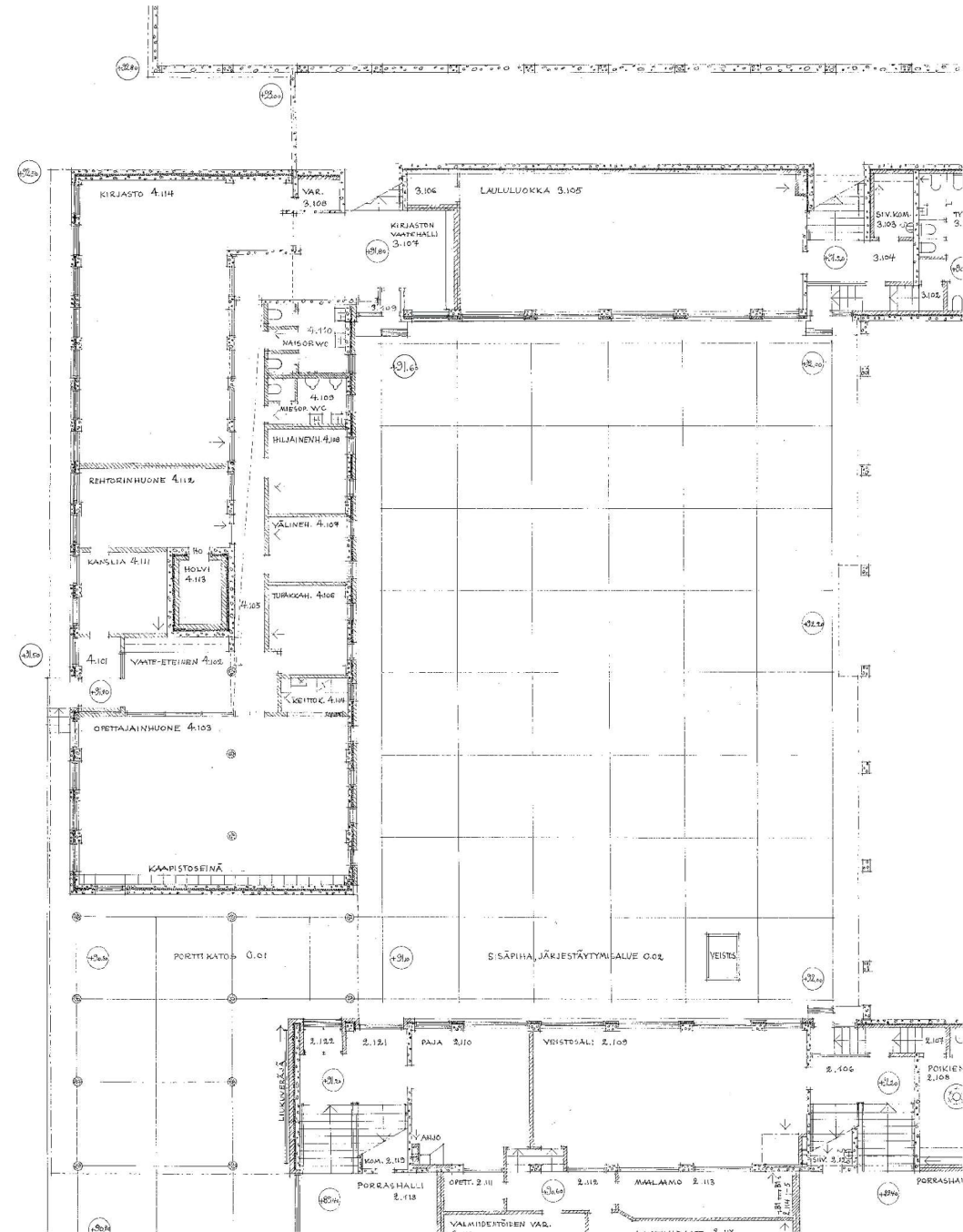
Sisäpiha on kooltaan n. 20 x 29 m. Se nousee loivasti porttikatokselta n. 1,2 m pääsisäänkäyntiovelle. Alun perin sisäpihalla on ollut rakennuksen ulkoikkunoiden pilarijaon mukainen betoni-kiviruudutus, jossa ruutujen keskialueet ovat olleet ”ruutuviivoihin” nähden koholla.

Sisäpiha uusittiin 1990 tehdyn laajan peruskorjauksen yhteydessä. Tuolloin istutettiin seinien vierustoille kaupunginpuutarhuri Arvo Toivolan suunnitelman mukaan mm. isotuomipihlajia ja unkarinsyreeneitä, pilarikatajia, taikinanmarja-, nukkeruusu-, kurtturehtiruusu- ja kanadanhemlockki-pensaita sekä monivuotisia perennoja.

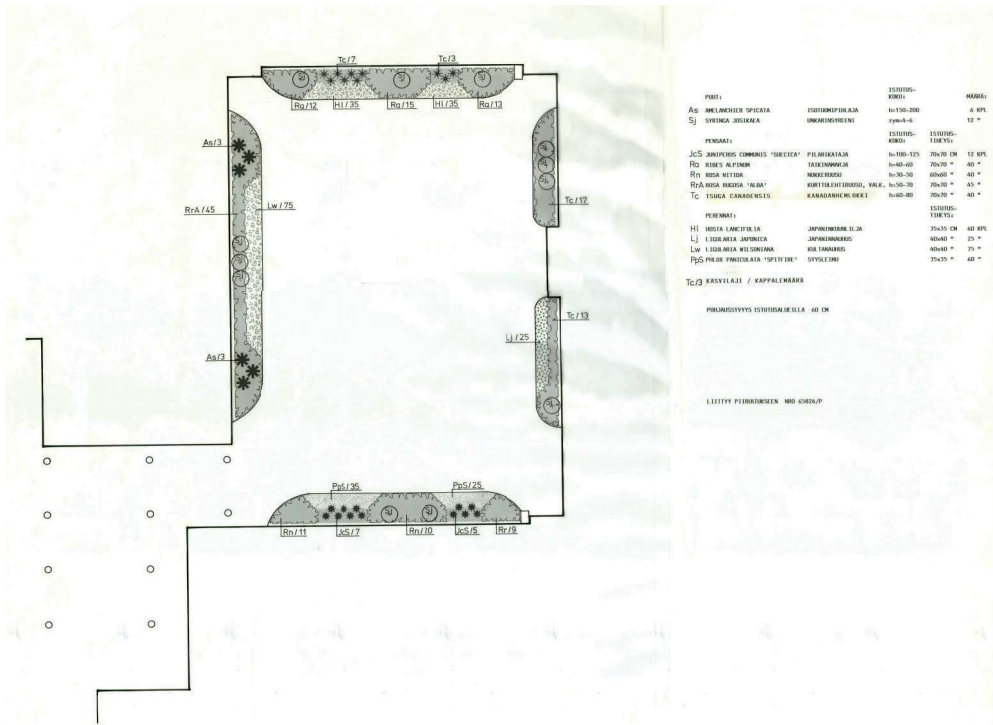
Istutuskasitaleet ovat olleet selkeästi liian kapeita ja istutukset liian lähellä rakennusta, sillä kasvettuaan ne pimensivät luokkia, pääaulaa ja mitä todennäköisemmin aiheuttivat myös rakenteellisia ongelmia julkisivuissa sekä räystäillä.

Kasvillisuus lienee poistettu vuosien 2011-2012 julkisivujen korjauksen yhteydessä. Alla olevista valokuvista on nähtävissä, miten pihan kivilaatoitus on muutettu. Sen ruudutus ei ole alkuperäisen rakennuksen runkojakoon liittyvä, vaan sattuman-varainen ja kaksivärinen sekä toteutettu alkuperäistä pienemmillä kivillä. Seinän vierustojen kasvit on korvattu betonirakenteisilla istutuslaatikoilla.

Nykyisellään kasvillisuus on villiintynyt pihan oltua vuosia hoitamaton.

Kuva 41. Ote pohjakerroksen piirustuksesta.

Kuva 42. Sisäpihan istutussuunnitelma vuodelta 1990, kaupunginpuutarhuri Arvo Toivola

Kuva 43. Sisäpihanäkymä välituntikatoksen suunnasta pääovelle. Kuvassa näkyy, miten aulan ikkunoiden eteen istutettu kasvillisuus nousee yli räystääskorkeuden ja peittää ikkunat. Kuva Tiina Rekola, 1.10.2010. Lahden museot, kuvakokoelma.

Kuva 44. Sisäpihan alkuperäinen laatoitus. Kuva Raimo Sepponen 1969.

Kuva 45. Sisäpiha 2025. Kuva H&M Arkkitehdit.

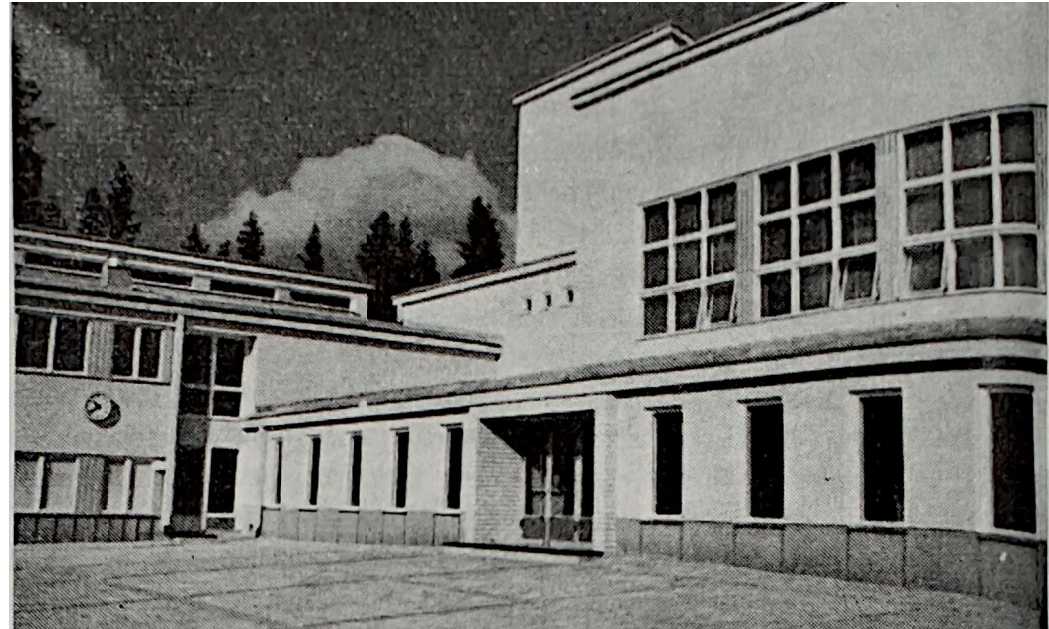
Kuva 46. Sisäpihan kasvillisuutta vuonna 2009. Kuva Lahden kaupunki.

Kuva 47. Näkymä sisäpihalta pääsisäänkäynnin suuntaan vuonna 2025. Kuva H&M Arkkitehdit.

Kuva 48. Sisäpihan kasvillisuutta vuonna 2009. Kuva Lahden kaupunki.

Kuva 49. Näkymä sisäpihalta pääsisäänkäynnin suuntaan vuonna 1959. Kuva Launeen Yhteislyseon vuosijulkaisu XVII 1958-59.

5.4 SISÄTILAT JA HUONEJAKO

Rakennuksen sisätilat sijoittuvat useaan tasoon, jotka saattavat olla parin askelman tai puolikkaan kerroksen erolla edelliseen. Tämän vuoksi ei voida puhua kunnolla kerroksista, mutta jäsentelyn vuoksi teksteissä ja kuvissa noudatetaan pohjapiirrosten mukaista kerrosjakoa.

Sisätilat muodostavat kehän sisäpihan ympärille. Itä- ja länsireunoilla sijaitsevat sivukäytävät, joiden varrella sijaitsee opetustiloja. Näiden käytävien molemmissa päissä on portaikot, joista on yhteydet ylä-, ala- ja välitasoilla sijaitseviin tiloihin.

Luoteisnurkan kolmikerroksisen osan kahdessa ylemmässä kerroksessa oli alun perin asuntoja koulun siistijöille ja talonmiehelle.

5.4.1 1. -POHJAKERROS

1. – pohjakerrokseen kuuluu opetustiloja, teknisiä tiloja ja henkilökunnan toimistot ja taukotilat.

Opettajainhuone ja toimistot sijaitsevat maantasossa rakennuksen eteläreunalla. Opettajainhuoneesta on näkymät niin pihalle kuin sisäpihalle. Toimistotilat sijoittuvat opettajainhuoneesta lähtevän keskikäytävän molemmin puolin. Käytävän päästä nouseaan länsipuolen sivukäytävälle.

Molempien sivukäytävien pohjakerroksessa sisäpihan puolella sijaitsevat käsityön (ent. teknisen työn) ja musiikkiluokan (laululuokan) opetustilat ovat osittain maanpinnan alapuolella ja saavat luonnonvalonsa suurista yläikkunoista. Sivukäytävien pohjoispäätyihin sijoittuvat myös maanpinnan alapuolella sijaitsevat vanhat WC-tilat. Niihin on kulku niin ulkoa, kuin pohjoispäädyn portaikoista. Tyttöjen vessa sijaitsee länsipuolella ja poikien itäpuolella.

Rakennuksen länsireunalla ei ole pohjakerroksessa muita opetustiloja, kuin sisäpihan puolella oleva laululuokka. Itäreunalla on viisi opetustilaa, yksi pienempi ja neljä isompaa. Länsipuolella on myös kirjasto, joka sijaitsee vanhan veistosalin varaston paikalla. Kirjastosta ei ole suoria ikkunoita ulos, mutta päädyn lasiseinien kautta sinne tulee välillisesti luonnonvaloa molemmista päistä, erityisesti eteläpäädyn isosta ikkunasta.

Rakennuksen täysin maan alle jäävä osa sijaitsee pohjoissivulla. Tässä osassa sijaitsee väestönsuoja, joka on varastokäytössä. Vanhoja varastotiloja on otettu kerhotilakäyttöön ja samoin kuin entinen pannuhuone. Vanhat puu- ja hiilivarastot ovat talotekniikan käytössä.

Kuva 50. 3. kerroksen opetustiloihin johtava silta portaiden päässä. Kuva H&M Arkkitehdit.

Kellaritilat ovat nykyisin suljettuina sisäilmaongelmien vuoksi.

Asutuspäädyssä sijaitsee koulun keittiön tiloja ja henkilökunnan sosiaalitiloja. Sosiaalitilojen yhteydessä on sauna.

5.4.2 2. KERROS

Pohjapiirustuksen toisessa kerroksessa, sisäpihan tasossa sijaitsee pääsisäänkäynti ja pääaula, joka toimii vaatesäilytystilana. Aulan kanssa samassa tasossa ovat kotitalousluokat sekä juhla- ja liikuntasalien puku- ja pesutilat. Tiloista on portaat suoraan ylös saleihin.

Aulan molemmista päistä nousee pari askelmaa kaksi kerrosta korkeisiin sivukäytäviin, joiden varrella on molemmin puolin luokkatiloja. Sisäpihan puoleisiin luokkiin on kulku molemmissa päissä käytäviä sijaitsevien portaikkokojen välitasanteilta. Länsikäytävän pohjoispäädyssä on myös ruokasali, keittiö ja teknisen työn opetustilat. Eteläpään portaikkokojen välitasanteelta päästään eteläreunalla sijaitsevaan luonnontieteiden käytävään. Käytävä sijoittuu sisäpihan puolelle ja luokat avautuvat välituntipihalle päin.

Pääaulaan ja luonnontieteiden käytäviin tulee valoa sisäpihalle katsovista ikkunoista. Sivukäytävien päädyissä sijaitsee koko tilan korkuiset ikkunat, joista tulee luonnonvaloa koko käytävään. Ikkunoista on näkymät ympäristön kasvillisuuteen. Läntisen käytävän luoteisnurkassa ruokasalin laajennus ja teknisen työn opetustila ovat tulleet päätyikkunan paikalle.

Alun perin pääaula ja sivukäytävät olivat samaa yhtenäistä tilaa, mutta vuoden 1988 korjauksen yhteydessä auloja jouduttiin pilkkomaan pienempiin palo-osastoihin. Jaot toteutettiin lisäämällä käytäville paloluokitellut lasiseinät ja -ovet ja pääaulaan palokatkoseinä ja liukupalo-ovi.

Entisissä asuntotiloissa sijaitsee terveydenhuolto ja keittiö- ja siivoushenkilökunnan sosiaalitiloja.

5.4.3 3. KERROS

Ylin kerros muodostuu sivukäytävien varrella olevista opetustiloista ja pohjoispäädyssä sijaitsevista liikunta- ja juhlasaleista. Sivukäytävien luokkatilat sijoittuvat rakennuksen ulkoreunoille ja niihin kuljetaan sivukäytävien yli kulkevien tasanteiden kautta. Tämä kulkureitti on rajoittanut luokkien muokkaamista neljästä isommasta viideksi pienemmäksi, kuten alemmissa kerroksissa.

Kuva 51. Luonnontieteiden käytävä. Kuva H&M Arkkitehdit

Juhlasali sijoittuu pohjoissivulle ja salin pitkällä sivulla on ikkunat sisäpihalle päin. Saliin kuljetaan rakennuksen koilliskulmasta isoa portaikkoa pitkin. Salin päädyssä on korotettu näyttämö, joka aukeaa viereiseltä sivulta juhlasalia pienempään liikuntasaliin. Näyttämön takatiloista on portaikko alas pukuhuoneisiin. Liikuntasali sijoittuu ruokasalin vanhan osan yläpuolelle ja on osa alkuperäistä rakennusta. Liikuntasalin pohjoispäädystä on pääsy asuntotiloihin.

Asuntotiloissa sijaitsee pienryhmätiloja. Tiloissa on asuntoajoilta peräisin olevat kylpyhuoneet ja keittiöt kalusteineen.

5.4.4 SISÄTILOJEN ARKKITEHTUURI

Rakennus on sisätiloiltaan edelleen pitkälti alkuperäisen suunnitelman ja arkkitehtuurin mukainen, vaikka muutostöitä on tehty lähes kaikkialla. Rakennuksen yleisilme sisätiloissa on ollut ja on pääosin edelleen valoisa ja avara.

Sisätilojen tilanmuodostusta ja sijoittelua ohjasi Vuorisella selkeästi ja vahvasti luonnonvalon tuominen tiloihin. Koko pitkän mallisen pääaulan sisäpihan puoleinen seinä on täynnä suuria ikkunoita. Korkeina tiloina aukeavien sivukäytävien päädyissä on koko tilan korkuiset päätyikkunat. Ylimmän kerroksen luokkiin kuljetaan kulkusiltoja pitkin, mikä mahdollistaa korkean ja avoimen käytävän tilan. Sivukäytävien portaikkojen kohdalla on myös ikkunat sisäpihalle päin. Nämä käytävät ja niiden luonnonvalo ovat merkittävä osa rakennuksen arkkitehtuuria.

Myöhempien vaiheiden muutokset ovat vaikuttaneet käytävien luonteeseen. Lasiseinät ja WC-patit ovat muuttaneet tilan rajautumista ja valon pääsyä tilaan. Myös laajennuksen aiheuttama luoteisnurkan suuren ikkunan peittäminen on vaikuttanut valon määrään läntisessä käytävässä. Alkuperäinen idea ei ole kuitenkaan täysin peittynyt muutosten myötä ja tiloihin pääsee edelleen paljon valoa. Opetustiloissakin on suuret ikkunat ja ylimpien kerrosten opetustiloissa on pulpettikattojen ansiosta myös yläikkunat, joista tulee epäsuoraa valoa tilaan. Myöhemmät korjaukset ovat tosin osittain peittäneet yläikkunoita ja vaikuttaneet siihen, miten luonnonvaloa pääsee tiloihin. Mahdollista jatkokäyttöä tutkiessa on hyvä tarkastella mahdollisuuksia palauttaa alkuperäistä luonnonvalon käyttöä.

Seinät ovat olleet alun perin tasoitettuja ja valkoiseksi maalattuja. Lattiamateriaali on yleistiloissa pääosin harmaata mosaiikkibetonia, luokissa on ollut todennäköisesti ajalle tyypillinen neutraalinvärinen linoleumi. Käytävillä kattorakenteiden palkit ovat vesikaton suuntaisia ja näkyvissä. Palkkien väleissä on valkoiseksi maalattua raakapintaisesta kakkosnelosesta tehty ritiliköt, jonka alla on tojalevyltä näyttävä levytys. Kattoritilät polveilevat hienosti myötäillen esimerkiksi portaikkoja ja toimien samalla akustisina

Kuva 52. Katon ritiläelementtejä Juhlasaliin johtavassa portaassa. Kuva H&M Arkkitehdit.

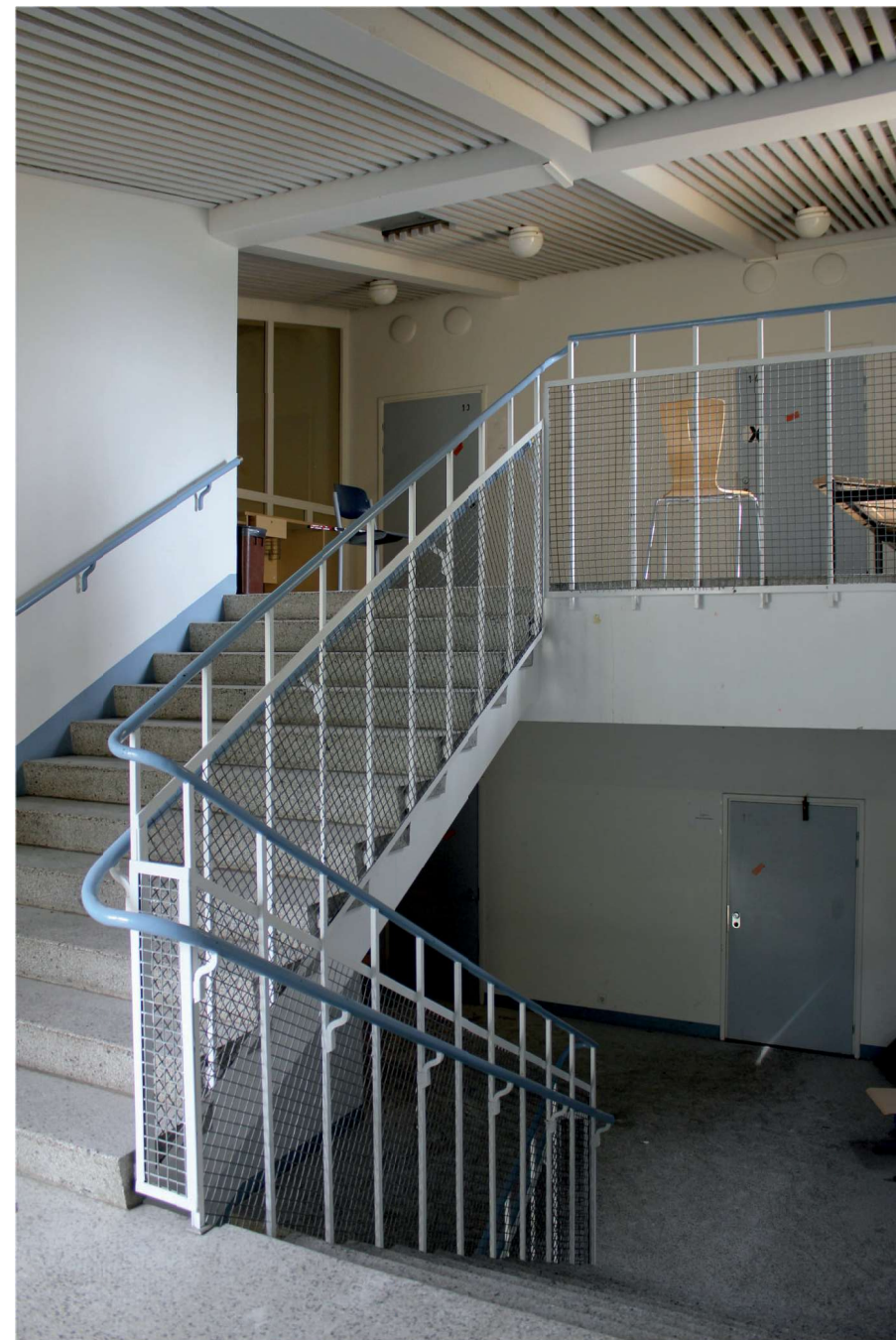
Kuva 53. Pääsisäänkäynnin tiiliporrastukset. Kuva H&M Arkkitehdit.

vaimentimina. Pääaulassa kattopalkit muodostavat kauniin holvimaisen tilan. Ison juhlasalin portaikkoon ja korkeaan sisäänkäyntiaulaan rutiläkatot tuovat juhlallisempaa ilmettä. Rutiläkatot toistuvat myös saleissa. Juhlasalissa kattopalkit ovat näyttämöön nähden poikittain katon noustessa ikkunaseinälle ja rutilöiden jatkuessa hienosti polveillen myös salin etuseinälle. Liikuntasalissa taas katto madaltuu portaittain salin peräseinää kohti.

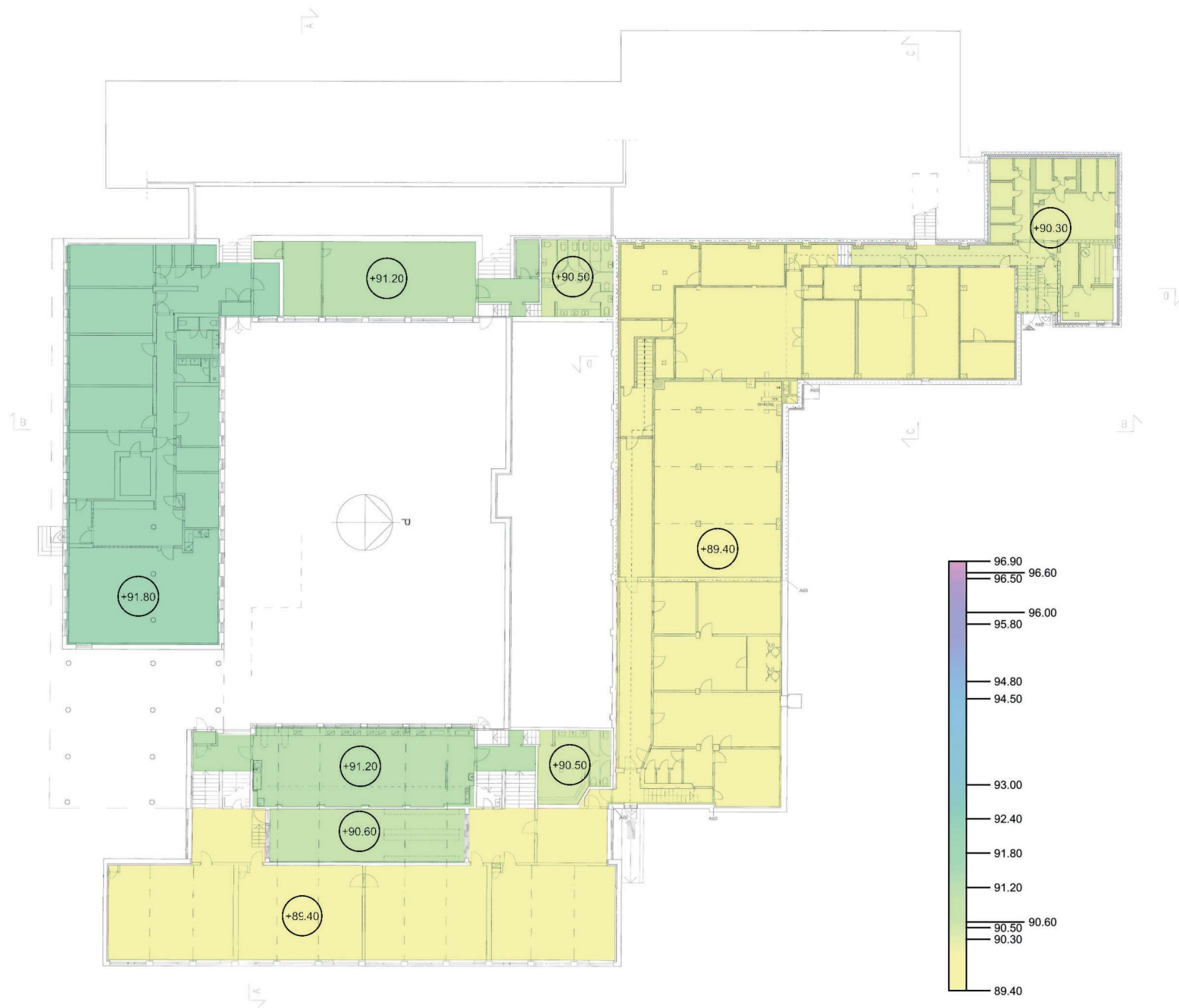
Rakennuksen portaikoissa on osittain umpinaiset kaiteet, joissa on edelleen alkuperäinen maalattu, teräsrakenteinen käsijohde, jonka päässä on muotoiltu messinkinen päitekappale. Portaikkojen ja tasanteiden avonaisemmat kaiteet ovat teräsrakenteisia yksinkertaisia pinnakaiteita. Pinnat ovat suorakaiteen muotoisia ja ylinnä oleva käsijohde on pyöreä. Vanhojen valokuvien perusteella käsijohde on ollut tumma, nykyisin se on vaaleansininen. Väri lienee muuttunut 1991 vuoden muutoksissa. Samassa yhteydessä on kaiteisiin lisätty teräsverkkoelementit turvallisuussyistä.

Vuoden 1991 laajennuksessa ja muutoksissa uudet muuratut seinät on tehty puhtaaksimuurattuina, maalattuina kalkkihiekkatiiliseinä erottuen siten alkuperäisistä seinistä. Mosaiikkibetonilattiat ovat säilyneet alkuperäisinä. Sen sijaan muiden tilojen lattianpäällysteitä on uusittu peruskorjausten yhteydessä.

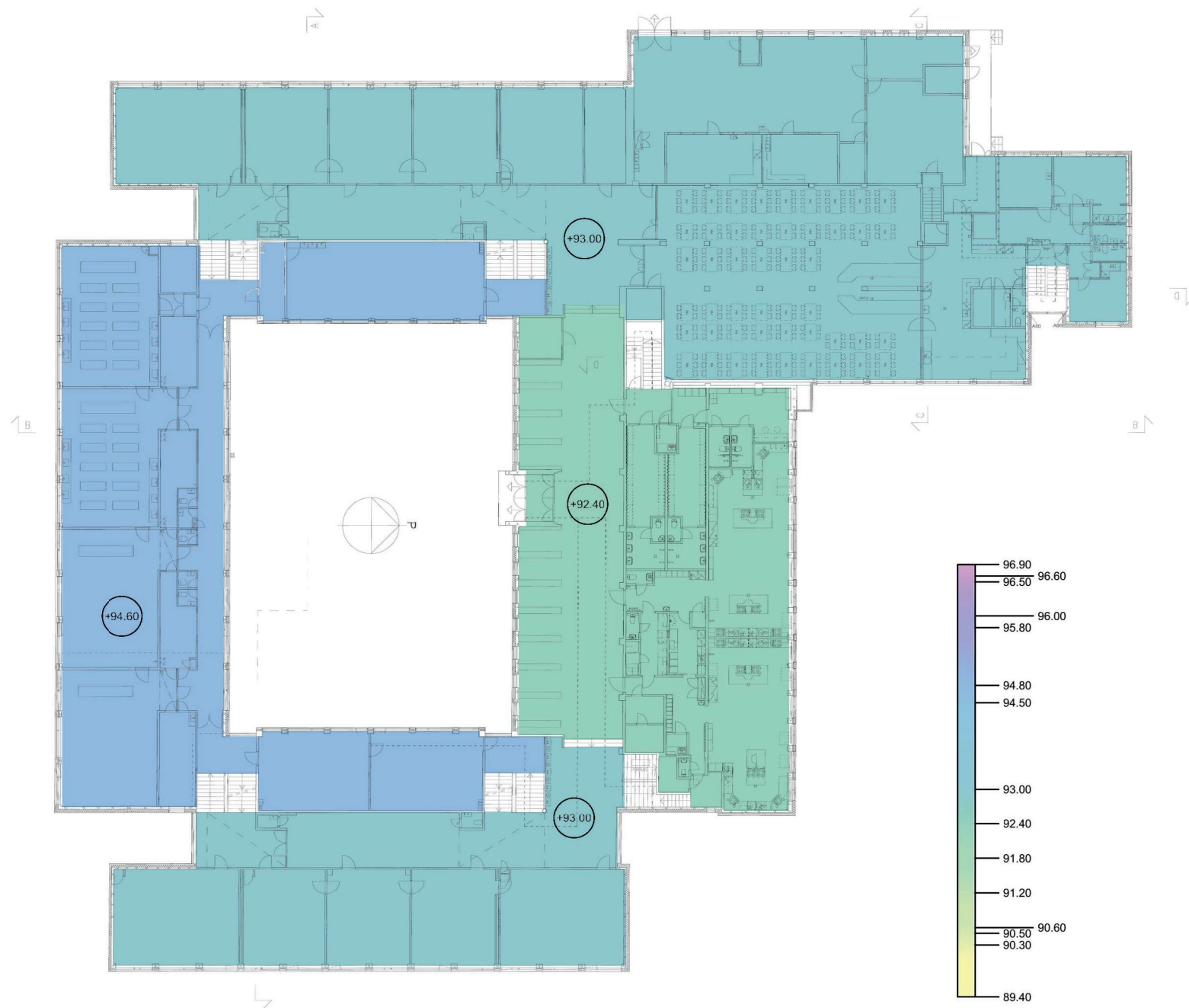
Vuorinen on käyttänyt arkkitehtuurissaan yksinkertaisia, edullisia korostuksia kuten pääsisäänkäynnin tiiliporrastukset sekä sisä- että ulkopuolella.

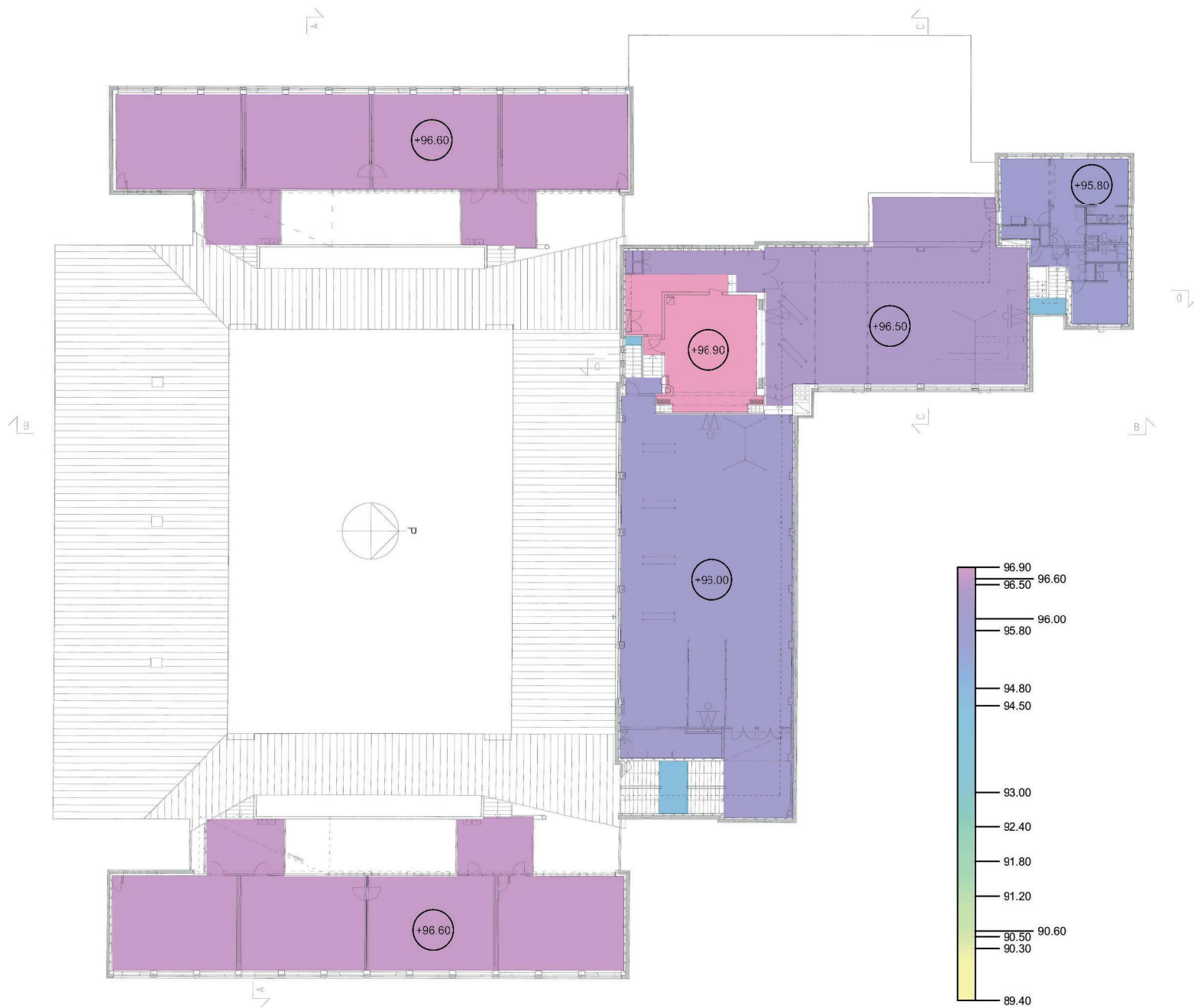
Kuva 54. Pääsisäänkäynnin tiiliporrastukset. Kuva H&M Arkkitehdit.

Kuva 55. 1. eli pohjakerroksen korkomaailmakaavio. Kaavio H&M Arkkitechdit, pohjalla käytetty pohjapiirros Arkkitehtitoimisto Vuorelma Arkkitechdit Oy vuodelta 2011.

Kuva 56. 2. kerroksen korkomaailmakaavio. Kaavio H&M Arkkitehdit, pohjalla käytetty pohjapiirros Arkkitehtitoimisto Vuorelma Arkkitehdit Oy vuodelta 2011.

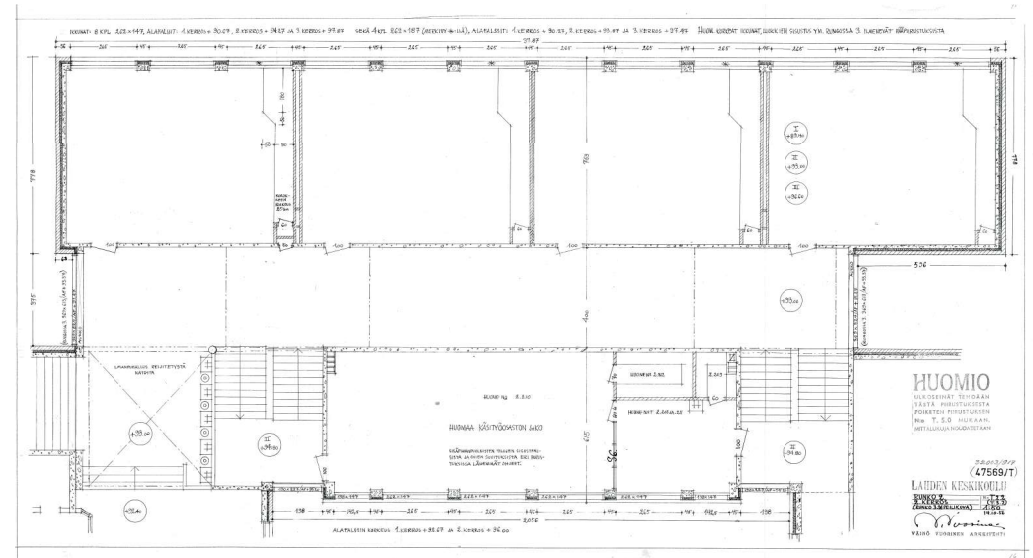

Kuva 57. 3. kerroksen korkomaailmakaavio. Kaavio H&M Arkkitechdit, pohjalla käytetty pohjapiirros Arkkitehtitoimisto Vuorelma Arkkitechdit Oy vuodelta 2011.

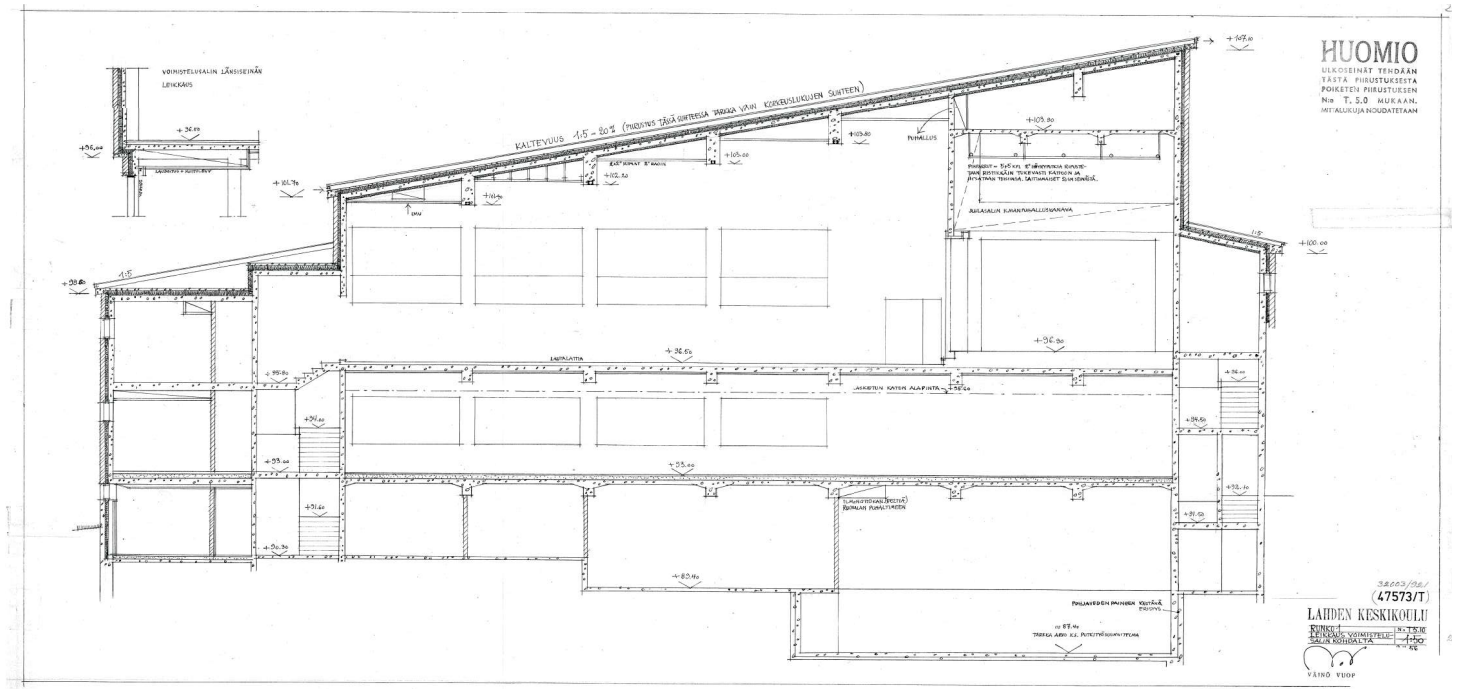
5.5 RAKENNUSTAPA

Rakennus on paikalla rakennettu, perustettu teräsbetonianturoiden varaan. Niiltä osin, missä on perustettu kalliolle, on rakennesuunnittelijan ohjeena ollut jättää anturat pois. Perustukset ovat teräsbetonia, samoin alapohja, välipohjat, välipohjien kantavat palkit, portaat sekä ulkoseinien ja yläpohjan sisempi kerros pääosin. Alapohja on alapuolelta eristetty.

Ulkoseinien eristeenä oli alun perin pääosin 22 cm siporex-muuraus sekä kolmikerrosrappaus. Siporex-eristys purettiin vuoden 2011 julkisivuremontissa. Osa väliseinistä, mm. käytäväseinät, on kantavia betonirakenteisia, luokkien väliset seinät ovat muurattuja, mikä on mahdollistanut myöhemmät luokkajaon muutokset.

Kuva 58. Pohjapiirustusote sivukäytävästä. Väinö Vuorinen, 14.10.1956

Kuva 59. Leikkaus liikuntasalin kohdalta. Väinö Vuorinen, 1956

5.6 TALOTEKNIikka

Rakennuksessa oli alun perin painovoimainen ilmanvaihto, joka vuoden 1991 laajan peruskorjauksen yhteydessä muutettiin koneelliseksi.

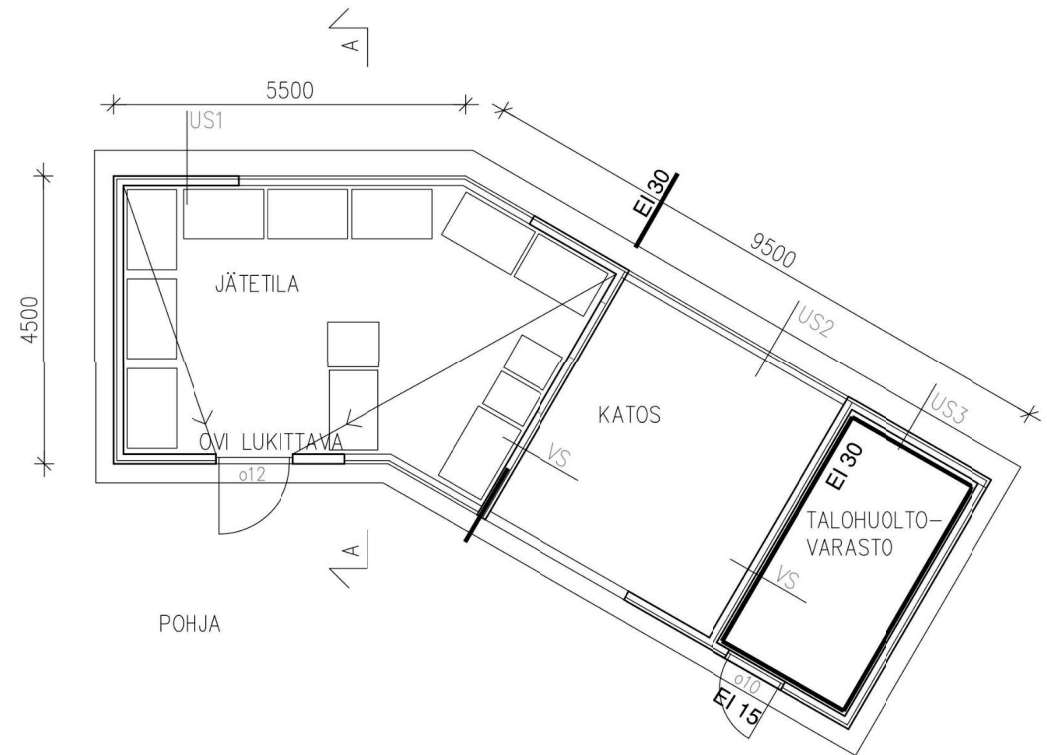
Rakennuksessa on ollut alusta lähtien vesikiertoinen keskuslämmitys. Pohjakerroksessa oli alun perin ulkokuiluista täytettävät halko- ja hiilivarastot. Vuoden 2011 pääpiirustuksissa pannuhuone ja halkovarasto on merkitty kerhotiloiksi.

Nykyisin rakennus on liitetty kaukolämpöverkkoon.

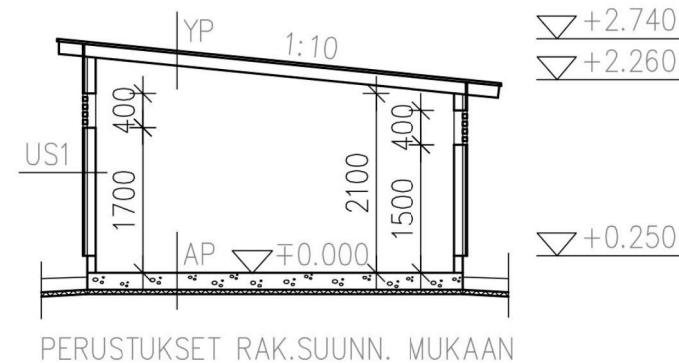
5.7 HUOLTORAKENNUS

Rakennesuunnittelu Insinööritoimisto Puolanne Oy

Huoltopihan yhteyteen rakennettiin v. 2005–2006 puurakenteinen eristämätön huoltorakennus, jossa sijaitsee jätetila ja talohuoltovarasto sekä näiden välissä katos. Rakennus on peltikatteinen, väri vaalea harmaa RR21. Maalatun pystypaneloinnin väri on vaalea keltainen Talomaali 9606 ja vaakarimoitusten, räystäiden ja ovien väri valkoinen MC F157. Betonisokkeli on luonnonharmaa. Rakennus vaikuttaa varsin hyväkuntoiselta töhrimistä lukuun ottamatta.

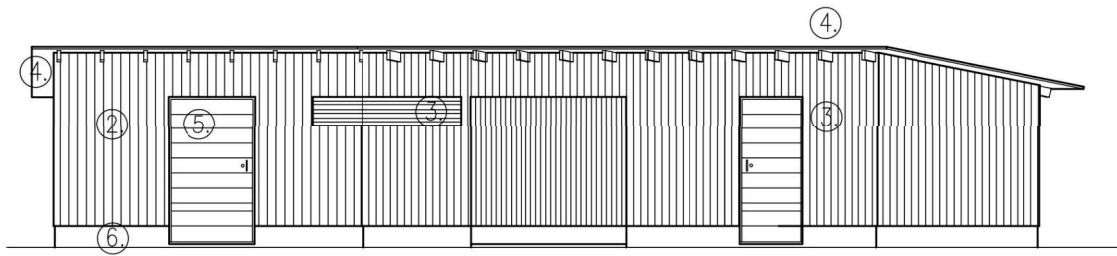

Kuva 60. Pohjapiirustus. Ote dwg-piirustuksesta 32003 Huoltorakennus, rakennepiirustus 2005. insinööritoimisto Puolanne Oy.

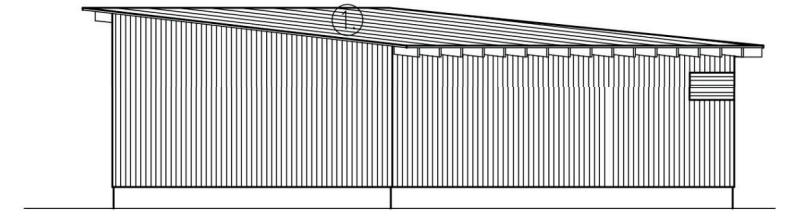
LEIKKAUS A-A

Kuva 61. Leikkaus. Ote dwg-piirustuksesta 32003 Huoltorakennus, rakennepiirustus 2005. Insinööritoimisto Puolanne Oy.

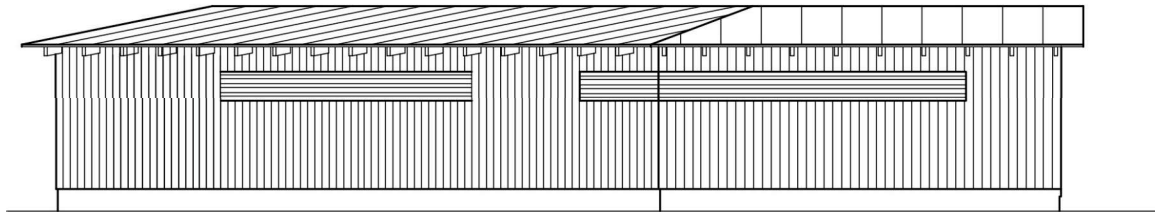

JULKISIVU ETELÄÄN

Kuva 62. Julkisivut etelään ja itään. Ote dwg-piirustuksesta 32003 Huoltorakennus, rakennepiirustus 2005. Insinööritoimisto Puolanne Oy.

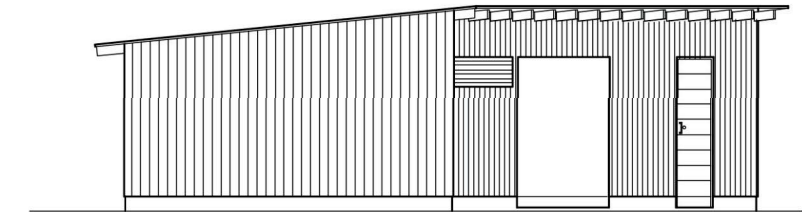

JULKISIVU ITÄÄN

JULKISIVU POHJOISEEN

Kuva 63. Julkisivut pohjoiseen ja länteen. Ote dwg-piirustuksesta 32003 Huoltorakennus, rakennepiirustus 2005. Insinööritoimisto Puolanne Oy.

JULKISIVU LÄNTEEN

Kuva 64. Huoltorakennus etelään. Kuva H&M Arkkitehdit.

Kuva 65. Huoltorakennus, itäpäätty. Kuva H&M Arkkitehdit.

5.8 TAIDE

5.8.1 KUPARIKONSTRUKTIO, KAUKO RÄSÄNEN, 1961

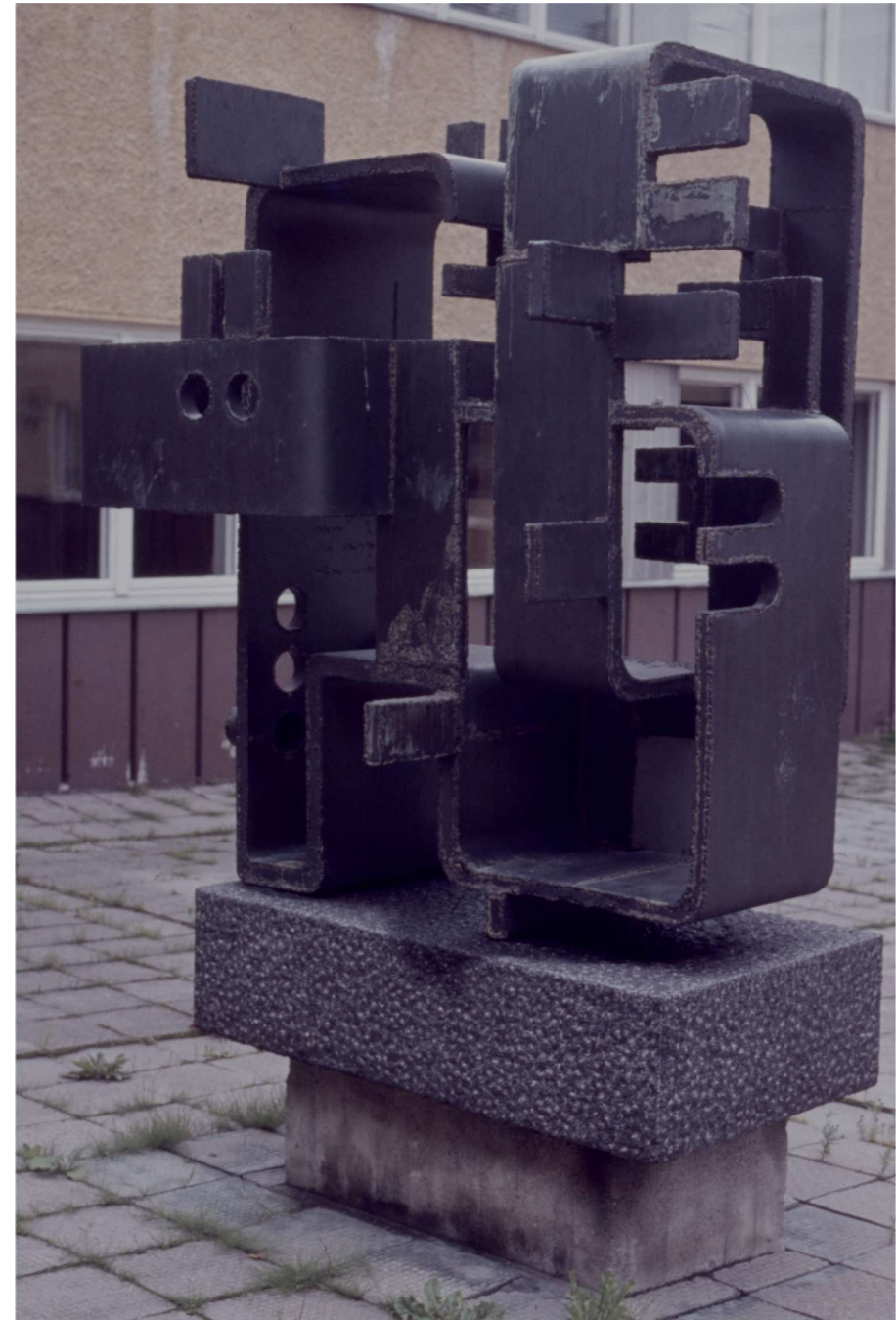
Arkkitehti Väinö Vuorinen esitti sisäpihapiirroksessaan paikan veistokselle. Veistoksesta järjestettiin yleinen kilpailu, ja sen voitti kuvanveistäjä Kauko Räsänen teoksellaan ”Kuparikonstruktio”. Teos koostuu kuparilevyistä, jotka on hitsattu kiinni toisiinsa. Teos kuuluu valtion taideteoskokoelmaan ja koululle se sijoitettiin vuonna 1961.

Kauko Räsänen syntyi 1926 Suistamolla Laatokan Karjalassa. Hän aloitti vuonna 1946 nelivuotiset opinnot Suomen Taideakatemian koulussa ja aloitti itsenäisen taiteenteon jo ensimmäisen opintovuoden jälkeen hankittuaan oman ateljeen. Hän teki mittavan elämäntyön julkisten veistosten ja mitalitaiteen parissa. Aluksi Räsänen keskittyi pääasiassa figuuriaiheisiin, mutta 1950-luvulta lähtien hän kaipasi perinteiseen ilmaisuun sekä kilpailusääntöihin uudistamista ja kehitti osaltaan suomalaisen kuvanveiston modernismia. Matka Italiaan 1956 merkitsi Räsäselä vähittäistä ilmaisun abstrahoitumista. Hän etsi materiaalikokeiluilla tuoretta ilmaisuvoimaa ja metallin hitsaus toi uusia rakenteellisia mahdollisuuksia johtaen hänen taiteensa tunnetuimpiin piirteisiin: koverien ja kuperien pintojen elävään sommitteluun sekä pyöristäen puhkaistuihin, kuorimaisiin elementteihin, jota myös Kuparikonstruktio edustaa. Teoksillaan ”Palava pensas” sekä ”Kuparikonstruktio” hän osallistui Ars61-näyttelyyn.

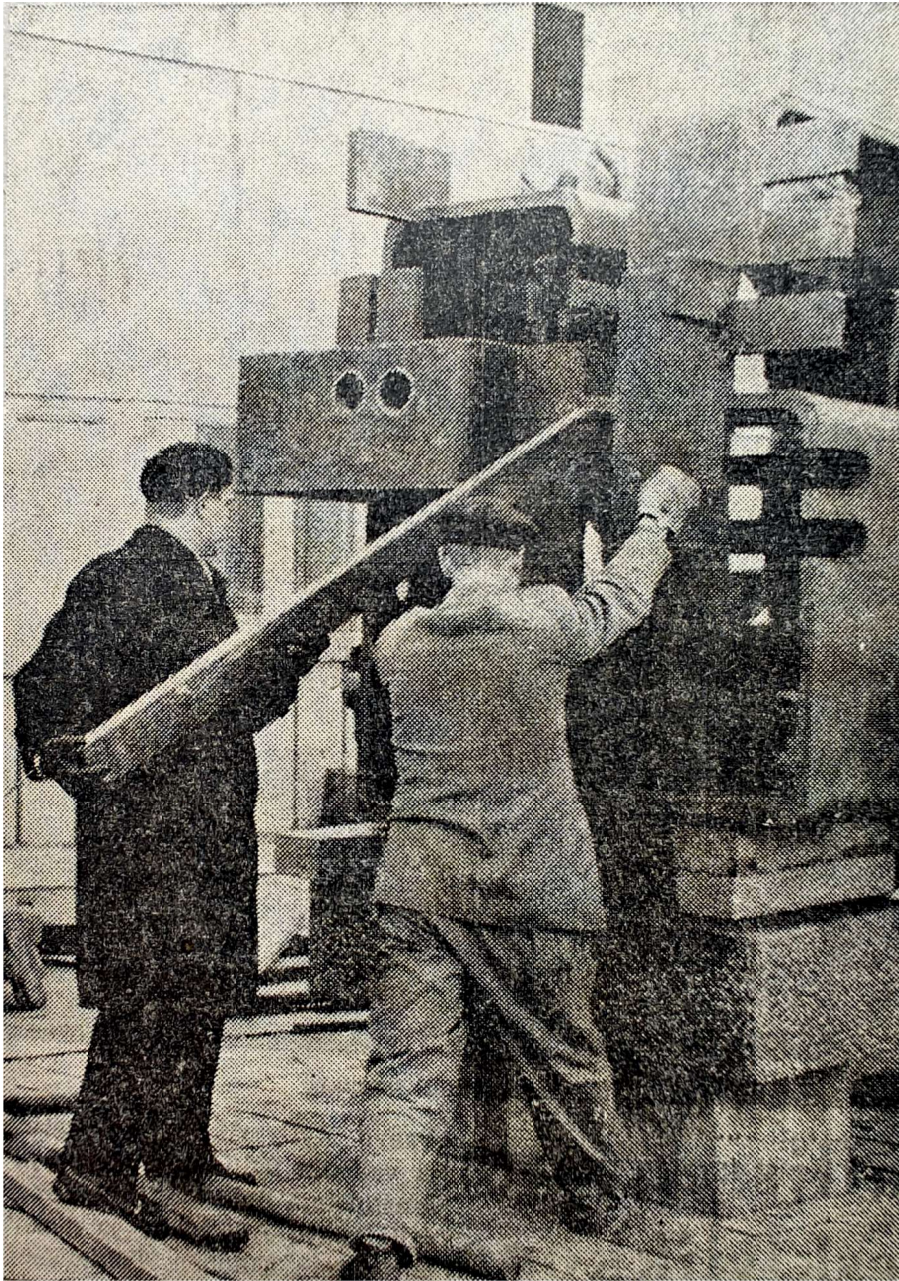
Räsäselä myönnettiin Pro Finlandia -mitali 1963. Vuosina 1979–1984 hän toimi taitelijaprofessorina. Hän kuoli Espoossa vuonna 2015 ollessaan 95-vuotias.

Teos ”Kuparikonstruktio” siirrettiin vuonna 2021 Valtion Taideteostoimikunnan varastoon.

(21) (22)

Kuva 66. Kuvanveistäjä Kauko Räsänen teos Kuparikonstruktio. Kuvaaja Irina Nurmi 1984. Lahden museot, kuvakokoelma.

Kuva 67. Kuparikonstruktion pystytys tarkoitustaan varten varatulle graniittijalustalle. Kuvassa vasemmalla kuvanveistäjä Kauko Räsänen omakätisesti asentamassa teosta paikalleen apunaan kuvaamataidonopettaja, taitelija Olavi Lanu. Kuva tunnistamattomasta lehtileikkeestä, Kirsti Miiluksen kotialbumi.

5.8.2 SININEN JÄÄTIKKÖ, OLAVI LANU, 1993

Koulun entinen kuvataideopettaja, professori Olavi Lanu lahjoitti koululle lasikuitutekniikalla tehdyn sinisävyisen reliefin ”Sininen jäätikkö”. Teos kuvaa ihmisfiguuria jäätiköllä. Teos sijoitettiin näkyvälle paikalle pääkäytävän lämpöpöydän lähelle ruokasalin sisäänkäyntiä.

Teoksen paljastusjuhlaa ”Sinistä Hetkeä” vietettiin 17.12.1993. Olavi Lanun juhlapuheen mukaan teoksen valmistumisvuosi 1986 oli hänelle kiihkeän tekemisen aikaa. Teos liittyy ”siniseen tautiin”, jota hän ”sairasti” siihen aikaan. Sillä kaudella syntyi muitakin sinisiä teoksia.

Kuva 68. Kuvataideopettaja, professori Olavi Lanun vuonna 1993 lahjoittama teos Sininen Jäätikkö. Kuva Tiina Rekola 25.1.2018, Lahden museot, kuvakokoelma.

Olavi Lanu (1925-2015) syntyi Viipurissa vuonna 1925, josta hän myöhemmin muutti Helsinkiin opintojensa perässä. Lanu opiskeli maalausta ensin vuoden Vapaassa taidekoulussa ja sitten Suomen Taideakatemian koulussa, Ateneumissa (1947–1950). Vuosina 1952–1953 Lanu opiskeli Pariisissa kahdessa eri opinahjossa. Vuonna 1956 Olavi Lanu ja Tutta Vuori-Lanu muuttivat Lahteen. Lahdessa Lanu eli elämänsä loppuun asti tehden merkittävän taiteilijanuran ja jättäen lukuisia veistoksia ympäri Lahtea. Kariniemen Lanunpuisto rakennettiin vuosina 1988–92.

Launeen Yhteislyseossa Olavi Lanu toimi kuvaamataidonopettajana vuosina 1959–75, samalla hän veti koulun näytelmäkerhoa. Taideteollisessa ammattikoulussa hän opetti vuosina 1968–71, Lahden Muotoiluinstituutissa 1975–80 sekä 1984–89 ja Lahden taideinstituutissa 1979–82.

Hän sai urallaan lukuisia tunnustuksia ja palkintoja. Taiteilijaprofessorin arvo hänelle myönnettiin vuonna 1986 ja vuonna 1998 hänet palkittiin Pro Finlandia -mitalilla.

(23)

Kuva 69. Sininen jäätikkö -teos lukiosiiven aulassa. Kuva Tiina Rekola 25.1.2018, Lahden museot, kuvakokoelma.

Kuva 70. Kuvaamataidonopettaja Olavi Lanu kuvaamataidonluokassa 1960-luvun alussa. Kuva Raimo Sepponen.

5.9 MUUTOSVAIHEET

Kuva 71. Kaavio 1. eli pohjakerroksen muutosalueista. Kaavio H&M Arkkitehdit, pohjalla käytetty pohjapiirros Arkkitehtitoimisto Vuorelma Arkkitehdit Oy vuodelta 2011.

Kuva 72. Kaavio 2. kerroksen muutosalueista. Kaavio H&M Arkkitehdit, pohjalla käytetty pohjapiirros Arkkitehtitoimisto Vuorelma Arkkitehdit Oy vuodelta 2011.

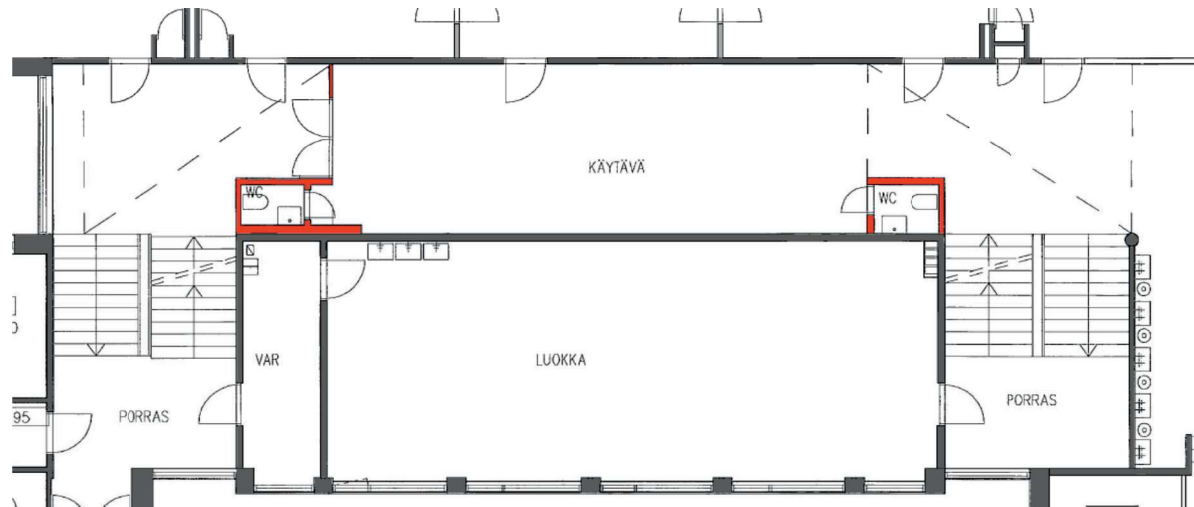
Kuva 73. Kaavio 3. kerroksen muutosalueista. Kaavio H&M Arkkitechdit, pohjalla käytetty pohjapiirros Arkkitehtitoimisto Vuorelma Arkkitechdit Oy vuodelta 2011.

5.9.1 SANEERAUS JA LAAJENNUS 1988-91

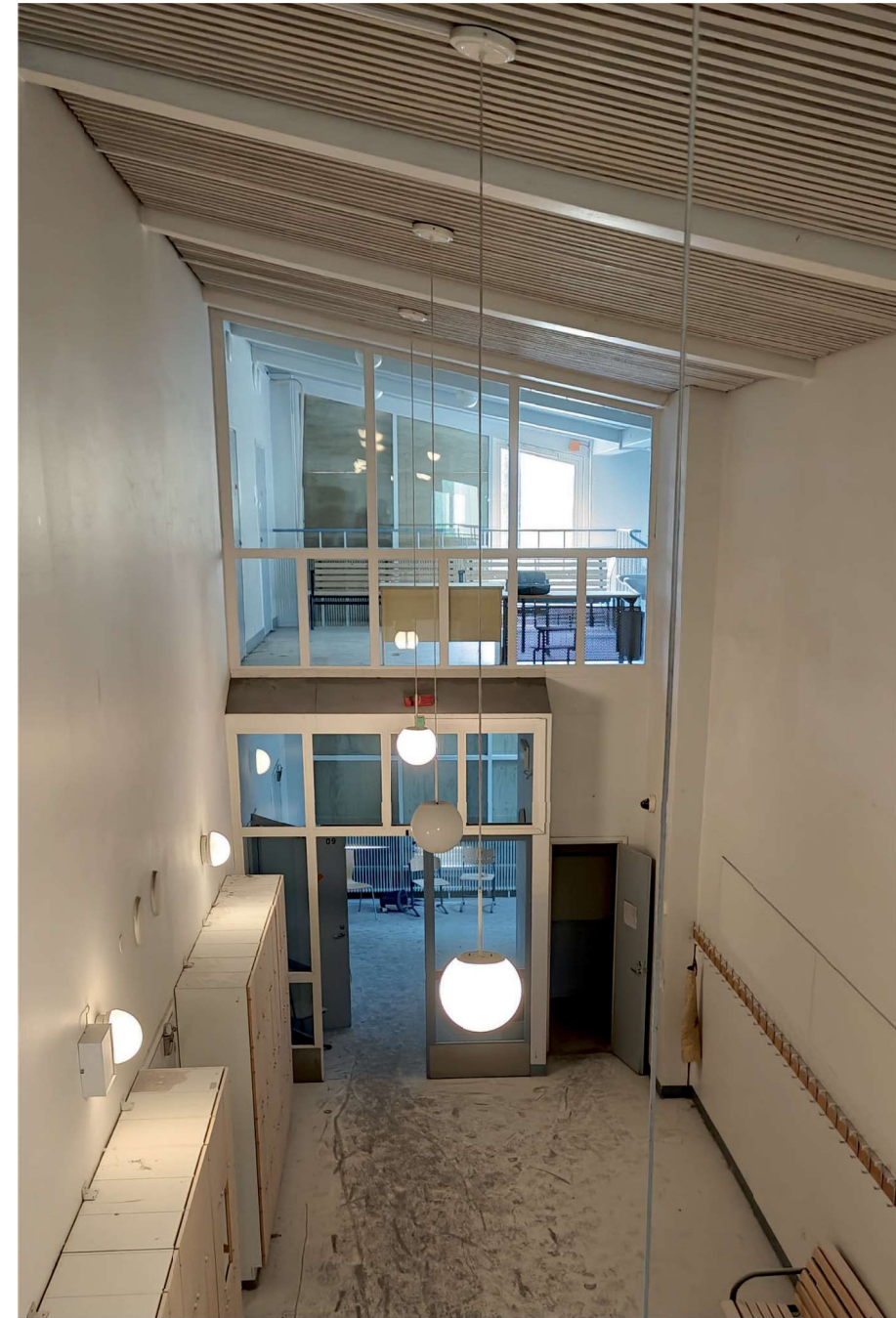
1980-luvun lopulla koulurakennus oli päässyt pahasti rapistumaan, koska sitä ei ollut korjattu vuosikausiin. Vuonna 1986 Lahden kaupunki päätti vihdoinkin saneerata ja laajentaa koulurakennusta, sillä koululla oli tarvetta myös lisätiloille. Silloisen rehtori Leo Kohosen mukaan 10 vuoden odotus koulun saneerauksen kohdalla toteutui aivan kriittisillä hetkillä. Opetustiloja tarvittiin lisää ja ruokalan kapasiteetti ei riittänyt, vaan lukiolaiset joutuivat syömään käytävillä. Saneeraus vuosina 1989–1991 oli koululle työläs, mutta koulu oli lopputulokseen tyytyväinen. Rehtori muistaa erityisesti yhteistyökykyisen työnjohtaja Jaakkolan.

Saneerauksessa toteutettiin laajennus, tilamuutoksia ja talotekniikan päivityksiä. Laajennus on yksikerroksinen ja toteutettiin rakennuksen luoteisnurkkaan. Siinä laajennettiin ruokasalia ja rakennettiin uudet teknisen työn tilat. Laajennuksen vuoksi ruokasalin ikkunoiden määrä väheni merkittävästi, kun puistoon päin ollut pitkä ikkunarivi poistui. Luonnonvaloa tilaan tuotiin kattolyhdyillä. Laajennuksen yhteydessä länsikäytävän pohjoispäädyn korkea ikkuna peitettiin kokonaan. Ks. ruokasali, kohta 7.10.4.

Laajennuksen lisäksi sisätiloihin tehtiin päivityksiä. Sivukäytävien varrella olevia opetustiloja lisättiin jakamalla luokkia pienemmiksi. Samalla opetustiloista poistettiin opettajankorokkeita ja luokkien välille lisättiin ovia. 2. kerroksen luonnontieteiden luokista purettiin myös luokan etuosan korokkeet, jotka toimivat samalla sisäänkäyntitasanteina.

Kuva 74. Molemmissa käytävissä käytävän linjaa on rikottu lisäämällä "WC-patit" 3. kerroksen opetustiloihin johtavien siltojen alle. Kaavio H&M Arkkitehdit, pohjalla käytetty pohjapiirros Arkkitehtitoimisto Vuorelma Arkkitehdit Oy vuodelta 2011.

Kuva 75. Käytäviin lisättiin WC-patit ja palolaseinät. Kuva H&M Arkkitehdit

Erikoisluokkien varustukset päivitettiin ja esimerkiksi ATK-luokka sai ajanmukaiset varusteet. Entinen veistosali ja pajatila muutettiin tekstiilityön tilaksi ja viereiset varastotilat avattiin yhdeksi isoksi kirjastotilaksi. Päätyseinät muutettiin lasisiksi ja aiemmin veistosalin kautta tapahtunut kulku tukittiin ja tilaan rakennettiin uudet portaat käytävän puolelle.

Rakennuksen paloturvallisuutta parannettiin lisäämällä palo-ovia ja -seiniä. Näkyvin muutos on sivukäytäviä katkovat lasiseinät ja niiden yhteyteen toteutetut WC- ja siivouskomeropatit.

Rakennukseen lisättiin koneellinen ilmanvaihto. Rakennuksessa ei ole paljoa alaslaskettuja kattoja, eikä niitä ikkunoiden vuoksi ole voitu lisätä, joten kanavat ovat pitkälti näkyvissä. Osa kanavista sijoitettiin yläikkunoiden eteen, joka vaikutti merkittävästi tilojen ilmeeseen sekä luonnonvalon saantiin. Katoille lisättiin IV-konehuoneita. Ne noudattavat ilmeeltään rakennuksen ulkoarkkitehtuuria, mutta ovat näkyvästi muuttaneet massoittehua.

Korjaus- ja laajennustyön yhteydessä uusittiin myös sisäpiha, ks. kohta 5.3.2.

Kokonaisuudessaan laajennus- ja korjaustyöt maksoivat n. 20 miljoonaa markkaa. Arkkitehtisuunnittelusta vastasi Arkkitehtitoimisto Vuorelma & Salo Ky, rakennesuunnittelusta Päijät-Suunnittelu ja sähkösuunnittelusta Insinööritoimisto Juhani Mäkelä SKOL Ky. Sisäpihan suunnitelmat toteutti kaupunginpuutarhuri Arvo Toivola. Muista suunnittelijoista ei ole löytynyt merkintöjä.

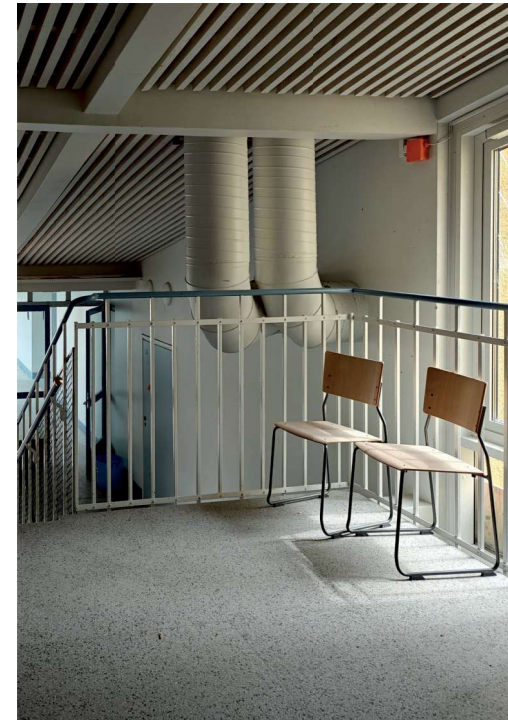
Uusien tilojen vihkiäisjuhla pidettiin 17.3.1991. Koulu saatiin saneerattua ajoissa ennen 1990-luvun talouslaman tuloa ja parahiksi koulun 50-vuotisjuhliin. Koulussa opiskeli tuolloin 225 yläasteen oppilasta ja 150 lukiolaista.

Peruskorjaus vastasi koulun toiminnallisiin tarpeisiin, mutta osa päivityksistä tapahtui arkkitehtuurin kustannuksella, kuten yhden suuren päätyikkunan peittäminen laajennuksen tieltä. Myös IV-kanavien sijoittelu peitti ikkunoita ylimmissä kerroksissa. Palo-osastoinnit ja WC-patit myös muuttivat sivukäytävien luonnetta.

(24) (25) (12)

Kuva 76. IV-kanavat peittävät 3. kerroksen opetustilojen yläikkunoista tulevaa luonnonvaloa. Kuva H&M Arkkitehdit.

Kuva 77. Suuret IV-kanavat portaikossa. Kuva H&M Arkkitehdit

Kuva 78. Kirjastotila. Kuva H&M Arkkitehdit

5.9.2 VUODEN 2001 TULIPALO

Vuodenvaihteessa 2000–2001 tekstiilityön luokka 1.kerroksessa tuhoutui täysin tulipalossa sisäpihalla julkisivuun tungetusta iletuliteraketista. Koko rakennus kärsi mittavista savuvahingoista, kun savu levisi tiloihin ilmastointikanavien kautta. Myös kattorakenteita jouduttiin purkamaan.

Korjauskustannukset olivat runsaat miljoona markkaa. Korjausuunnittelusta vastasi Lahden tekninen virasto.

(26)

5.9.3 KOTITALOUDEN TILOJEN MUUTOKSET 2004

Kotitalouden opetustiloihin tehtiin vuonna 2004 huonejako- ja kalustemuutoksia. Yksi kotitalouden luokka jaettiin kahdeksi kotitalousluokaksi. Samassa yhteydessä liikunnan pukuhuoneita pienennettiin ja kotitalouden ja liikunnan tukitiloja järjesteltiin uusiksi. Arkkitehtisuunnittelusta vastasi Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen ja rakennesuunnittelusta Insinööritoimisto Puolanne Oy.

Kuva 80. Kotitalousluokka. Kuva H&M Arkkitehdit

5.9.4 JULKISIVUSANEERAUS JA POHJAKERROKSEN MUUTOKSET 2011–2012

Vuonna 2011 tehtiin suuri julkisivuremontti ja erinäisiä sisätilamuutoksia. Julkisivu oli tullut elinkaarensa päähän, eikä sen paikkaaminen ollut pitkäkestoinen vaihtoehto. Julkisivu päätettiin uusita täysin ja samalla lisälämmöneristää. Urakkaan sisältyivät samalla katto-, parveke, ikkuna- ja oviremontit. Lahden kaupunginmuseon vaatimuksesta julkisivujen oli säilyttävä samanlaisina,

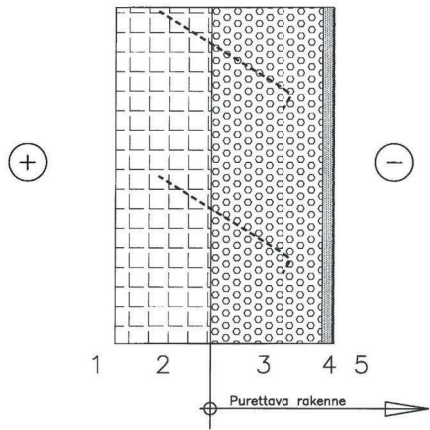
Kuva 79. Alkuperäinen kello välituntikatoksen yläpuolella julkisivuremontin jälkeen. Kuva Pasi Widgren, Lahden kaupunkisuunnittelu.

kuin ennenkin. Vanhat siporex-eristeet purettiin ja korvattiin uusilla lämmöneristeillä sekä ISOVERin SerpoVent-levyrappausjärjestelmällä, johon sisältyy säädettävä rankarakenne. Ratkaisu oli puretun julkisivun kanssa lähes saman paksuinen, joten uusi lämmöneristys ja julkisivupinta ei muuttanut rakennuksen ulkomuotoa. Samalla sisäänkäyntikatoksen yläpuolisten tilojen alapohjia lisälämmöneristettiin. Katoksen pilareiden yläosiin lisättiin eristystä, jotka peitettiin puukoristelluilla koteloidilla. Julkisivun korjaus toteutettiin vuoden 2012 kesälomien aikana, mikä oli urakan laajuuden huomioiden poikkeuksellisen nopea aikataulu.

Sisätiloissa muutokset olivat vähäisempiä. Tutoreille rakennettiin oma tila pääaulan viereen, 3. kerroksessa asuntosiivessä yksi asunto muutettiin kahdeksi pieneksi opetustilaksi ja kellarissa entinen kattilahuone muutettiin kerhotilaksi. Kattilahuoneesta poistettiin vanhat korokkeet ja kattilasyvennys peitettiin teräsbetonivälipohjalla.

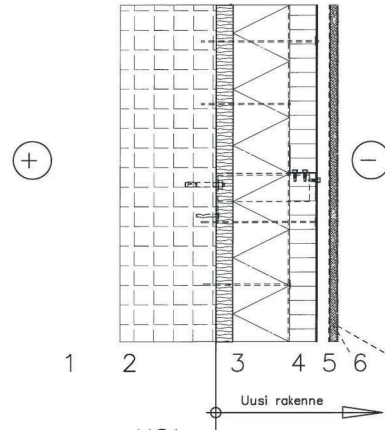
Arkkitehtisuunnittelusta vastasi Arkkitehtitoimisto Vuorelma Arkkitehdit Oy ja rakennesuunnittelijana toimi Insinööritoimisto Honkanen & Huuromonen Oy. Urakoitsijana toimi LHE Rakennus Oy. Urakan kustannus oli arviolta 1,2 miljoonaa euroa.

(27) (28)

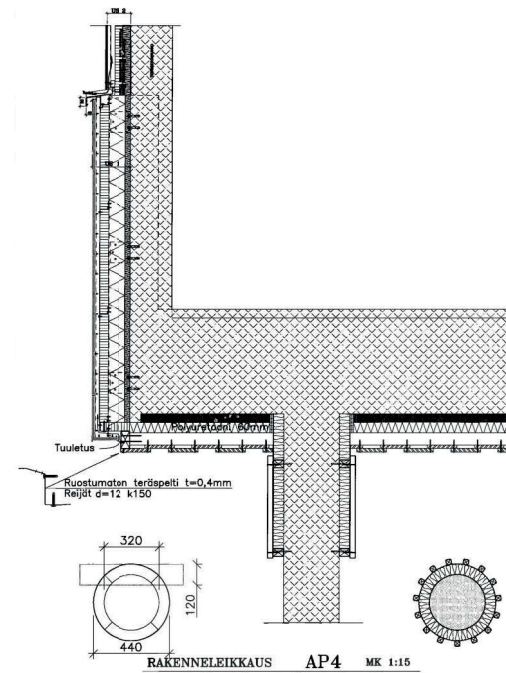
Nykyinen ulkoseinärakenne

- 1. pinnoite + hienolaasti + rappaus
- 2. Kantava teräsbetonirakenne
- 3. Siporex-harkot 200mm + tartunnat k 600
- 4. Kolmikerosrappaus 20mm (Karkea roiske)
- 5. Pinnoite

ULKOSEINÄ US1

- 1. pinnoite + hienolaasti + rappaus
- 2. Kantava teräsbetonirakenne
- 3. Lämmöneriste 180 mm, runko kts.rakennesuunn.
 - Pehmeä lämmöneriste 30mm (0,033)
 - Palamaton lämmöneriste 100mm (0,037)
 - Tuulensuojakeriste 50mm (0,037)
- 4. Mekaaninen kiinnitys runkoon
- 5. Tuuletusrako 25mm, hattuaranka kts. rakenneleikkaukset
- 6. StoVentec-levy 12mm tai vastaava.
 - Läpivärjätty roiskerappaus max roe #6mm
 - Sileät rappausosuudet nykyisen julkisivun mukaisesti.

Kuva 81. Vanha ulkoseinärakenne

Kuva 82. Uusi ulkoseinärakenne.

Kuva 83. Rakenneleikkaus välituntikatoksen pilarin kohdalta

Kuva 84. Mantteloituja pilareita. Kuva H&M Arkkitehdit

5.10 ALKUPERÄISENÄ SÄILYNEET RAKENNUSOSAT

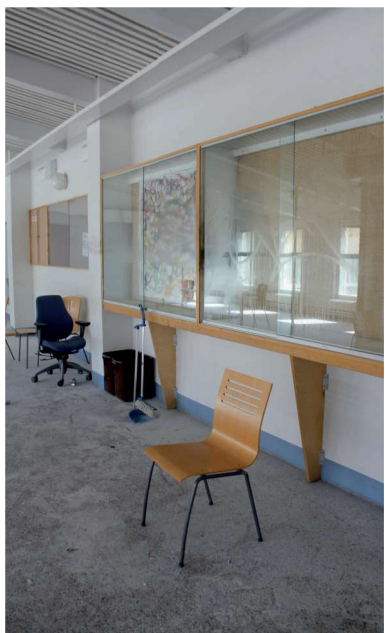
Rakennukseen on tehty paljon muutoksia vuosikymmenten aikana. Suurimpia muutoksia ovat ruokalan laajennus ja teknisen työn opetustilojen lisääminen. Tämän lisäksi palo-osastoinnit ja käytävien WC- ja siivousskomerokopit ovat muuttaneet käytävien luonnetta. Luokkatiloja on päivitetty tarpeen mukaan ja tehty uusia tilajakoja.

5.10.1 PÄÄAULA

Pääaulasta on säilynyt melko paljon alkuperäistä. Muutamia tekniikkapäivityksiä lukuun ottamatta materiaalit ja kalusteet ovat alkuperäisiä tai niitä vastaavia. Osa alkuperäisistä naulakoista on siirretty muualle ja korvattu saman tyyllisillä, mutta huonosti viimeistellyillä naulakoilla. Tilassa on yhä alkuperäisiäkin naulakoita. Pääoven läheisyydessä oleva vitriini on alkuperäinen. Näkymä länsikäytävään päin on kokenut suurimman muutoksen palo-oven ja tutoreiden tilan lisäämisen takia. Samalla laajennuksen vuoksi peitetty suuri ikkuna ei tuo enää länsipäätyyn luonnonvaloa, joka näkyisi pääaulasta.

Kuva 85. Näkymä pääaulasta vuodelta 2009. Kuva Lahden tilakeskus

Kuva 86. Alkuperäiset ilmoitustaulut pääaulassa. Kuva H&M Arkkitehdit

Kuva 87. Alkuperäiset naulakot ovat pelkistettyjä ja kevyt-rakenteisia. Kuva H&M Arkkitehdit

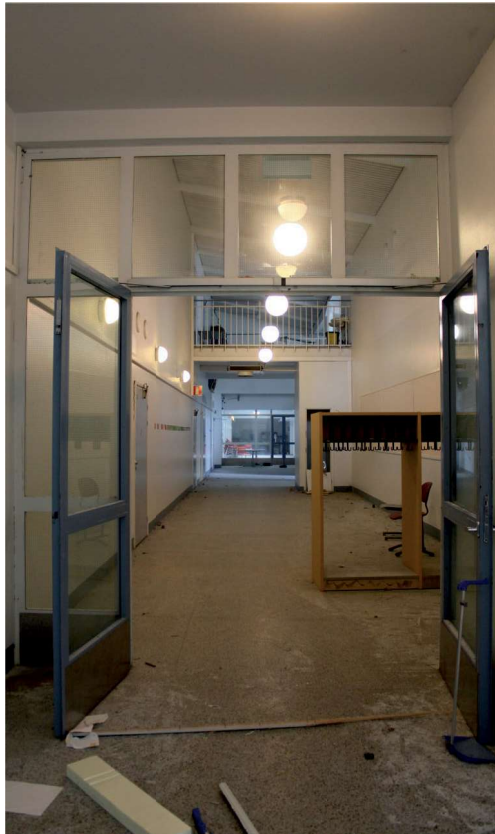
Kuva 88. Pääaulan naulakoita ja palo-ovi. Kuva H&M Arkkitehdit.

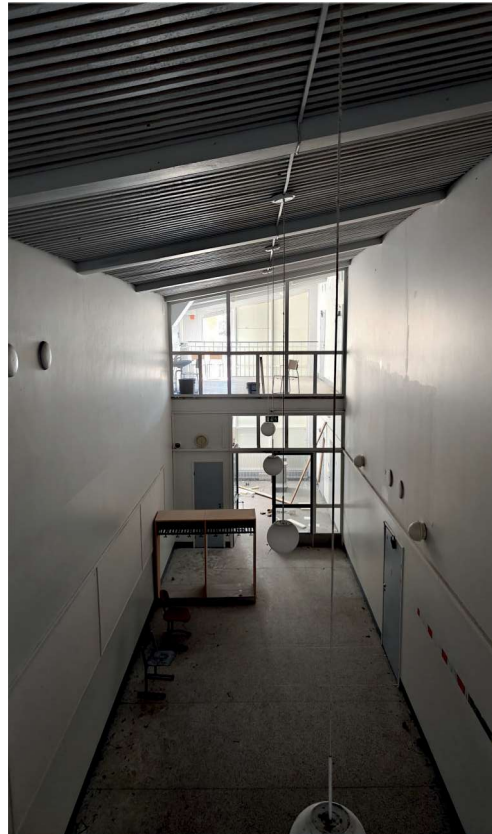
Kuva 89. Näkymä pääaulasta länsikäytävään päin vuonna 2025. Kuva H&M Arkkitehdit.

5.10.2 LÄNSIKÄYTÄVÄ

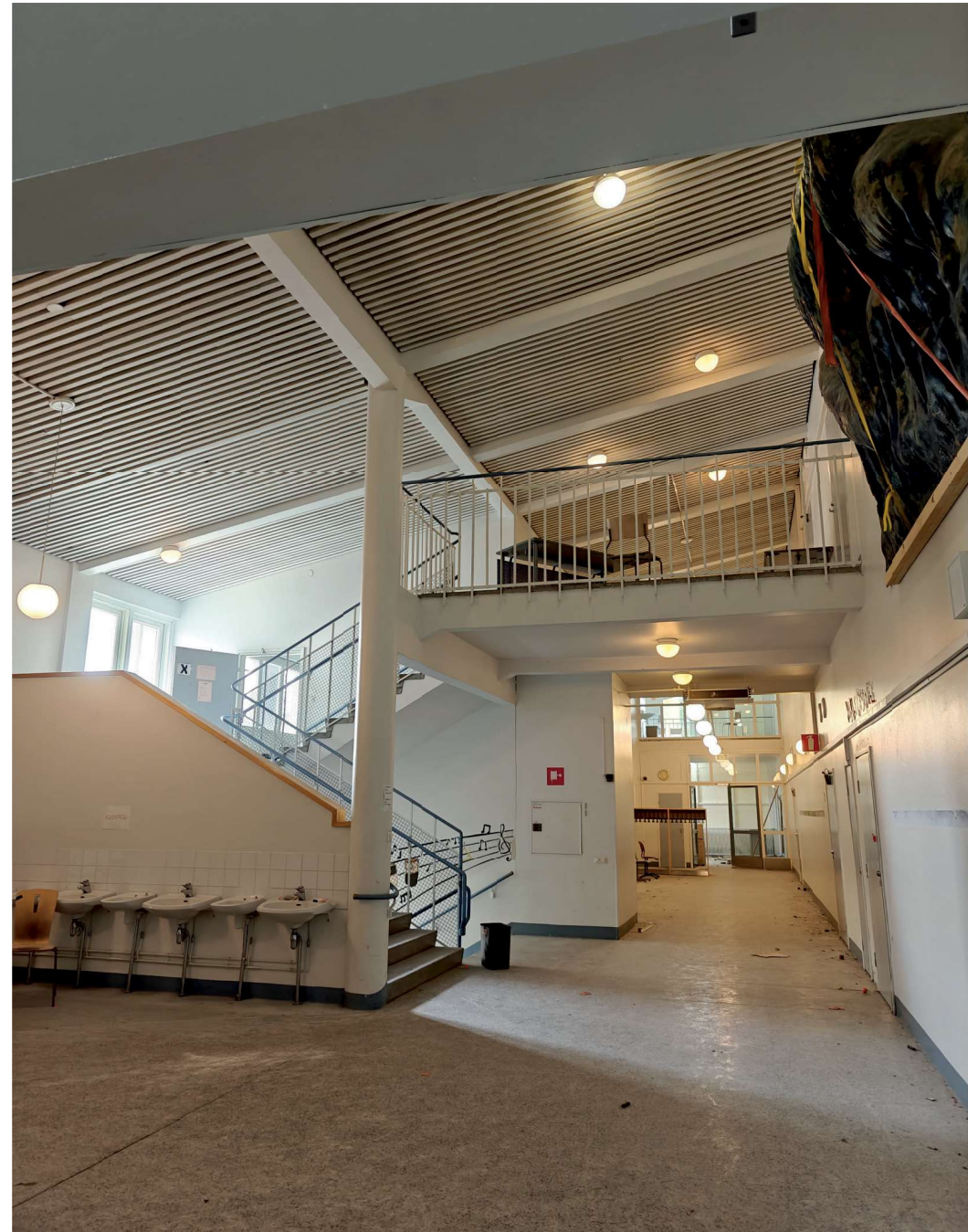
Länsikäytävän perusidea on säilynyt melko hyvin. Käytävälle on lisätty WC:t, jotka muuttavat käytävän muotoa hieman. Eteläpäätyyn on myös tehty paloraja, mutta lasinen toteutus säilyttää tilan valoisuuden. 90-luvun alussa tehty laajennus on poistanut pohjoispäädystä suuren ikkunan, jolloin luonnonvalo tulee vain eteläpäädystä. Käytävän arkkitehtoninen idea on kuitenkin säilynyt melko hyvin.

Kuva 90. Länsikäytävä ruokasaliin päin.
Kuva H&M Arkkitehdit.

Kuva 91. Länsikäytävä etelään päin. Kuva
H&M Arkkitehdit.

Kuva 92. Länsikäytävän aula Ruokasalin edessä. Kuva H&M Arkkitehdit.

5.10.3 ITÄKÄYTÄVÄ

Itäkäytävä on säilynyt sivukäytävistä paremmin. Siinä olevat WC-patit ja paloraja ovat tuoneet hieman muutosta alkuperäiseen toteutukseen nähden, mutta molemmissa päissä säilyneet suuret ikkunat ja käytävän ylittävät sillat ovat alkuperäisen suunnitelman mukaisia.

Kuva 93. Näkymä itäkäytävästä pohjoispäädyn portaikkoon ja pääaulaan. Kuva H&M Arkkitehdit.

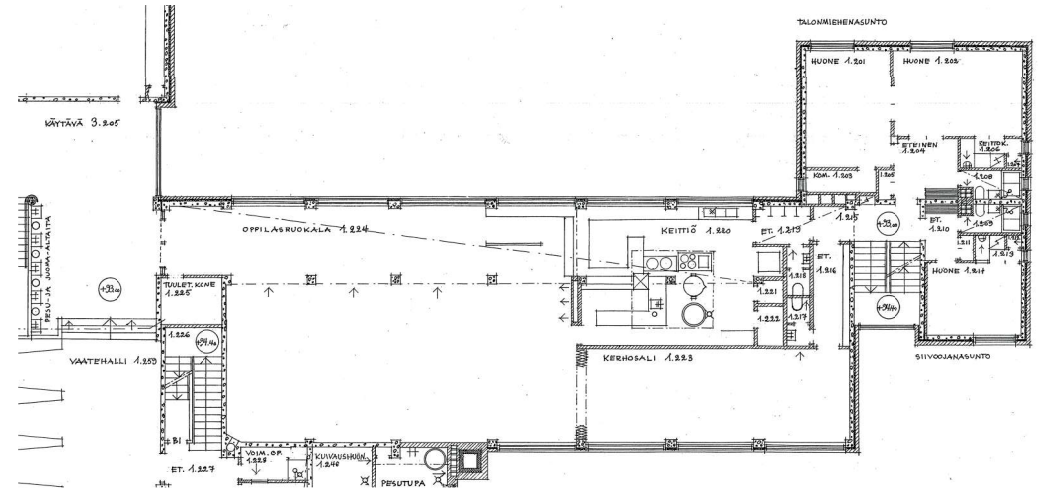

Kuva 94. Itäkäytävä etelään päin. Kuva H&M Arkkitehdit.

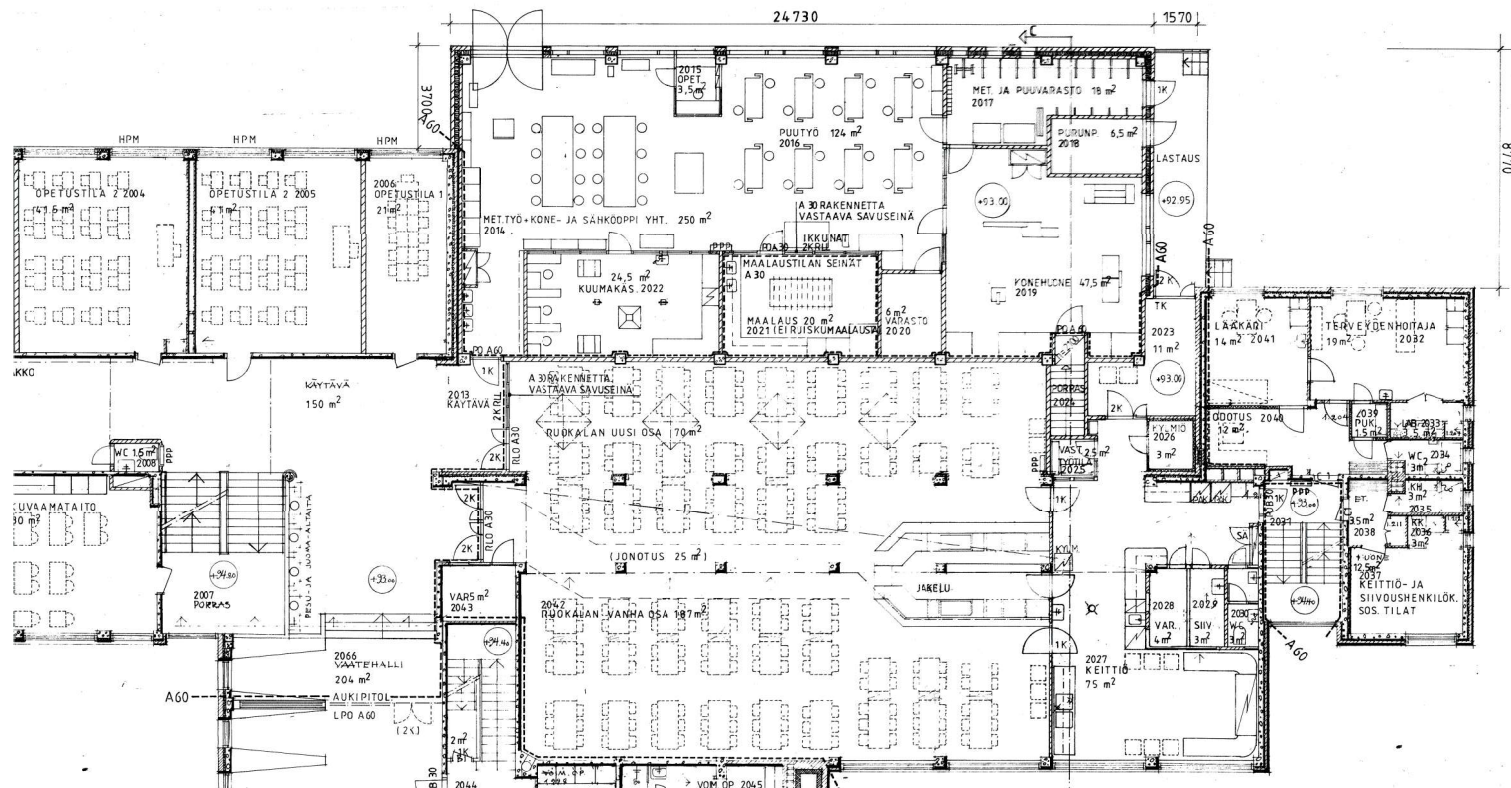
5.10.4 RUOKASALI JA KEITTIÖTILAT

Koulun alkuperäinen ruokasali oli ennen laajennusta tilana valoisa, sillä puiston suuntaan oli pitkä ikkunarivi ja pihankin suuntaan oli ikkuna. Ruokasali oli kuitenkin jäänyt koululle pieneksi, joten sitä laajennettiin teknisen työn uusien tilojen yhteydessä. Muutos koski myös keittiötiloja, jotka uusittiin. Keittiön viereinen kerhotila poistui.

Muutoksessa salin luonne muuttui täysin, vaikka valoa laajennusosaan tuotiinkin neljällä kattolyhdyllä. Ne eivät kuitenkaan korvanneet luonnonvaloa, mutta uudet tilat ratkaisivat ruokailun ahtauden.

Kuva 95. Ruokasali ja keittiö vuoden 1956 pohjapiirroksessa. Arkkitehti Väinö Vuorinen.

Kuva 96. Ruokasali ja keittiötilat vuoden 1991 pohjapiirroksessa. Arkkitehtitoimisto Vuorelma & Salo Oy.

Kuva 98. Ruokasali, kuva vuodelta 2009. Kuva Lahden tilakeskus.

Kuva 97. Ruokasali vuonna 2025. Kuva H&M Arkkitechdit.

Kuva 100. Keittiö vuonna 2025. Kuva H&M Arkkitechdit.

Kuva 99. Tiskausosasto vuonna 2025. Kuva H&M Arkkitechdit.

Kuva 101. Juhlasali. Lahden Museot

5.10.5 JUHLA- JA LIIKUNTASALIT, NÄYTTÄMÖ

Salit ovat säilyneet hyvin alkuperäistä vastaavassa kunnossa. Juhlasalin ikkunoiden alin rivi ummistettiin julkisivu- ja ikkunaremontin yhteydessä, mutta tilaan tulee yhä runsaasti luonnonvaloa. Saleihin on tehty pieniä päivityksiä oletettavasti kulumisen vuoksi, esimerkiksi näyttämön puiseen etureunaan, mutta ratkaisuissa on noudatettu alkuperäisen kaltaista ulkonäköä. Juhlasalin lattiaan on vaihdettu urheilulattiapäällyste. Liikuntasalin puolapuut ja muut kiinteät liikuntavarusteet ovat joko alkuperäisiä tai alkuperäistä vastaavia. Juhlasalin näyttämöseinän puuritolat ovat säilyneet ennallaan IV-päätelaitteiden lisäystä lukuun ottamatta.

Kuva 103. Koulun juhlasali vuonna 2025. Kuva H&M Arkkitehdit.

Kuva 102. Koulun juhlasali vuonna 2025. Kuva H&M Arkkitehdit.

Kuva 104. Liikuntasali vuonna 2025. Kuva H&M Arkkitehdit.

Kuva 105. Liikuntasali vuonna 2025. Kuva H&M Arkkitehdit.

5.10.6 OPETUSTILAT

Opetustilojen merkittävin muutos on opettajankorokkeiden poistot. Yleisesti korokkeen poisto ei ole aiheuttanut suurempia muutoksia, paitsi luonnontieteiden luokissa, joihin kuljettiin korokkeen kautta. Korokkeiden poistojen yhteydessä lattiapinnat on päivitetty.

2. kerroksessa opetustiloja on pienennetty jakamalla tiloja useampaan osaan. Tämä on johtanut siihen, että ikkunajako, jossa alun perin luokan etuosassa oli suurempi ikkuna, ei noudata sisätilojen tilajakoa. 3.kerroksen opetustiloihin ei ole tehty merkittäviä tilajakomuutoksia, sillä siltojen kautta tapahtuva kulku rajoittaa tilojen uudelleenjakamista. Yläkerrosten tilojen erityispiirre, ylävalo, on osittain peitetty IV-putkillä.

Kuva 106. Luonnontieteiden käytävän alkuperäinen vitriini. Kuva H&M Arkkitehdit.

Kuva 107. Alun perin opetustilojen ikkunat oli rytmitetty siten, että luokan etuosassa oli suurempi ikkuna. Kuva H&M Arkkitechdit.

Kuva 108. Opetustilojen pienentämiset ovat johtaneet tilanteeseen, jossa ikkunat eivät enää noudata tilajakoja. Kuva H&M Arkkitechdit.

Kuva 109. Maantiedon luokka. Kuva H&M Arkkitechdit

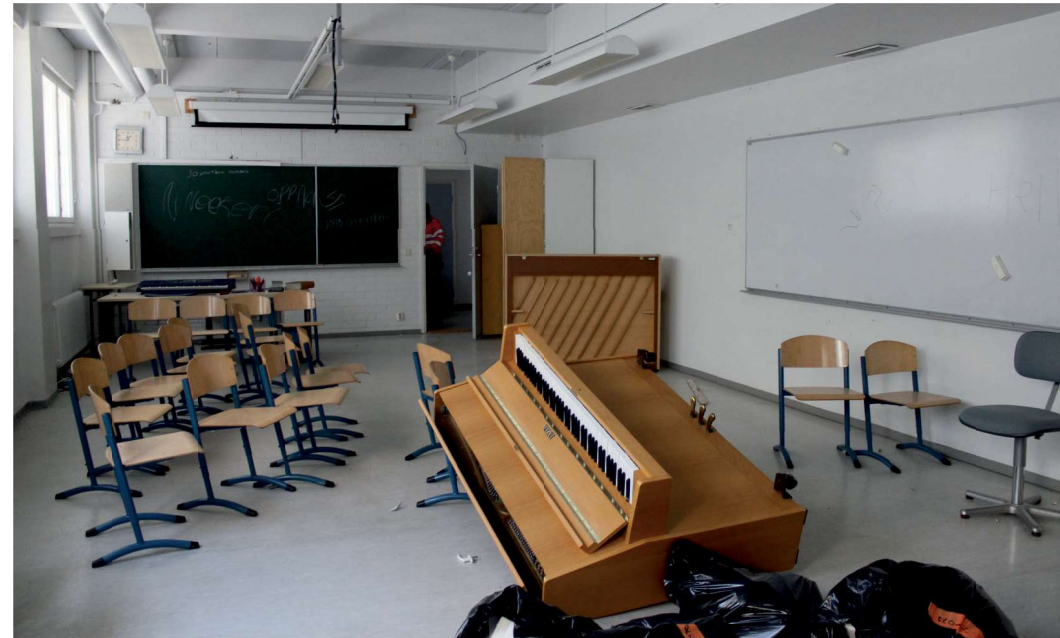

Kuva 110. Fysiikan ja kemian luokka. Kuva H&M Arkkitechdit

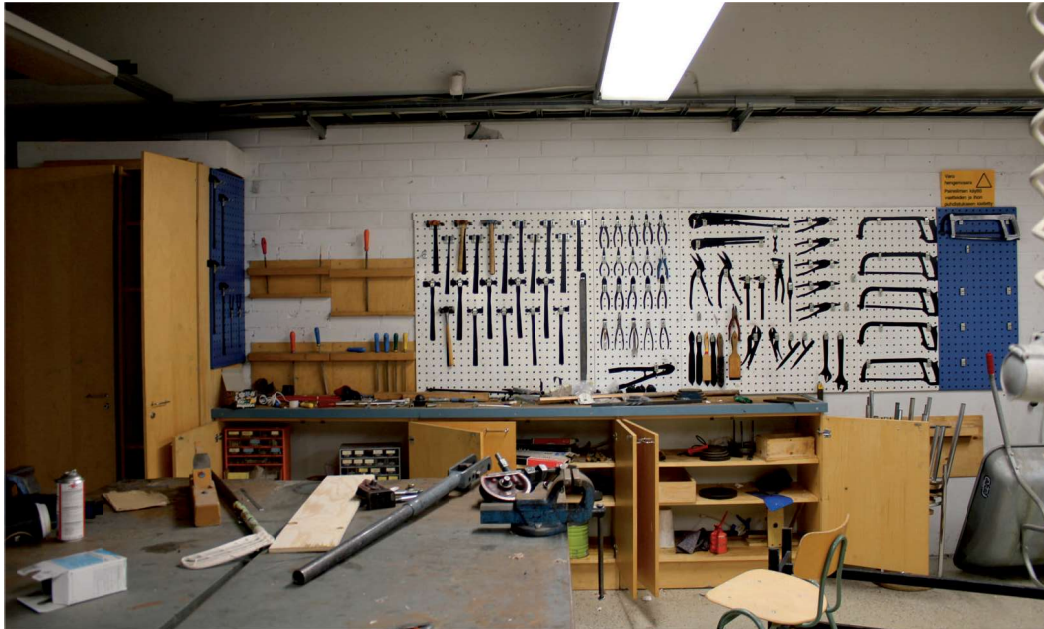
ERIKOISLUOKAT

Erikoisluokat ovat säilyneet alkuperäisillä paikoillaan teknisen työn ja käsityön tiloja lukuun ottamatta.

Luonnontieteen luokat sijaitsevat toisessa kerroksessa eteläisen valoisan käytävän varrella. Käytävän ilme on hyvin alkuperäinen. Käytävän varrella ovat alkuperäisen vitriini-ikkunat varastojen suuntaan.

Kuva 111. Musiikkiluokka. Kuva H&M Arkkitehdit.

Kuva 112. Teknisen työn opetustila. Kuva H&M Arkkitehdit

Kuva 113. Kulku musiikkiluokkaan. Opetustila sijaitsee puoli kerrosta alempana länsikäytävästä. Kuva H&M Arkkitehdit

Kuva 114. Kuvaamataidon luokka sijaitsee musiikkiluokan yläpuolella. Kuva H&M Arkkitechdit

Kuva 115. Kuvaamataidon luokka. Kuva H&M Arkkitechdit

Kuva 116. Käsiöluokka uusittiin vuonna 2001 tulipalon vuoksi. Kuva vuodelta 2025. Kuva H&M Arkkitechdit

Kuva 117. Käsiöluokka vuonna 2025. Kuva H&M Arkkitechdit

Kuva 118. Opettajainhuone. Kuva H&M Arkkitehdit

Kuva 119. Opettajainhuoneen ja eteisen välinen lasiseinä on alkuperäinen. Kuva H&M Arkkitehdit

5.10.7 HALLINTO- JA HENKILÖKUNNAN TILAT

Pohjakerroksen hallinnon ja henkilökunnan tilat ovat säilyneet alkuperäisellä paikallaan. Toimistotilojen osalta alkuperäistä tilajakoa on jonkin verran muutettu ja hallintotilojen yhteydessä ollut kirjasto siirtyi 1991 peruskorjauksessa itäiselle luokkakäytävälle. Sen tilalle tulivat opinto-ohjaajan ja kuraattorin huoneet sekä yhteinen kokoushuone.

Alkuperäisenä rakennusosana tiloissa on säilynyt eteisen kuviolasiset ritiläseinät opettajainhuoneen ja tuulikaapin suuntaan sekä opettajainhuoneen puinen pariovi.

5.10.8 ENTISET ASUNTOTILAT

Entisten asuntojen käyttötarkoitus on muuttunut, mutta itse tiloihin on tehty melko vähän tilamuutoksia. WC- ja kylpyhuonetilat on päivitetty jossain välissä, oletettavasti 90-luvulla, mutta keittiöt ovat säilyneet alkuperäisinä. Samoin entisten asuntojen käytäväovet.

Kuva 120. Alkuperäinen keittiö entisissä asuntotiloissa. Kuva H&M Arkkitehdit

Kuva 121. Entisten asuntotilojen WC-tila vuonna. Kuva H&M Arkkitehdit

Kuva 122. Entisten asuntotilojen alkuperäinen ovi. Kuva H&M Arkkitehdit

6 YHTEENVETO

Salimäentie 1:n koulurakennus edustaa aikakaudelleen hyvin uudenaikaista koulurakennusta ja lahtelaisittain merkittävää muutosta kaupungin aiempien koulurakennusten arkkitehtuuriin verrattuna.

Arkkitehti Väinö Vuorisen Lahden keskikoululle suunnittelema uusi rakennus oli oletettavasti hänen ensimmäinen pääsuunnittelema koulukohteensa. Toteutus osoittaa kuitenkin erinomaista ymmärrystä aikansa kouluarkkitehtuurin sekä pedagogisten tavoitteiden uusimmista kehityssuunnista niin valtakunnallisella kuin kansainvälisellä tasolla. Kouluista haluttiin valoisia, viihtyisiä ja luonnonläheisiä, ja nämä teemat näkyvät Vuorisen suunnitelmassa sekä ymmärrystä siihen, miten rakennus voi tukea uusia pedagogisia tavoitteita. Koulun suunnittelussa on luonnonvalolla ollut Vuoriselle selkeästi iso merkitys, samoin rakennuksen asettumisella luonnonläheisesti ympäröivään maastoon.

On huomioitavaa, että vaikka Salimäentie 1 sijaitsee mäen päällä ja rakennus on suuri, sitä tuskin näkee, ennen kuin on koulun pihassa. Rakennus myötäilee tontin olevaa korkomaa-ilmaa ja ympäristön puusto on päässyt vuosikymmenten aikana kasvamaan niin, että rakennus uppoaa maisemaan. Tämä on linjassa aikakauden ajatuksen kanssa siitä, että kouluja haluttiin tehdä lapsilähtöisesti ja lapsia innostaviksi tiloiksi, eikä ankariksi monumenteiksi. Myös kulkureitit tontille ovat epäsuoria, jonka vuoksi rakennuksen luo ei ole pitkiä näkymälinjoja. Tämän ansiosta koulun piha-alueet ovat suojaisia, vaikka pihaa ei ole rajattu esimerkiksi aidoilla.

Rakennus on säilynyt sekä ulko- että sisätiloiltaan pitkälti alkuperäisen arkkitehtuurin mukaisena. Rakentamisen aikaiset suunnitteluperiaatteet eivät lopulta eroa merkittävästi nykypäivän koulusuunnittelun periaatteista. Tämän ansiosta rakennuksen arkkitehtuuriin ei ole tarvinnut tehdä merkittäviä muutoksia, vaikka tarpeet ovat muuttuneet vuosien saatossa.

Rakennusmassaan ovat vaikuttaneet eniten laajennuksena toteutettu uudisrakennusosa, joka käsitti ruokasalin laajennuksen ja teknisen työn uudet opetustilat. Laajennus sijoittuu huoltopihan puolelle eikä erotu millään tavoin koulun pääjulkisivuissa. Ilmanvaihdon lisääminen rakennukseen aiheutti vesikatoille uudet iv-konehuoneet, mutta ne eivät muuttaneet kuin vähäisessä määrin rakennuksen ulkoista muotoa. Sekä laajennuksessa että iv-konehuoneissa on huomioitu talon alkuperäinen arkkitehtuuri ja noudatettu esimerkiksi olevia kattolinjoja ja -kaltevuuksia. Myös julkisivujen laaja uusiminen on tehty säilyttäen erittäin hyvin rakennuksen alkuperäinen ilme.

Myös sisätilat ovat säilyneet pitkälti joko alkuperäisinä tai alkuperäisen arkkitehtuurin hengen mukaisina lukuun ottamatta käytävien palo-osastoinnista johtuvia teräsrakenteisia lasiseiniä ja niiden yhteyteen rakennettuja uusia wc-tiloja. Ne estävät myös jonkin verran rakennuksen alkuperäisen suunnitelman mukaista runsasta luonnonvaloa, samoin kuin uudet ilmanvaihtokanavat luokkatilojen yläikkunoiden edessä sekä teknisen työn laajennus ruokasalissa.

Kuva 123. Rakennus luoteisnurkan lähestymissuunnasta katsottuna. Teknisen työn laajennus näkyvissä oikealla. Kuva H&M Arkkitehdit

Kuva 124. Peitetty päätyikkuna. Kuva H&M Arkkitehdit

ARVOTUKSESSA HUOMIOITAVAT TÄRKEIMMÄT NÄKÖKULMAT

Salimäentie 1:n koulurakennus on kaunis esimerkki aikakautensa tuoreimmista koulurakentamisen trendeistä ja on saanut säilyttää alkuperäistä arkkitehtuuriaan yllättävän hyvin, vaikka tarpeet ja vaatimukset ovat muuttuneet vuosien saatossa. Koululla on ollut oma identiteettinsä ja ilmapiirinsä niin oppilaiden, kuin alueen asukkaiden keskuudessa.

Rakennus on edelleen hyvin eheä kokonaisuus ja sen erikoispiirteet ovat sellaisia, joita on vaikea irrottaa kokonaisuudesta. Sisäpiha ja sen ympärille kietoutuvat tilat muodostavat rakennuksen omaleimaisen arkkitehtuurin, joka vaikuttaa niin sisä- kuin ulkotilojen ilmeeseen.

Sisätiloista arvokkaimpia osina rakennuksessa ovat hyvin säilyneiden pääaulan, juhlasalin portaikon, salien ja näyttämön kokonaisuus. Juhla- ja liikuntasalien sisäarkkitehtuuri kattorakenteineen on säilynyt hyvin pitkälti alkuperäisen mukaisina. Juhlasalissa on näyttämöseinällä alkuperäinen säleikkö, jonka ilme jatkuu saliin johtavassa portaassa ja pääaulan katossa.

Käytävistä säilyneempi on itäinen käytävä, jonka molemmat isot päätyikkunat ovat säilyneet alkuperäisen laajuusena. Myös luonnontieteen luokkien valoa tulviva sivukäytävä kuvastaa hienosti rakennuksen arkkitehtuurin perusajatusta. Sisäpinnoista arvokkaimpia ovat alkuperäiset kattosäleiköt, joilla on edullisesti saatu sekä näyttävä rakenne että tiloihin hyvä akustiikka.

Lahtelaisittain merkittävää on se, että rakennus on kokonaisena koulurakennuksena kaupungin ainoa 1950-luvun modernia koulusuunnittelua edustava koulurakennus. Hiukan aiemmin, vuonna 1956, valmistunut Myllypohjan koulu on vielä perinteistä sodanjälkeistä kouluarkkitehtuuria ja seuraavat Lahdessa tässä laajuudessa säilyneet koulurakennukset ovat 1960-luvulta.

TULEVAISUUDEN SUUNNITTELUSSA HUOMIOITAVAT ASIAT

Jatkokäytön kannalta merkittävimpinä haasteina ovat rakennuksen monitasaisuus, suuri koko sekä todetut kosteus- ja mikrobivauriot. Toisaalta rakennuksen runkorakenne ja nauhaikkunajako on varsin joustava myös muulle kuin koulukäytölle ja ei- kantavat väliseinät mahdollistavat tilojen muokkauksen myös muuhun kuin koulukäyttöön.

Rakennus ei nykyisellään ole esteetön nykysäännösten edellyttämällä tavalla. Tilat sijaitsevat yli kymmenellä tasolla, jotka polveilevat pitkin rakennusta. Rakennuksessa ei ole yhtä pistettä, johon voisi sijoittaa hissin ja päästä esteettömästi kaikkialle. Erityisesti juhla- ja liikuntasalit ovat erillään muista osista rakennusta tästä näkökulmasta tarkasteltuna. Esteettömyyttä voidaan parantaa hisseillä, porrasnostimilla ja luiskilla eri puolilla rakennusta.

Rakennuksen osittaista käyttöä ajatellen laajennus ja asuinsiipi ovat irrallisimmat osat ja niiden purkaminen vaikuttaisi vähiten kokonaisuuteen. Atriumpihan rikkominen puolestaan vaikuttaisi merkittävästi alkuperäiseen arkkitehtuuriin. Atriumpihan etelänpuoleinen siipi, jossa ovat luonnontieteen luokkatilat ja henkilökunnan tilat, sijaitsee rakennuksen päälähestymissuunnan puolella muodostaen pääjulkisivun ja siten sen purkaminen vaikuttaa eniten rakennuksen ulkonäköön. Mikäli rakennukselle ei löydy jatkokäyttöä siten, että atriumpiha pystytään säilyttämään, niin vähintään yhden sivukäytävän säilyttäminen on suositeltavaa.

Sisätilojen kokonaisuudessa sivukäytävillä on keskeinen osa. Näistä paremmin säilyneeseen itäiseen käytävään on palautettavissa alkuperäinen ilme. Myös läntisen käytävän voi palauttaa, mikäli laajennus puretaan ja päätyikkuna

saadaan avattua. Esteettömyyden näkökulmasta pohjoissivu, jossa sijaitsevat salit, on irrallisin ja vaikein yhdistää muihin tasoihin.

Mikäli rakennus säilyy kokonaan tai osittain, on tärkeää huolehtia luonnonvalosta. Valolla on ja on ollut tärkeä rooli rakennuksen arkkitehtuurissa ja muutostöissä on syytä tutkia tapoja palauttaa alkuperäistä valonkäyttöä tiloihin. Sivukäytävien teräs-/lasirakenteiset paloseinät ja jälkeinpäin rakennetut WC:t ovat muuttaneet käytävien ilmettä ja valonsaantia. Useissa luokissa taas ilmanvaihtokanavat on sijoitettu ikkunoiden eteen estäen välillisen luonnonvalon.

Alueen kannalta Salimäentie 1:n tärkeimpiä ominaisuuksia ovat sen katoaminen ympäristöönsä ja epäsuorat lähestymissuunnat. Viereinen Salinmäen puiston metsäalue on ollut olemassa jo rakennuksen rakennusaikaan ja on olennainen osa tontin ympäristön maastoa. Alueen jatkokehityksessä olisi hyvä huomioida tämä suojaisuus ja miten mäen päälle ei ole suoria näkymiä miltään lähestymissuunnalta. Kasvillisuudella on tärkeä rooli ympäristön ilmeessä ja sen säilyttämiseen pitäisi pyrkiä.

Kuva 125. Kuva H&M Arkkitehdit

7 LÄHDELUETTELO

1. Silvast, Maria. Lahden kulttuurimaisemat, selvitys paikallisesti arvokkaista kulttuurimaisemista. Lahti : Lahden kaupunki, kaupunkisuunnittelu, 2024.
2. Wager, Henrik. Päijät-Hämeen rakennettu kulttuuriympäristö. Lahti : Päijät-hämeen liitto. A159., 2006.
3. Niskanen, Riitta. Selvitys Lahden sodanjälkeisestä rakennusperinnöstä. Lahti : Lahden historiallinen museo, 2012.
4. Ali-Juhakkalan, asukasyhdistys. Ali-Juhakkalan Asukasyhdistys. [Online] [Viitattu: 29. 5 2025.] <http://www.alijuhakkala.com/historia.html>.
5. Lahden, kaupunki. Lahden karttapalvelu. [Online] [Viitattu: 29. 5 2025.] <http://lahti.asiointi.fi/IMS>.
6. —. Lahti 120, Asuminen ja ympäristö, Kaupunkiympäristön suunnittelu, yleiskaavoitus, voimassaolevat yleiskaavat. [Online] [Viitattu: 29. 5 2025.] <https://www.lahti.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaupunkiympariston-suunnittelu/yleiskaavoitus/voimassa-olevat-osayleiskaavat/>.
7. Jetsonen, Sirkka-Liisa. www.koulurakennus.fi. [Online] [Viitattu: 11. 6 2025.] <https://www.koulurakennus.fi/1950-luvun-koulu/arkkitehtuuri>.
8. Arkkitehtuurimuseo. Koulurakennukset. [Online] [Viitattu: 11. 6 2025.] <https://www.mfa.fi/kokoelmat/tietopaketit/jorma-jarvi/kouluarkkitehtuuri/>.
9. —. Kouluarkkitehtuuri. [Online] [Viitattu: 11. 6 2025.] <https://www.mfa.fi/kokoelmat/tietopaketit/jorma-jarvi/kouluarkkitehtuuri/>.
10. Launeen Yhteislyseo. Launeen Yhteislyseon vuosijulkaisu XVII 1958-59. Lahti : Launeen yhteislyseo, 1959.
11. Ilmari Vartiainen muistelmia osa 9. Vartiainen, Ilmari. Lahti : Lahden Yhteislyseon – Salinkallion koulun Seniorit ry, 1999, SALLY Lahden Yhteislyseon – Salinkallion koulun Seniorit ry:n jäsenlehti, Osa/vuosik. 2/1999.
12. Etelä-Suomen, Sanomat. Salinkallio juhli koulun uusia tiloja. Etelä-Suomen Sanomat. 18. 3 1991.
13. Etelä-Suomen Sanomat. Salinkallion koulu ylpeilee urheilumaineellaan. Etelä-Suomen Sanomat. 11. 4 1992.
14. Etelä-Suomen, Sanomat. Launeen yhteislyseon peruskiven muuraustilaisuus koululla eilen. Etelä-Suomen Sanomat. 14. 1 1957.
15. Ilmari Vartiainen muistelmia osa 11. Vartiainen, Ilmari. Lahti : Lahden Yhteislyseon – Salinkallion koulun Seniorit ry, 2000, SALLY Lahden Yhteislyseon – Salinkallion koulun Seniorit ry:n jäsenlehti, Osa/vuosik. 2/2000.
16. Mustonen, Kari, Arkkitehtuuritoimisto ARKHALTIA Oy. Sairaalanmäen rakennuksien rakennushistoriaselvitys. Kouvola : Kymsote-kiinteistöt Oy, 2022. s. 8.
17. Salminen, Jari, Yksityiskoulujen Liitto. Kouvolan Yhteiskoulu 1955-1975. [Online] [Viitattu: 10. 6 2025.] <https://www.yksityiskoulut.fi/yksityiskoulujenmatrikkeli/kouvolan.htm>.
18. Autio, Anna. sähköposti. Tietoa Launeen Yhteislyseosta ja Väinö Vuorisesta. Kokoelmaindententti, Arkkitehtuuri- ja designmuseo., Helsinki. : Autio, Anna, 2. 6 2025.
19. Malin, Heidi. Salinkallion koulu on tärkeä osa lahtelaista paikallishistoriaa-rakennus liittyy oleellisesti karjalaisten evakkojen asuttamiseen. Etelä-Suomen sanomat. 13. 12 2023.
20. Lahden, museot. Salinmäen hyppyrakennus. [Online] Finna.fi. [Viitattu: 10. 6 2025.] <https://www.finna.fi/Record/lahdenmuseo.lkm-346340>.
21. Kansallisbiografia. Kauko Räsänen. [Online] Biografia-sampo. [Viitattu: 10. 6 2025.] <https://biografiasampo.fi/henkilo/p5126>.
22. Tuntematon. Lehtileike Kirsti Miiluksen kotialbumissa. Tuntematon. oletusvuosi 1961.
23. Sininen hetki koululla 17.12.1993. Pulkkinen, Paavo. s.l. : Lahden Yhteislyseon – Salinkallion koulun Seniorit ry, 1993?, SALLY Lahden Yhteislyseon – Salinkallion koulun Seniorit ry:n jäsenlehti .
24. Koulutalon saneeraus. Metso, Eino. Lahti : Lahden Yhteislyseon – Salinkallion koulun Seniorit ry, 1992, SALLY Lahden Yhteislyseon – Salinkallion koulun Seniorit ry:n jäsenlehti.

25. Kohonen, Leo. s.l. : Lahden Yhteislyseon – Salinkallion koulun Seniorit ry, Lahden Yhteislyseon – Salinkallion koulun Seniorit ry:n jäsenlehti nro2/2000

26. Koljonen, Tarja. Ilotulitusraketeista alkanut tulipalo tuhosi käsityöluokan. Etelä-suomen Sanomat. 2. 1 2001.

27. Salinkallion koulun julkisivu kestää taas. Simola, Leena-Kaisa. 2/2013, s.l. : Rakennustuoteteollisuus RTT ry, 2013, Kivestä muuramalla, s. 14.

28. Saint-Gobain Finland Oy/ISOVER. Salinkallion koulun julkisivun lisäeristys. [Online] 2012. [Viitattu: 30. 6 2025.] <https://www.isover.fi/referenssikohde/salinkallion-koulun-julkisivun-lisaeristys>.

8 VALOKUVAT

Kuvatiedot kuvateksteissä.

Kannen kuva Pasi Widgren, Lahden kaupunkisuunnittelu, 2025.

9 LIITTEET

Ajantasaisimmat pääpiirustukset vuodelta 2011
Arkkitehtitoimisto Vuorelma Arkkitehdit Oy

Liite 1: Asemapiirustus, 1:1500

Liite 2: Pohjapiirustus 1. kerros + kellari, 1:100

Liite 3: Pohjapiirustus 2. kerros, 1:100

Liite 4: Pohjapiirustus 3. kerros, 1:100

Liite 5: Vesikatto, 1:100

Liite 6: Leikkaukset A ja B, 1:100

Liite 7: Leikkaukset C ja D, 1:100

Liite 8: Julkisivut etelä ja pohjoinen, 1:100

Liite 9: Julkisivut itä ja länsi, 1:100

Korkomaailmakaaviot, 2025

Arkkitehtitoimisto H&M Arkkitehdit

Liite 10: 1. eli pohjakerroksen korkomaailmakaavio.

Liite 11: 2. kerroksen korkomaailmakaavio.

Liite 12: 3. kerroksen korkomaailmakaavio.

Muutosalueiden kaaviot, 2025

Arkkitehtitoimisto H&M Arkkitehdit

Liite 13: 1. eli pohjakerroksen muutosalueet.

Liite 14: 2. kerroksen muutosalueet.

Liite 15: 3. kerroksen muutosalueet

LAHDEN KAUPUNKI	Kaupunginosa	Voimassa oleva asemakaava
	LAUNE 24	05.09.1955 14638/A
	Rakennuspaikka	
	39802415660001 Salinmäentie 1	
KARTTA 1:500	Jäljennetty Lahden kaupungin karttakartasta	
Rakennusalan hakemisto varten	20.02.2004	

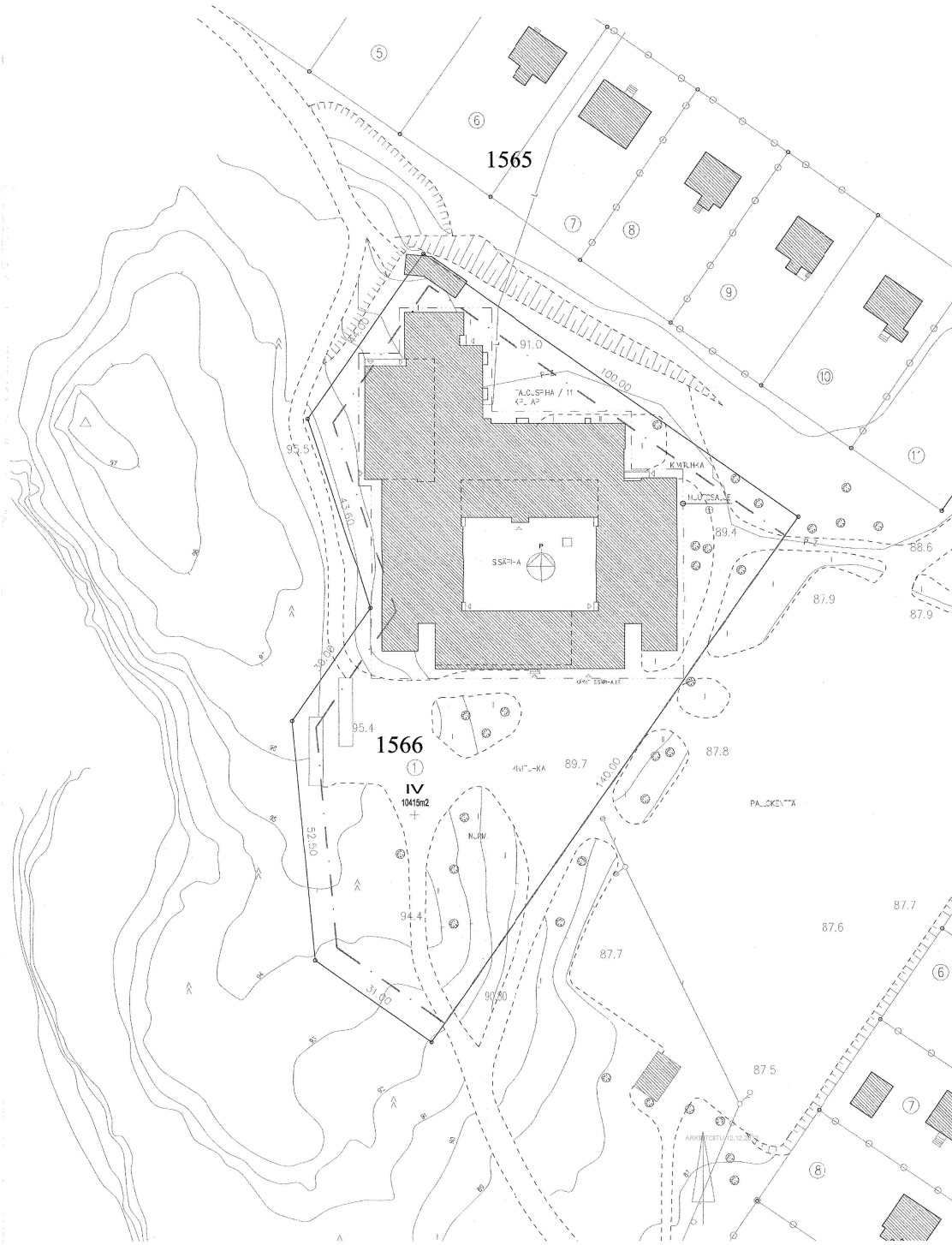
RAKENNUSALA
IV

RAKENNUSALA, JOKKA SISÄPUOLELLA SAARAKENTAA ENNISTÄÄN IV-KERROKSISSA KÖLLURAKENNUKSIJA, KUITTEKIN SITEN ETTÄ TONTTITEHOKKUUSLUKI EI SAA YLITTÄÄ LUKUA 1. RAKENNUSTEN ULLAKOLLE SALLITAAN LISÄKSI RAKENTAA PUOLET ULLAKON PINTA-ALASTA II-PALLOLUOKKAA OLEVA OPASTUSTILOJA, UHINKA SELLAINIA KUIN LAULULUOKKA, PIIRUSTUSLUOKKA, TYTTÖJEN KÄSITTELYLUOKKA JNE.

TONTIN PINTA-ALA: 10415m²

SALINKALLION YLÄASTE JA LUKIO
KÄRSKALA : 5699m²
ILVAUUS : 30300m³

RAKENNUKSEN PALO-UKKAA PALOKKESTÄÄ

LAHDEN SEUDUN
RAKENNUSVALVONTA

2012/14

398 LAHTI

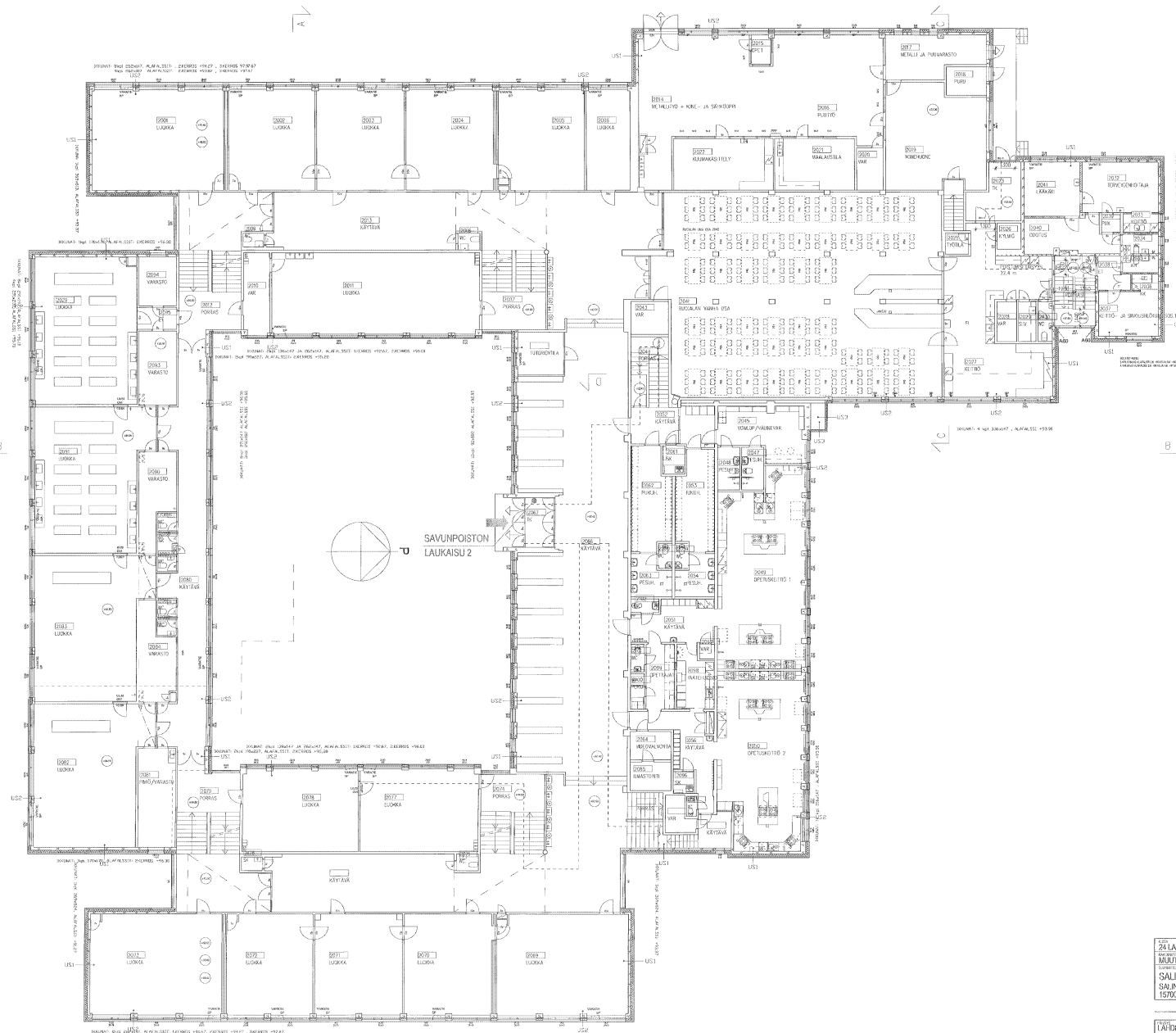
RAKENNUSLUTAKUNNAN
ARKISTO

24	1566	1	LAHDEN SEUDUN RAKENNUSVALVONTA
LAUNE (24)			
MUUTOS			PÄÄPIIRUSTUS 1/11
SALINKALLION YLÄASTE JA LUKIO			ASEMPIIRUSTUS JULKISIVUSANEERAUS
SALINMÄENTIE 1			
15700 LAHTI			

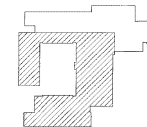
ARKKITEHTITOIMISTO VUORELMA ARKKITEHDIT OY

LAHDEN SEUDUN RAKENNUSVALVONTA	LAHTI	01010 LAHTI	01010 LAHTI	01010 LAHTI	01010 LAHTI	01010 LAHTI	01010 LAHTI	01010 LAHTI	01010 LAHTI
LAHDESSA									
30.11.2011									

P01

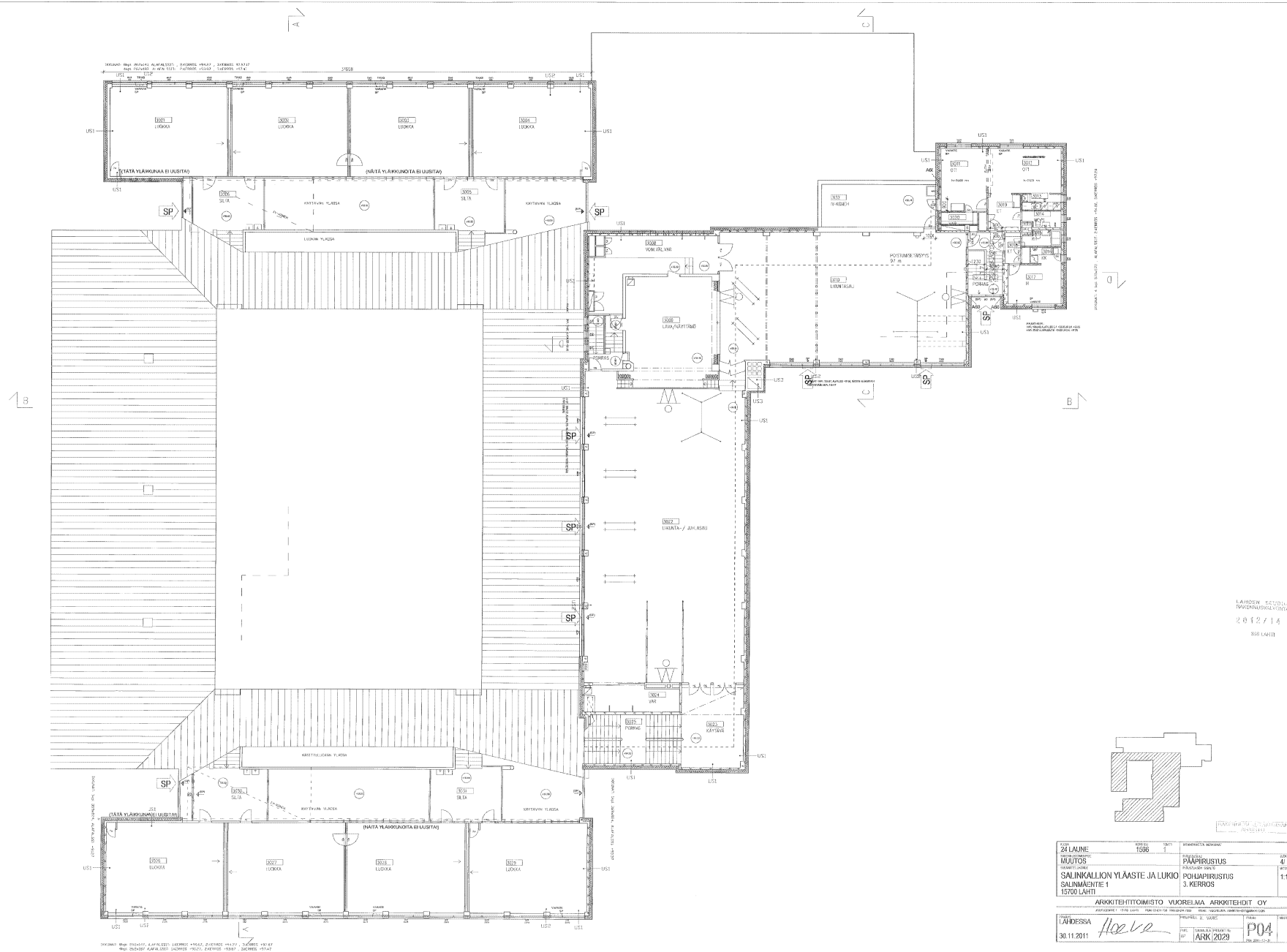
LAUREN - RILLOU
PÄÄKÄÄNTÄJÄ
3012/14
308 LAHTI

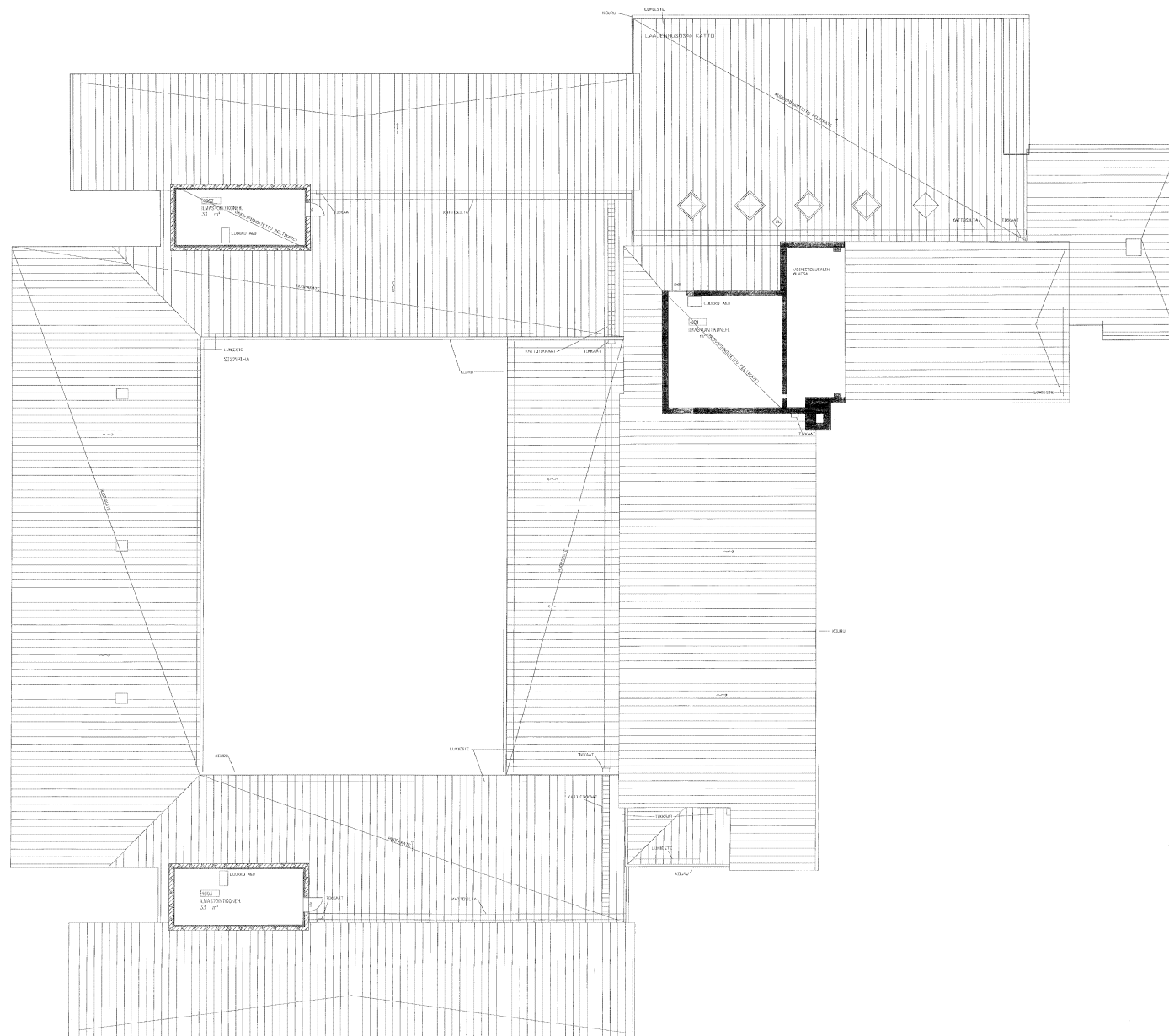

SAVUNPOISTON LAUKAISU
ARVIO

LOPPI	ALUE	LOPPI	LOPPI	LOPPI
24. LAINE	1966	1	1	1
MAUTOS	PAIKKIRUSTUS	3/11		
SAVUNPOISTON LAUKAISU	POHJAPIIRUSTUS	1:100		
SAVUNPOISTON LAUKAISU	2. KERROS			
1570 LAHTI				

ARKITEHTITOIMISTO VUORELMÄ ARKITEHDIT OY	ARKITEHTI	ARKITEHTI	ARKITEHTI	ARKITEHTI
LAUREN - RILLOU	30.11.2011	ARK	2020	P03
30.11.2011				

LAUSE
2012/14
SIN LÄHTI

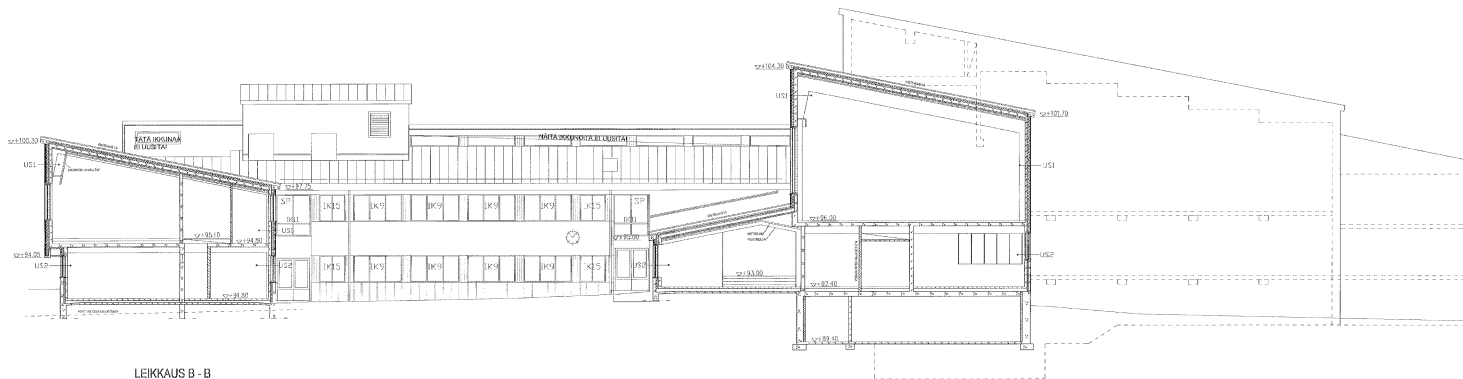
LAUSE
2012/14
SIN LÄHTI

24 LAUSE	1566	1	LAUSEKOKO	57.7
MULTOS			PAAPIRUSTUS	57.7
SALINKALLION YLÄASTE JA LUKIO			POHAPIIRUSTUS	1:100
SALINMAENTIE 1			VEIKKATTO	
15700 LAHTI				

LAUSESSA	ARK 2023	P05
30.11.2011		

LEIKKAUS A - A

LEIKKAUS B - B

US 1, MUUTETTU ULKOSEINÄ:

- LÄPÄVÄLJÄTTY ROISKERAPPAUS
- RAKENNUSLEVY 12mm
- TUULETUSRAKO 28mm
- TUULENSUJALEVY 50mm
- LÄMMÖNESTE 100mm + 30mm
- KANTAVA TB-RUNKO
- U-ARVO 0.25 W/m² K

US 2, MUUTETTU ULKOSEINÄ:

- POLYMERIKOMPOSITITILEVY 7mm
- LÄMMÄRÄKÖ JA PYSTYKÖÖLÄUS 20mm+VAAKA 25mm
- LÄMMÖNESTE 50mm + 50mm
- KANTAVA TB-RUNKO
- U-ARVO 0.26 W/m² K

US 3, MUUTETTU ULKOSEINÄ:

- LÄPÄVÄLJÄTTY ROISKERAPPAUS
- RAKENNUSLEVY 12mm
- TUULETUSRAKO 28mm
- TUULENSUJALEVY 50mm
- LÄMMÖNESTE 50mm
- PUHT. MUURATTU KALKKIHIEKKATILI
- U-ARVO 0.26 W/m² K

VP 1, MUUTETTU ULKOPUOHI:

- HITSATTU MUOVIMATTO
- UIVA TERÄSBETONILAATTA
- MINERAALIVILLALEVY
- ONTELOLAATAT
- PALLOLUOKKA EI: 80

YP 1 YLÄPUOHI:

- GALV. MAALATTU PELTIKATE
- ALUSAUDOTUS
- TUULETUSVÄLI
- MINERAALIVILLALEVY
- KANTAVA PROFIILIPELTI
- ÄÄNENVÄENNUSVILLA
- REIHTETTY METALLILEVY
- K-ARVO 0.29 W/m² K

YP 2 YLÄPUOHI:

- GALV. MAALATTU PELTIKATE
- ALUSAUDOTUS
- TUULETUSVÄLI
- MINERAALIVILLAERISTYS
- ONTELOLAATAT, PALLOLUOKKA A 80
- ÄÄNENVÄENNUSLEVY
- K-ARVO 0.21 W/m² K

US 1v ULKOSEINÄ

- KEVYTSORAHARKKO MUURAUS
- ÄÄNENVÄENNUSVILLA
- REIHTETTY METALLILEVY
- PALLOLUOKKA A 80
- K-ARVO 0.40 W/m² K

US 2v ULKOSEINÄ

- BETELEMENTIN ULKOKUORI URITETTU
- SOLMUJOVERISTYS
- BETELEMENTIN SISÄKUORI SILEÄ
- K-ARVO 0.27 W/m² K

US 3v ULKOSEINÄ

- 3-KERROSRAPPAUS
- POLITETUTTI 130 MM
- TUULETUSRAKO
- MINERAALIVILLAERISTYS
- PUHT. MUURATTU KALKKIHIEKKATILI 130 MM
- K-ARVO 0.25 W/m² K

VP 1v VÄLIPUOHI:

- HITSATTU MUOVIMATTO
- UIVA TERÄSBETONILAATTA
- MINERAALIVILLALEVY
- ONTELOLAATAT
- PALLOLUOKKA A 80

VP 2 VÄLIPUOHI

- HITSATTU MUOVIMATTO
- TERÄSBETONILAATTA
- KOKAKUTILEVY
- TÄYTEKERROS KEVYTSORAA
- VANHA KANTAVA TERÄSBETONILAATTA

AP 1 ALAPUOHI:

- LATTIAPINKOTE
- UIVA TERÄSBETONILAATTA
- SORA ≥ 203 MM
- K-ARVO ≤ 0.25 W/m² K (ULOmpi REUNA-ALUE)
- K-ARVO ≤ 0.27 W/m² K (SISEMPI REUNA-ALUE)

VS 1 VÄLISEINÄ:

(TEOKTYÖ / RUOKALA)

- MOLEMMIN PUOLIN PUHT. MUURATTU KALKKIHIEKKATILI 200 MM
- 52 dB

VS 2 VÄLISEINÄ:

(IKKUNA-AUKKOJEN YLÄPUOLINEN OSA)

- 2-KERT. RAKENNUSLEVY
- MINERAALIVILLAERISTYS, METALLIRUNKO
- 2-KERT. RAKENNUSLEVY

VS 3 VÄLISEINÄ:

- MOLEMMIN PUOLIN PUHT. MUURATTU KALKKIHIEKKATILI 130 MM

VS 4

- VANHA OSA, LUOKKIEN JA KÄYTTÄVIEN VÄLINEN VANHA SEINÄ YLEENSÄ
- TERÄSBETONI 160 MM

VS 5

- VANHA OSA, LUOKKIEN VÄLINEN VANHA SEINÄ YLEENSÄ
- TILI
- ILMAVALI
- TILI

VS 6

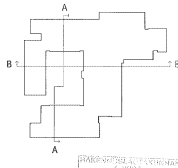
- VANHA OSA, LUOKKIEN VÄLISEINÄ
- MOLEMMIN PUOLIN PUHT. MUURATTU KALKKIHIEKKATILI 130 MM
- 47 dB

LAATIKKO: 5/2021

RAKENTAMISALVUUS

2012/14

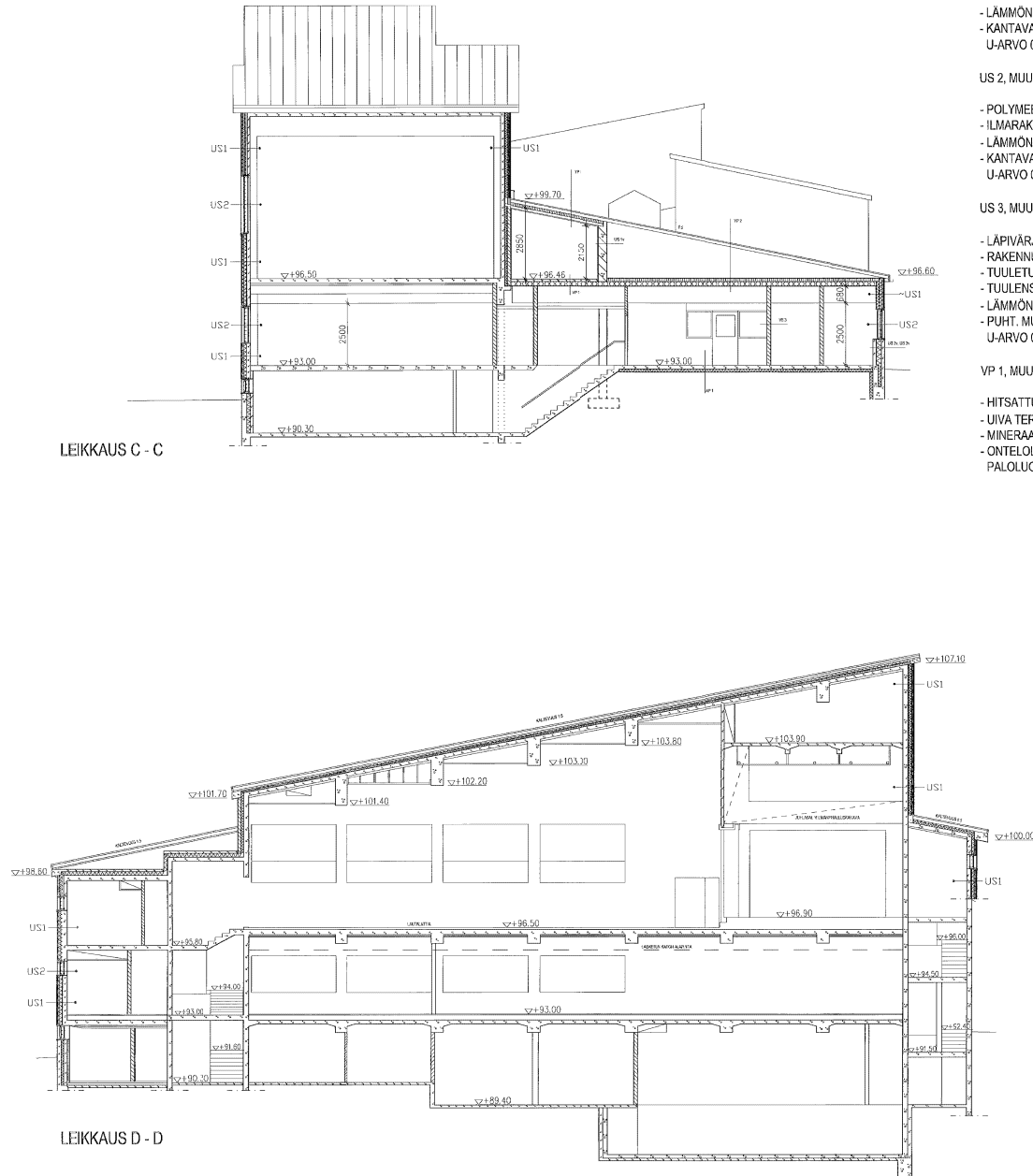
2013 LAHTI

LAUNE (24)	1966	1	ARKKITEHTITOIMISTO	2012/14
MUUTOS			PAAPIRUSTUS	6/11
SAUNAKALION YLÄASTE JA LUKKO			LEIKKAUKSET A JA B	1/100
SAUNAMÄENTIE 1			JULKISIVUSANEERAUS	
15700 LAHTI				

ARKKITEHTITOIMISTO	VOUELMÄ	ARKKITEHDIT OY
2012/14	1966	1
LAUNESSA	30.11.2011	1102.12
ARKKITEHTITOIMISTO	VOUELMÄ	ARKKITEHDIT OY
2012/14	1966	1
LAUNESSA	30.11.2011	1102.12

LEIKKAUS C - C

LEIKKAUS D - D

US 1, MUUTETTU ULKOSEINÄ:

- LÄPIVÄRJÄTTY ROISKERAPPAUS
- RAKENNUSLEVY 12mm
- TUULETUSRAKO 23mm
- TUULENSUOJALEVY 50mm
- LÄMMÖNEISTE 100mm + 30mm
- KANTAVA TB-RUNKO
- U-ARVO 0.25 W/m² K

US 2, MUUTETTU ULKOSEINÄ:

- POLYMEERIKOMPOSIITTILEVY 7mm
- ILMARAKO JA PYSTYKOOLAUS 20mm+VAAKA 25mm
- LÄMMÖNERISTE 50mm + 50mm
- KANTAVA TB-RUNKO
- U-ARVO 0.26 W/m² K

US 3, MUUTETTU ULKOSEINÄ:

- LÄPIVÄRJÄTTY ROISKERAPPAUS
- RAKENNUSLEVY 12mm
- TUULETUSRAKO 23mm
- TUULENSUOJALEVY 50mm
- LÄMMÖNEISTE 50mm
- PUHT. MUURATTU KALKKIHIEKKATILI
- U-ARVO 0.26 W/m² K

VP 1, MUUTETTU VÄLIPOHJA:

- HITSATTU MUOVIMATTO
- UIVA TERÄSBETONILAATTA
- MINERAALIVILLAERISTYS
- ONTELOLAATAT
- PALOLUOKKA EI 60

YP 1 YLÄPOHJA:

- GALV. MAALATTU PELTIKATE
- ALUSLAUDOITUS
- TUULETUSVÄLI
- MINERAALIVILLAERISTYS
- KANTAVA PROFIILIPELTI
- ÄÄNENVAIMENNUSVILLA
- REHITETTY METALLILEVY
- K-ARVO 0.29 W/m² K

YP 2 YLÄPOHJA:

- GALV. MAALATTU PELTIKATE
- ALUSLAUDOITUS
- TUULETUSVÄLI
- MINERAALIVILLAERISTYS
- ONTELOLAATAT, PALOLUOKKA A 60
- ÄÄNENVAIMENNUSLEVY
- K-ARVO 0.21 W/m² K

US 1v ULKOSEINÄ:

- KEVYTSORAHARKKO MUURAUS
- ÄÄNENVAIMENNUSVILLA
- REHITETTY METALLILEVY
- PALOLUOKKA A 60
- K-ARVO 0.40 W/m² K

US 2v ULKOSEINÄ:

- BET.ELEMENTIN ULKOKUORI URITETTU
- SOLUMUOVIERISTYS
- BETONIELEMENTIN SISÄKUORI SILEÄ
- K-ARVO 0.27 W/m² K

US 3v ULKOSEINÄ:

- 3-KERROSRAPPAUS
- POLTETTUTIIILI 130 MM
- TUULETUSRAKO
- MINERAALIVILLAERISTYS
- PUHT. MUURATTU KALKKIHIEKKATILI 130 MM
- K-ARVO 0.25 W/m² K

VP 1v VÄLIPOHJA:

- HITSATTU MUOVIMATTO
- UIVA TERÄSBETONILAATTA
- MINERAALIVILLAERISTYS
- ONTELOLAATAT
- PALOLUOKKA A 60

VP 2 VÄLIPOHJA:

- HITSATTU MUOVIMATTO
- TERÄSBETONILAATTA
- KOVAKUITULEVY
- TÄYTEKERROS KEVYTSORAA
- VANHA KANTAVA TERÄSBETONILAATTA

AP 1 ALAPOHJA:

- LATTIAPINNOITE
- UIVA TERÄSBETONILAATTA
- SOLUMUOVIERISTYS
- SORA ≥ 200 MM
- K-ARVO ≤ 0.25 W/m² K (ULOMPI REUNA-ALUE)
- K-ARVO ≤ 0.27 W/m² K (SISEMPI REUNA-ALUE)

VS 1 VÄLISEINÄ:

- (TEHN.TYÖ / RUOKALA)
- MO.EMMIN PUOLIN PUHT. MUURATTU KALKKIHIEKKATILI 200 MM
- 52 dB

VS 2 VÄLISEINÄ:

- (IKKUNA-AUKKOJEN YLÄPUOLINEN OSA)

- 2-KERT. RAKENNUSLEVY
- MINERAALIVILLAERISTYS, METALLIRUNKO
- 2-KERT. RAKENNUSLEVY

VS 3 VÄLISEINÄ:

- MO.EMMIN PUOLIN PUHT. MUURATTU KALKKIHIEKKATILI 130 MM

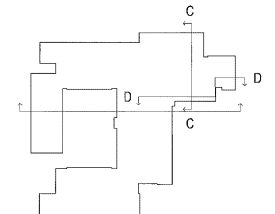
- VS 4 VANHA OSA, LUOKKIEN JA KÄYTÄVIEN VÄLINEN VANHA SEINÄ YLEENSÄ
- TERÄSBETONI 160 MM

- VS 5 VANHA OSA, LUOKKIEN VÄLINEN VANHA SEINÄ YLEENSÄ

- TIILI
- ILMAVÄLI
- TIILI

- VS 6 VANHA OSA, LUOKKIEN VÄLISET UUDET SEINÄT
- MO.EMMIN PUOLIN PUHT. MUURATTU KALKKIHIEKKATILI 130 MM
- 47 dB

LAHOE SEUDULLI
RAKENNUSVALVONTA
30.11.2011
398 LAHTI

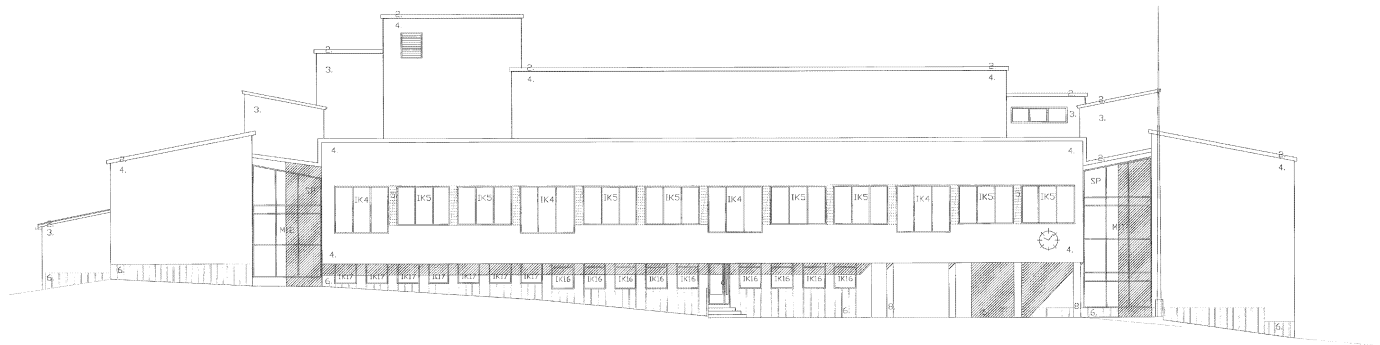
RAKENNUSVALVONTA
LAHTI

KUNTA LAUNE (24)	KORTTELI 1566	SOITIN 1	VIIVAKODIN NIMENNÄT
RAKENTAMISVALVONTA MUUTOS	PROJEKTIN PÄÄPIIRUSTUS	JÄSEN 7/11	
SUUNNITTELUKOHDE SALINKALLION YLÄASTE JA LUKIO SALINMÄENTIE 1 15700 LAHTI	PROJEKTIN PÄÄPIIRUSTUS	LEIKKAUKSET C JA D	1:100

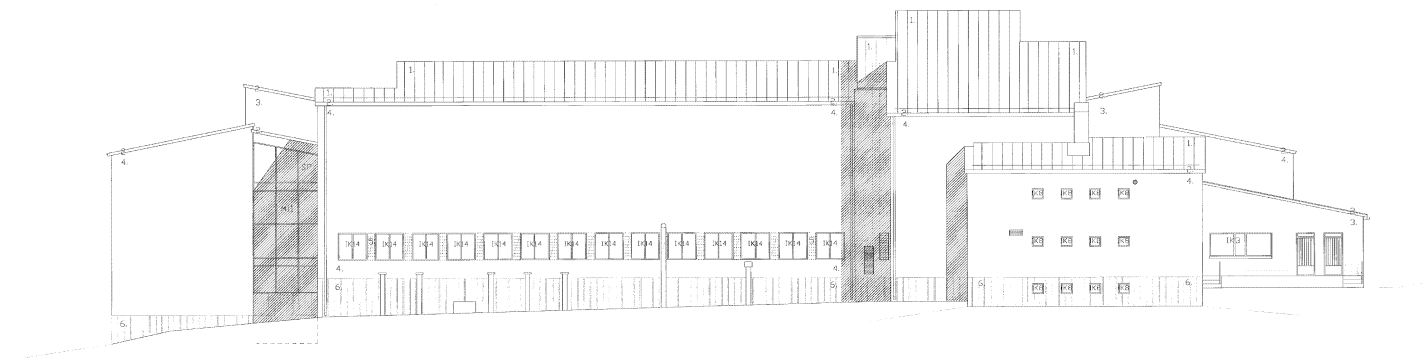
ARKKITEHTITOIMISTO VUORELMA ARKKITEHDIT OY

LAHOE 30.11.2011	PROJEKTIN PÄÄPIIRUSTUS	PROJEKTIN PÄÄPIIRUSTUS	PROJEKTIN PÄÄPIIRUSTUS	PROJEKTIN PÄÄPIIRUSTUS
LAHOE	LAHOE	LAHOE	LAHOE	LAHOE
30.11.2011	30.11.2011	30.11.2011	30.11.2011	30.11.2011
30.11.2011	30.11.2011	30.11.2011	30.11.2011	30.11.2011

P07

JULKISIVU ETELÄÄN

JULKISIVU POHJOISEEN

JULKISIVUMATERIAALIT

1. TERÄSLEVYKATE, MAALATTU
2. TERÄSBETONIRÄYSTÄS, MAALATTU
3. BETONIRAPPAUS, MAALATTU
4. RAKENNUSLEVY, ROIKERAPATTU
5. RAKENNUSLEVY, VÄRJÄTTY, PUOLIHIMMEA
6. TERÄSBETONISOKKELI, UURITUS, MAALATTU
7. TERÄSBETONISOKKELI, MAALATTU
8. TERÄSLEVYTYYS, RUOSTUMATON

LÄPISÄÄNTÖ
KORKEUSJALUSTUKSIA
2012/14
300 LAHTI

PROJEKTI	PIIRROS	LAUKE	PIIRROS	LAUKE
LAUNE (24)	1566	1	LAUNE (24)	1566
MUUTOS			PÄÄPIIRUSTUS	8/11
SAVINKALLION YLÄASTE JA LUKIO			JULKISIVUT	1:100
SALINNAANTIE 1			ETELÄ, POHJOINEN	
15700 LAHTI			JULKISIVUSANEERAUS	
ARKKITEHTITOIMISTO VUORELMA ARKKITEHDIT OY				
30.11.2011	30.11.2011	30.11.2011	30.11.2011	30.11.2011
LAUKESSA	30.11.2011	30.11.2011	30.11.2011	30.11.2011
30.11.2011	30.11.2011	30.11.2011	30.11.2011	30.11.2011

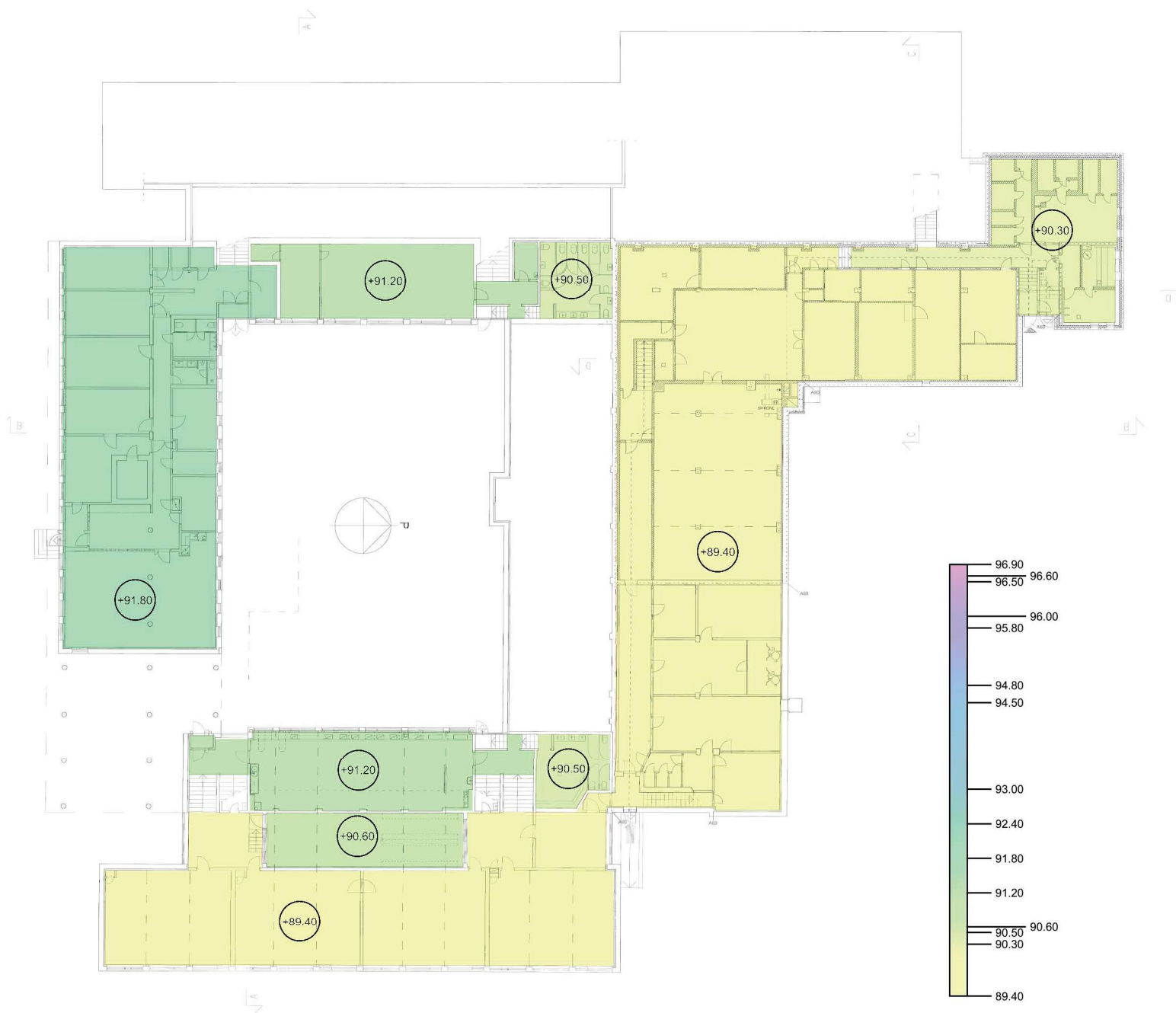
- JULKISVUOMATERIAALIT

1. TERÄSLEVYKATE, MAALATTU
2. TERÄSBETONIRÄYSTÄS, MAALATTU
3. BETONIRAPPAUS, MAALATTU
4. RAKENNUSLEVY, ROISKERAPATTU
5. RAKENNUSLEVY, VÄRJÄTTY, PUOLIHIMMEA
6. TERÄSBETONISOKKELI, URITUS, MAALATTU
7. TERÄSBETONISOKKELI, MAALATTU
8. TERÄSLEVYTYYS, RUOSTUMATON

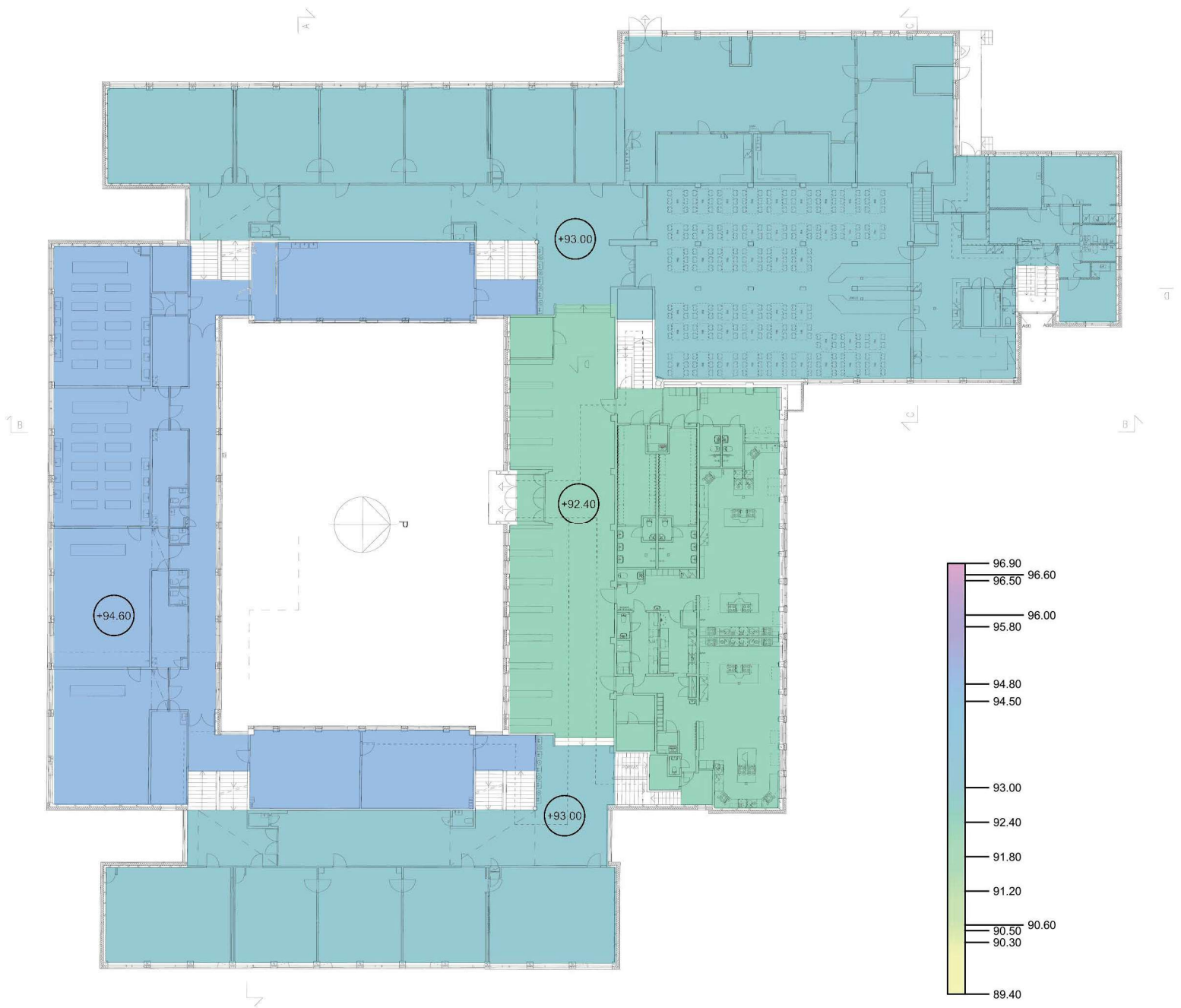
LAHDEN SEUDUN
RAKENTUSVALIOTA
2642116
300 LÄHT

[illegible]

Korkomaailmakaavio - 1. eli pohjakerros.

H&M Arkkitehdit 2025

Korkomaailmakaavio - 2. kerros.

H&M Arkkitehdit 2025

Korkomaailmakaavio - 3. kerros.

H&M Arkkitehdit 2025

Muutosaluekaavio - 2. kerros.

